Annus liber
Dan Puric

DAN PURIC

Omul liber

ediția a II-a

COMPANIA DAN PURIC
BUCUREȘTI, 2020

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PURIC, DAN
Omul liber / Dan Puric. - Ed. a 2-a. - Bucureşti : Compania Dan Puric, 2020
Conţine bibliografie
ISBN 978-606 93718-9-3

821.135.1

Pentru comenzi:
Telefon: 0722 616 435
E-mail: teo_cdp@yahoo.com

Dedic această carte
memoriei prietenului vieții mele, Ghiță Ceauşu!

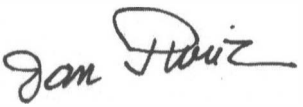

I.

Câteva libertăți pe care le-am mai găsit

Libertatea tradiției

Eram în aeroport și, ca de obicei, înainte de îmbarcarea în avion treceam prin protocolul controlului de vamă al micilor bagaje și al penibilului ritual implementat, de acum parcă pe veci, bietului pasager, de a-și scoate cureaua, ceasul, telefonul mobil, pantofii sau oricare alt accesoriu metalic, suspect de un atac terorist în lumea noastră „civilizată" și „democrată"!

- „Controlați-l, controlați-l! Că domnul are și față de terorist!", i-a spus vameșului despre mine o doamnă cu umor. Am zâmbit știind că am un aliat în situația aceea stânjenitoare ce-mi aducea aminte de prima zi de armată.

Cu gesturi automate și cu privirea concentrată pe sarcinile de serviciu, negustând deloc gluma, vameșul își făcea penibila datorie mai departe. Desculț, cu pantofii și cu cureaua de la pantaloni în mână, zdrobit în intimitatea mea, stăteam emoționat așteptându-mi verdictul vameșului ca pe o condamnare. Și-atunci Bunul Dumnezeu, văzându-mă și, pesemne din infinita-i milă față de un biet muritor, gata să fie dezbrăcat precum a fost la crunta izgonire din Rai, mi-a trimis un nesperat ajutor care să-mi redea, măcar pentru o clipă, aerul libertății și să-mi reamintească că totuși el ne veghează în taină.

Lângă mine, cu mișcări lente și nedumerite o băbuță slăbuță, micuță de înălțime, îmbrobodită cu un

batic negru se strecura cu sfiala unei umbre într-o lume ce parcă voia să știe și să controleze totul!

Tocmai încercam să trec de poarta cu senzori de alarmă, cu mâinile-n sus ca un prizonier de război, când deodată aud vocea tunătoare și imperativă a unuia dintre vajnicii controlori adresându-se bătuței:

- „Mamaie, bagajul matale e de cală!"

- „Nu maică!...", se auzi ca un murmur venit din eternitate vocea bătuței. „E DE RAFIE!"

Libertatea credinței

Stăteam cuminte pe culoar, pe unul din scaunele de plastic ce-și așteptau în liniște pacienții ca să-și odihnească pentru o clipă suferința fizică și să nădăjduiască la vindecare. Dar mozaicul rece și indiferent de pe jos nu-ți lăsa nici o speranță. O tăcere rece de ciment amestecată cu stridența moartă a scaunelor de plastic colorate violent te-nfricoșa insesizabil, punându-ți singurătatea la lucru.

Undeva în colț, de pe ecranul televizorului, o tânără bronzată te chema pe iahtul ei într-o călătorie exotică în Caraibe. Fericirea aia de plastic revărsată în salonul de așteptare crea un dureros contrapunct. Și nu știu de ce, atunci, în clipa aceea, m-a fulgerat un gând:

- „Nicicând istoria nu se va lăsa încreștinată." Ca apoi să-mi răspund tot eu, ca un soi de ecou sufletesc ce venea de dincolo de mine:

- „Da, dar nici creștinul nu se va lăsa biruit de lume!"

Stăteam fixat pe aceste gânduri ce se luptau parcă de o veșnicie în sufletul meu, când deodată am auzit:

- „Vai, domnu' Dănuț! Dumneavoastră aici?"

În fața mea stătea într-un halat albastru, posomorât, femeia de serviciu, angajată bănuiesc a clinicii. Legată la cap cu o broboadă, ținând cu demnitate într-o mână mopul, iar cu cealaltă găleata de plastic umplută

jumătate cu apă, mă privea cu o mirare bucuroasă. Mă recunoscuse, dar nu se așteptase să mă găsească singur pe holul de așteptare al clinicii private.

- „Aștept să intru la domnu' doctor!", i-am răspuns.

- „A, e tare priceput!", mă-ncurajă femeia. „Pe toți îi vindecă!" Apoi, proptindu-și cu forță mopul pe mozaicul rece, ca și cum ar fi vrut să-l readucă la viață, continuă cu un surâs: „Până-ntr-o zi, când ne vindecă Dumnezeu pe toți!" Privindu-mă apoi cu drag, îmi spuse: „Mă bucur atât de mult când vă mai văd pe la televizor, dar cel mai mult..." continuă ea, presându-și mopul în găleată, „vă iubește mama!..."

- „Știți, am o mamă de 90 de ani!", continuă ea cu un ton bucuros, că-n sfârșit a găsit pe cineva în singurătatea acelei zile și a acelui culoar de așteptare, cu care putea să-și depene un fel de secret sufletesc. „Are 90 de ani, dar să știți că nu stă degeaba, toată ziua trebăluiește prin casă, mătură, spală vasele, gătește!"

Mirat că la vârsta aceea mai poate, am întrebat-o:

- „Dar de ce face toate astea, n-o ajută nimeni, e singură?"

- „Nu, că stăm împreună!", îmi răspunse brusc femeia. „Dar așa este ea învățată de mică! Toată viața a muncit, n-a stat locului și i-a plăcut gospodăria!"

Femeia își scoase mopul din găleată și după ce-l stoarse puțin, s-a apucat parcă și cu mai multă energie să curețe culoarul însingurat, plin de poveștile oamenilor ce-și târâseră pe acolo, după ei, suferințele. Cum se mișca așa energic și cu un fel de bucurie a muncii pe care o făcea, pentru o clipă mi-am imaginat-o pe mama ei.

- „Iertați-mă!", am întrerupt-o eu curios. „Îmi puteți spune cum se descurcă mama dumneavoastră cu lumea asta urâtă care vine peste noi?"

- A, foarte simplu!, îmi răspunse femeia, oprindu-se pentru o clipă din lucrul ei cu mopul. Își face o CRUCE și TRECE prin EA!

Libertatea justiției

„Am cunoscut...", îmi spuse într-o zi un prieten, „un episcop ajuns prin rugăciune, posturi și mai ales prin cinste sufletească, ca un sfânt, în ciuda vremurilor desfințite".

„Într-o zi...", continuă el povestea, „nu știu cum află că-n eparhia lui, preotul dintr-un mic sat fură."

- „Du-te și cercetează!", îi spuse el părintelui secretar, neridicându-și privirea din cartea sfântă pe care o avea-n față!

Zis și făcut! Se urcă părintele secretar în biata lui Dacie și porni spre satul respectiv să facă ascultare la episcop, încercând să verifice dacă spusele ajunse la urechile Preasfinției Sale sunt adevărate sau nu. Și o săptămână întreagă s-a scurs, cu tot felul de întrebări pe la oamenii parohiei respective, prin praful drumurilor de țară, printre găinile, rațele și porcii lăsați liber să circule. În fine, cu mașina boțită de drumul plin de gropi, cu sutana plină de praf, bietul părinte secretar se-ntoarce la Preasfinția Sa să raporteze rezultatul anchetei lui improvizate.

- „Preasfinția Voastră, am cercetat cu de-amănuntul, am vorbit cu enoriașii, preotul e cinstit, nu fură!"

Neridicând ochii din cartea sfântă pe care o citea, parcă neîntrerupt din clipa în care-și trimisese subalternul pe teren să afle adevărul, episcopul spuse cu autoritate:

- „Cheamă miliția!"

Părintele secretar rămase o clipă nemișcat, apoi bâiguind, ceru binecuvântarea:

- „Blagosloviți Preasfinția Voastră!"

Cu ochii nedezlipiți din carte, episcopul ridică încet în aer mâna dreaptă și făcu semnul crucii către părinte. Acesta înclină încet capul și făcând la rându-i două plecăciuni, se retrăsese cu spatele spre ușa pe care tocmai intrase.

De data aceasta, nu o săptămână, ci zece zile cadrele de miliție încercară să descopere frauda de care era acuzat părintele din sat și totuși și ei, la rândul lor, nu descoperiseră nimic.

- „Preasfinția Voastră!...", se auzi vocea ușor răgușită de nesomn și de tensiunea ascultării pe care trebuia s-o facă, a părintelui secretar, „Am cercetat cu miliția... Nu fură!"

Și de data aceasta episcopul, găsit în aceeași poziție, nemișcat, cu ochii-n carte, ca o frescă veche rămasă-ntr-un colț de biserică, neridicând ochii, îi spuse cu un ton energic:

- „Cheamă Procuratura!"

Din nou, pentru o clipă, părintelui secretar nu-i venea să creadă! Nu știa ce-l determina pe bătrânul ierarh să fie atât de neclintit în hotărârea sa. Simți că aerul din cameră dispăru brusc. Parcă ceva îl împiedica să respire. Într-un târziu își reveni și bâigui cu jumătate de voce:

- „Blagosloviți!"

Și, din nou, din fresca aceea care citea din cartea sfântă parcă de-o eternitate, se ridică o mână-n aer care făcu semnul crucii.

De data asta trecură mai mult de două săptămâni de anchetă, dar și acum procurorii, precum înaintea lor milițienii, nu reușiseră să descopere nimic.

Palid la față, tremurând de emoție, păşind cu teamă pe covorul ce ducea spre scaunul Preasfinției Sale, părintele secretar abia avu forța să-ngâime:

- „Preasfinția Voastră!...nu fură!" Aici, pentru o clipă, aşteptă o reacție, dar văzând că nimic nu se mişcă pe fața episcopului său, adâncit de o sfântă veşnicie în cartea lui cu sfinți, continuă:

- „Şi procurorii, la fel ca şi miliția, nu au găsit nimic!... Nu fură, Preasfinția Voastră!... E cinstit!..."

De data aceasta, ca într-un sfânt ritual pietrificat de taina unei nezdruncinate credințe, episcopul, neridicând ochii din ceaslovul unei alte lumi, îi spuse senin, aproape şoptindu-i:

- „Adu-l la mine!"

Părintele secretar se-ngălbeni la față. Murmură ceva numai de el ştiut şi. cu ochii-n pământ, se retrăsese cu spatele, ca de obicei, pe uşa pe care intrase.

A doua zi, dis-de-dimineață, pe covorul ce ducea spre scaunul bătrânului episcop, răpit de veşnicie dar neuitat de prezent, se puteau auzi ca o şoaptă tremurândă paşii preotului cu pricina. Înainta greu, cu teamă, precum păcatul spre un suflet cinstit. Tăcerea încăperii îl apăsa, ca şi cum fusese şi ea chemată ca martor.

Bătrânul episcop îşi ridică încet ochii din ceaslov şi, fulgerându-l cu acea privire adâncă a duhului însfințit, îi spuse cu voce de tunet:

- „DE CE FURI, MĂ?!"

Şi-atunci, din covorul pe care mai rămăsese o umbră de sutană, se auzi:

- „Să mă iertați, Preasfinția Voastră, nu mai fac!"

O spovedanie cinstită
(Libertatea unei amintiri frumoase)

„Acum un an și ceva"..., își începu părintele protopop povestea, „a venit la mine la biserică o bătrânică."

-„ Bună ziua, părinte!"

- „Bună ziua, mamaie!...", îi răspund eu. Apoi, ușor surprins, căci tocmai mă pregăteam să-nchid biserica, o-ntreb:

- „Ce vă aduce pe la mine?"

-„Ce să m-aducă?", îmi răspunse bătrânica, privindu-mă direct în ochi. „Iaca, să mă spovedesc!"

M-am uitat așa, pentru o clipă, la ea, și-ncercam, sub broboadele negre cu care se-nfășurase, să-i ghicesc vârsta. Mânat de curiozitate-ntreb:

-„ Câți ani ai, mamaie?"

-„Cât să am, iaca 90 am făcut în vară!", îmi răspunse ea.

- „Păi, la vârsta asta, ce păcate să mai ai, mamaie?", am întrebat-o eu cu ton glumeț.

- „Iaca, ce păcate pot să am?", îmi răspunse ea cu un glas limpede, curat, „că eu, toată ziua în ogradă, cu cocoșu', cu găina, dar totuși am un păcat care îmi stă, colea, pe inimă și țin să-l spui!"

Mirat la culme, îi zic:

-„Haide mamaie, spune-l, că te-ascult!"

-„Păi iaca, vezi mata...", își începu spovedania băbuța. „Io, când om fost tânără, om fost măritată cu-n

flăcău din sat. Da imediat după aceea l-o fost luat la armată, în cătănie, c-onceput războiu și l-o prins și rușii ș-o mai stat și pe la ăia vreo șepte ani prizonier. Și eu, în răstimp, n-o mai putut să-l aștept și m-am iubit cu-n alt flăcău frumos din sat!", își încheie spovedania bătrânica.

Surprins de poveste, m-apuc, la rându-mi, curios, s-o-ntreb:

-„Câți ani au trecut de atunci, mamaie?"

-„Păi cât s-o fi trecut?..., îmi răspunse ea cu iuțeală. „Să tot fie vreo 70 (de ani)."

M-am uitat la ea ușor amuzat și i-am spus:

- „Mamaie, de-atunci a uitat și Dumnezeu!"

Apoi, văzând-o ușor nedumerită, am continuat:

-„Dar uite, totuși, să citești acatistul ăsta de mai multe ori pe zi!", i-am spus eu, înmânându-i cărticica. „Să ții postul săptămânal, așa cum trebuie și să vii regulat la Sfânta Liturghie."

-„Și mă iartă Dumnezeu?", mă-ntrebă bătrânica cu ochi mirați.

-„Te iartă, maică!", i-am răspuns eu, încercând s-o asigur.

Dar iată că nu trece nici măcar o lună și mă pomenesc din nou cu bătrânica la mine la biserică.

-„Bună ziua, mamaie, ce mai faci?", o-ntreb eu curios.

-„Ce să fac, iaca și eu, cu păcatele mele!", începu bătrânica din nou, ca și cum timpul de la prima-ntâlnire ar fi stat pe loc.

- Dar ce păcate să mai ai matale acum, la vârsta asta?", o-ntreb mirat, ca și prima oară.

-„Păi ce păcate să am, feri-m-ar Dumnezeu să mă ferească! Că eu, toată ziua în ogradă, cu cocoșu, cu găina!

Dar am totuși un păcat care-mi stă colea pe inimă și tare mult aș vrea să-l spun!"

-„Zi-l, maică!", o-ndemn eu, ușor derutat văzând că bătrânica își repetă biata spovedanie întocmai ca la prima întâlnire.

-„Păi iaca, vezi matale, io, când am fost fată...", își începu din nou băbuța spovedania, „om fost măritată cu-n flăcău din sat. Da o venit războiul și l-o luat în cătănie și acolo l-o prins și rușii și l-o luat prizonier vreo șepte ani și eu m-am iubit în ăst timp cu un flăcău frumos din sat, că n-oi mai putut să-l aștept!"

Total surprins de aceeași spovedanie, îi spun:

-„Păi, mi-ai mai spus asta o dată, mamaie!"

-„Știu, maică!", îmi răspunse brusc bătrânica, privindu-mă direct în ochi. „Dar îmi e așa drag să-mi aduc aminte!"

Aulin și Midocalm (sau libertatea spiritului de discernământ)

- „Măi băiete", spuse părintele monah mai în vârstă unui frate de mănăstire mai tânăr, „nu mă simt tocmai bine, și-aș avea o rugăminte la tine, n-ai vrea, frăția ta, să te duci până colea, la farmacia din oraș, să-mi iei niște medicamente?"

- „Cu tot dragul, părinte, binecuvântați! Numai să-mi spuneți cum se numesc!", îi răspunse pios, făcând două mătănii până la pământ, fratele mai tânăr din mănăstire.

- „Aulin și Midocalm!", răspunse bătrânul.

- „Cum?", întrebă la rândul lui fratele tânăr, crezând că n-a auzit bine.

- „Aulin și Midocalm, frăția ta!"..., repetă bătrânul.

- „Aulin și Midocalm!", murmură ca pentru sine, monahul cel tânăr.

- „Așa, Aulin și Midocalm, măi frate, așa le spune!"

- „Da, Aulin și Midocalm!", repetă din nou confratele cel tânăr... „Aulin și Midocalm!", își mai spuse o dată cu vădită teamă-n ochi, să nu uite până la farmacie, numele atât de ciudate ale acelor medicamente, aducătoare de sănătate... Apoi, într-un târziu, când să iasă pe ușa chiliei, se-ntoarse brusc către bătrân și-i spuse:

- „Frăția-ta, mai bine le scriu pe-o hârtie, să nu le uit cum le zice!"

-„Scrie-le! Numai să mi le aduci cât mai repede, că nu prea mă simt bine!", îi răspunse bătrânul, rugându-l parcă din privirea-i obosită de ani și de suferință, să se grăbească.

- „Aulin și Midocalm!", se auzi cum își repetă în șoaptă monahul tânăr, în timp ce scria pe o foaie de hârtie cu un pix vechi, găsit la-ntâmplare, numele ciudate ale celor două medicamente. Apoi, întorcându-se încă o dată spre bătrân și cerându-i binecuvântare, se-ndreptă grăbit spre ușă.

Nu trecu mult timp și bietul monah bătrân avu parte să primească mult așteptatele și binecuvântatele medicamente, cele atât de greu de reținut după nume: Aulin și Midocalm. Numai că respectiva hârtiuță cu numele lor scrise spre a nu fi uitate până la farmacie, a ajuns nu știu cum, uitată sau poate aruncată din neglijență, pe măsuța mică de lemn a monahului care vindea lumânări. Acesta, văzând-o, s-a uitat cu atenție la ea, apoi a mormăit ca pentru sine cele două nume ciudate și, negândindu-se prea mult, luă pixul și notă grabnic sub ele atât: „Să se citească 40 de zile!" După care o așeză lângă celelalte hârtiuțe aflate pe măsuța veche a bisericii ce conținea înghesuite, timide și smerite numele scrise cu durere întru pomenirea celor adormiți. Și astfel nevinovata hârtie ajunse la altar.

-„Și spre iertarea păcatelor lui Gheorghe, Maria, Vasile,... „Aulin și Midocalm"... Citeau, rând pe rând, părinții la slujba de pomenire, pronunțând, ce-i drept, mai greu cele două nume ciudate, dar fără să se mire prea mult, din cauza rutinei căpătate în ani de zile.

Așa o zi, două, până când într-o duminică dimineața, la altar veni și bătrânul stareț. Și atunci, nu știu cum, prin ce minune, îi căzu privirea obosită de bătrânețe, dar limpezită de credință și de atâtea rugăciuni, pe hârtiuța cu pricina și citi: „Aulin și Midocalm!" Pentru prima oară fruntea lui mereu senină se-ncruntă puțin ca-n fața unei tulburări venite din partea nenumitului.

- „Aulin și Midocalm!" Repetă el de data aceasta cu glas tare... Apoi privind contrariat în jur, îl întrebă pe monahul mai tânăr aflat lângă el: „Măi băiete, cine-s ăștia?"

- „Nu știu, Sfinția Voastră!", răspunse la rândul lui, intrigat, fratele de mănăstire mai tânăr.

- „Aulin și Midocalm!... Aulin și Midocalm!", repetă din ce în ce mai contrariat bătrânul. Apoi ca o revelație dată fulgerător, spuse:

- „Măi băiete, măi! Ăștia nu-s ortodocși! Scoate-i de la proscomidie și pune-i la acatist!"

Tăticu
Libertatea de a nu fi ignorant

- „Unde te duc, tăticu?", m-a-ntrebat tânărul taximetrist,, deschizând portiera mașinii cu care venise la comandă. M-am uitat la el și, ca-ntr-o fotografie fulgerătoare, mi-au apărut în față simultan mai multe imagini. Avea blugii rupți, tot la „comandă" după moda la zi. Printre găurile zdrențuite ale pantalonilor i se putea vedea pielea ușor negricioasă, bronzată, din care se iteau, ca dintr-o perie uzată, câteva fire de păr răzlețe. Din poziția în care stătea se vedea că-i purta degajat, cu acea „libertate" la zi, care n-are nimic de-a face cu libertatea în sine și cu un fel de lejeritate arogantă specifică timpului. O figură ciudată îi proiecta fața într-o apariție stranie. Un fel de creastă de cocoș rămasă din propriu-i păr în mijlocul capului, întinzându-se de la fruntea-i îngustă la ceafă, înconjurată din cele două părți de restul de păr tăiat scurt, ce semăna cu un gazon proaspăt tuns. Semăna cu un struț văzut de mine în copilărie. Cătarea ochilor era scurtă, vigilentă, obișnuită, parcă, de timp și, de ce nu, poate că și moștenită cu acel ceva de a profita devastator de tot ce-i oferă clipa. O nervozitate a întregului trup denunța stigmatul unei generații ce parcă nu mai vrea să asculte de timp. Tricoul larg, transparent, nespălat de mult îi atârna pe trupu-i slab precum pânza unei corăbii uitată de vânt. Un damf al unei zile mici și triste mă-nconjura pe nesimțite.

- „Unde te duc, tăticu?", m-a-ntrebat el.

Mi-am revenit după șoc destul de rapid și i-am răspuns.

- „Du-l pe tăticu la Muzeul Național de Artă, fostul Palat Regal", am precizat eu, simțind în aer un fel de perplexitate fatală.

Pentru o clipă, tânărul șofer și-a ridicat ochii din telefonul mobil pe care-l butona nervos și, de sub creasta lui de cocoș, mă privi cu un ușor dispreț.

- „Mă lași! Unde vine asta?"

Tânărul lovise bine, mă prinsese cu garda jos. Virilitatea lipsei de cultură, noul inamic al lumii, aproape că mă făcuse și pe mine knockout. Nu-mi venea să cred! Mă întrebam cum să nu știe unde este fostul Palat Regal? Nu i-am cerut să mă ducă pe o uliță anonimă, ci la Muzeul Național de Artă.

- „Lângă Ateneul Român! Acolo unde se țin concertele!", am precizat eu cu un aer de ușoară disperare în glas.

- „Băi tăticu, mă lași!", îmi spuse din nou creasta de cocoș, neridicându-și ochii de data aceasta din telefonu-i mobil. Era fascinat de un joc. Ființa lui era revărsată toată în cutiuța aia mică de plastic, cu ecran. Simțeam că vorbele pe care mi le adresase erau deja o favoare, o mică concesie pe care mi-o făcuse. Dintr-odată mi-a fost teamă să nu-l deranjez. Era ocupat cu ceva mult mai important și eu îl tulburam cu fleacuri.

- „Șefu!", schimbă el apelativul. Brusc, m-am bucurat că nu mai sunt tăticu și că mă gradase! „Spune-mi unde e strada, ca s-o pun pe GPS!", îmi ordonă tranșant în cele din urmă creasta de cocoș cu blugi rupți.

- „Piața George Enescu!", i-am răspuns eu dintr-o suflare, plin de emoție, de parcă eram la școală și dădeam extemporal.

- „Păi așa zi, nene!", mă boteză el din nou și cu degetul lui murdar, apasă pe ecranul GPS-ului. Mașina porni în viteză, curbele se luau ca la raliu. Mă simțeam ca-ntr-un film cu James Bond. Dar ceea ce lipsea categoric din producția cinematografică consacrată era șoferul acesta, pe care mi-l hărăzise destinul. Conducea nu numai cu mare viteză, dar nu se uita aproape de loc pe fereastră. Urmărea totul pe GPS. Între el și ecranul mic era o întrecere fatală care la mine se cuantifica în zeci de spaime pe minut. Omul era tot una cu ecranul. Semăna cu un pilot de bombardier care vede lumea de sus și care urmărește cu aviditate ecranul de la bord, ca să știe unde să plaseze bomba fatală. Iar eu în spate, singura victimă colaterală, tăceam mâlc, așteptându-mi în tăcere, resemnat, cumplitul destin. Mă uitam înspăimântat când la ecran, când pe parbriz în față. Erau două lucruri total diferite. Creasta de cocoș, excitată la culme de punctele și liniile ecranului, își transportase în mod subit tot entuziasmul pe care-l avusese cu jocul virtual, de data acesta în lumea reală. Cu singura diferență că el, din nefericire pentru mine, rămăsese tot în cea virtuală. Căci în lumea reală se-ntâmplau în fracțiuni de secundă evenimente care nu-i apăreau acelei perechi nervoase de blugi rupți pe ecran, ci mie direct în față.

Pisici care traversau în fugă, bicicliști speriați de moarte frânând disperați, ca apoi să văd un incredibil salt de gimnastică făcut din mijlocul trecerii de pietoni, înapoi în dreptul semaforului de pe trotuar, de o doamnă în

vârstă, care pentru nimic în lume, oricât de mult ar fi fost plătită, n-ar mai fi refăcut o astfel de performanță.

Într-un târziu am ajuns și-n fața Muzeului Național de Artă. Pe gardurile fostului Palat Regal rămăseseră, ca un tăcut și dureros adio, miile de flori și zecile de coroane aduse cu prilejul funeraliilor ultimului rege al României, Majestatea Sa Regele Mihai I.

-„Să moară mama, aici a murit cineva?!", m-a izbit observația țâșnită ca dintr-un abis sufletesc a șoferului.

M-am cutremurat! Nu-mi venea să cred. O țară-ntreagă participase, așa cum putuse, cu sufletul întristat, la această din urmă despărțire de propria-i condiție Regală. Degetele-i murdare cu care tasta în continuare telefonu-i mobil s-au repezit ca niște păsări de pradă să-mi rupă bonul cu prețul călătoriei.

-„Regele Mihai!"

-„Care Rege?", a venit întrebarea promptă.

-„Care rege, tăticu? Ce, noi am avut Rege? E cinșpe lei cursa! Hai pa!"

N-am mai zis nimic! I-am dat banii plus bacșișul de rigoare și m-am dat jos din mașină. A plecat în goană, cu mâna pe volan și cu ochii ațintiți pe tastatura telefonului mobil de care îl lega o relație aproape erotică. La ora aceea piața din fața Palatului era goală. Din când în când, se ivea câte un trecător ce părea o palidă umbră a prezentului într-un trecut încărcat de istorie. Coroanele aduse ca un ultim omagiu Regelui, miile de flori, fotografiile și sutele de lumânări acum stinse, vorbeau de la sine într-o cumplită tăcere, despre esența adevărată a acestui neam. Acolo era concentrată, discret, delicatețea dureroasă a sufletului românesc. O imprevizibilă și totală

victorie a lui în fața istoriei crunte, care-și propusese să-l distrugă. Acolo, în florile acelea aduse cu mâna tremurândă, în miile de suspine ce au aprins efemere lumânări, stătea tăcută și smerită majestatea negrăită a acestui neam. În jurul Regelui ce închisese ochii, ducând cu sine tristețea propriului destin și deopotrivă tragedia propriei țări, venise să-l conducă pe ultimul său drum, ridicată ca printr-o tainică și dumnezeiască Înviere, România Mare, cea pe care el a purtat-o în inima, neîntinată de nimeni și nimic, în cruntul său exil. Auzeam fără să vreau ceea ce nu se aude: ecoul trist al miilor de pași care-și conduseseră Monarhul în istorie.

Șoferul de taxi, „romînia" mică, ce m-adusese în acest loc, dispăruse. Fusese ca un mic coșmar care-și ceruse dreptul să trăiască alături de visul de neînfrânt al acestei țări.

O altă eră sufletească
Libertatea bunului simț

Stăteam în scara blocului de garsoniere, aşteptând pe cineva. Afară ploua mărunt, mocănește. O zi plumburie de toamnă. Deodată, prin geamul larg de la scara blocului văd îndreptându-se spre intrarea lui, doi tineri. Mergeau agale, ușor înclinați spre spate, netulburați de micii stropi de ploaie, ca și cum ar fi fost protejați de o capsulă invizibilă ce purta cu sine un alt anotimp. Mergeau leneși, siguri de ei, în contrast izbitor cu pasul mărunt, îngrijorat al mulțimii cenușii ce se strecura pe stradă în spatele lor în ritm alert. Aveau în urechi căști și pesemne că muzica pe care o ascultau îi despărțea definitiv de ceilalți muritori. Cu bărbi elegante, tunse cu grija unei vedete de operetă, cu o privire ecranată, în mersul lor lipsit de gravitația oricărei griji, nu făceau nici o concesie zilei trecătoare și necăjite ce-i înconjura. Apropiindu-se de ușa de la intrarea blocului, m-am gândit că dacă tot sunt acolo, să nu-i las să-și caute cheile, ori să apese nu știu ce cod dificil de intrare și m-am dus să le deschid ușa. Un aer puternic de solidă indiferență intră odată cu ei în biata scară a blocului. Nimic! Nici un gest de mulțumire, nici o privire mai atentă. Au trecut în același pas legănat, calm, trăgând parcă după ei acel cumplit imperativ al lumii noi – „totul mi se cuvine!". M-am retras din nou la locul meu după ce, evident, am închis ușa.

Între mine și scara blocului s-a așezat brusc o punte de solidaritate umană pe care traversa nestânjenită de nimeni singurătatea de a fi. Rămas acolo între cutiile poștale care parcă se uitau mirate la mine, întrebându-mă de ce sufăr. încercam la rândul meu, văzându-le goale, fără de nici o scrisoare de la nimeni, ci doar cu câte o factură de plată sau cu un anunț pentru servicii funerare rapide, să le spun că ceva nu este în regulă cu lumea de azi.

Dar iată că, dintr-odată, pe fereastra mare de la intrarea în bloc, prin ploaia măruntă de toamnă își făcu apariția silueta subțirică a unei doamne în vârstă. Nu mergea, se strecura printre picăturile fine, cu tremurul și vulnerabilitatea unei picături ce pentru o clipă îndrăznise să fie mai mare decât celelalte. Parcă se-ndrepta spre ușa blocului un suspin omenesc ce ieșise puțin în lume ca să-și ia ceva de mâncare și, de aceea, împrumutase un pardesiu sărăcăcios și niște ghetuțe. Grăbit și de data aceasta am deschis cu febrilitate chiar ușa de metal. În pragul ei apăru figura palidă dar atât de distinsă a unei doamne.

- „Vă mulțumesc, domnul meu!", îmi spuse cu glas tremurat silueta aceea parcă rafinată și șlefuită de neștiute suferințe și singurătăți. „Vă rog să mă scuzați!", continuă ea. „Frigul de-afară mi-a confiscat glasul!"

Tulburat de emoție, am înclinat reflex capul și am spus:

- „Cu tot dragul, doamnă!"

Apoi silueta tremurândă se-ndreptă cu pas mărunt către lift, ca și cum ar fi repetat în gând ritmul ploii de afară. Am închis ușa blocului și de data aceasta, ca o nădejde împlinită, un fel de căldură sufletească se așeză între mine, cutiile poștale goale și scara blocului. Acum nimeni nu mai era singur. Să fi trecut vreo cinci minute

de bucurie tăcută când, deodată, pe nesimțite, mă pomenesc cu distinsa doamnă din nou lângă mine. Nu auzisem nici un pas, nici un zgomot de la ușa liftului cu care tocmai urcase, nimic nu mă avertizase de imprevizibila ei revenire.

- „Iertați-mă, domnule!", începu dialogul fragila și sensibila siluetă cu mine. „Mi se pare mie sau dumneavoastră ați spus adineauri: «Cu tot dragul?!»"

Surprins la culme, am avut un moment de sfială, dar apoi am continuat:

- „Da, doamnă, am spus!"

Doamna mă privi adânc în ochi, apoi îmi spuse:

- „Lăsa-ți-mă să vă privesc ca să vă păstrez în memorie. Nimeni, de mult, nu mi-a mai spus așa ceva!"

Cazinoul din Constanța (Libertatea nearestată a dragostei)

Până nu demult, Cazinoul din Constanța arăta precum România astăzi: ruinat, trist, lăsat în paragină, jefuit de toată frumusețea lui aristocratică.

Se spune că după ce o bombă, în timpul celui de-al II-lea Război Mondial, trasă de armata sovietică, i-a distrus acoperișul și o parte din sala centrală, la câțiva ani după sfârșitul conflagrației, autoritățile comuniste ajunse la putere au adus pentru restaurare deținuți politici, printre care erau și arhitecți români de înaltă specializare. Acestora li s-a promis că vor putea ține corespondență prin scrisori, cu familiile lor. Și pesemne că-n micile răstimpuri ale muncii lor istovitoare, cu mâna tremurând de epuizare și-au așternut febril gândurile lovite de gratiile „lumii noi" pe bucățica de hârtie, care li s-a pus la dispoziție. Și astfel, ei, arhitecții-deținuți, artiști cu aripile frânte, și-au deșertat spaimele nespuse până atunci, strigătul viselor înrobite și mai ales dorurile lor, cu nădejdea speriată continuu că vor fi auzite de cei rămași acasă: părinții, copii, soții, iubite. Oare ar putea măsura cineva, din scrisul acela febril, zvâcnirile de inimi înnebunite ca o herghelie de cai sălbatici, risipită pe câmp, ce adulmecă frenetic cu toată ființa, libertatea?

Gânduri țâșnite din subsolul temniței, ca floarea rănită dintre stânci! Acele litere-lacrimi, scrise în goana

nebună de a recupera, măcar atunci, în secunda nașterii lor, din timpul vieții, iremediabil pierdut!

Și deținuții-artiști au scris, pesemne zeci de scrisori, împăturite apoi cu grijă, în plicul ce li s-a dat, ca pe o singură nădejde. Acolo, pe acel plic simplu de hârtie, oare cu câtă nădejde febrilă au așternut din memoriile lor speriate și obosite de așteptări zadarnice, adresa? Aceea destinație-îmbrățișare a viselor lor frânte?

Ca apoi, brusc să li se spună: „S-a revocat ordinul! Nimeni nu are dreptul la nici o corespondență! Veți munci în continuare, fără acest drept! Conducerea a ajuns la concluzia că nu-l meritați! Ca elemente dușmănoase ale noii orânduiri vi se interzice total să comunicați în scris cu cei de afară!"

Dar „cei de afară", spre „fericirea" lor, nu au aflat nicicând despre zdrobirea aceasta de aripi sufletești. În schimb, ele, „scrisorile" au auzit. Pentru o clipă au rămas tăcute, în mâinile însingurate ale celor care tocmai le scriseseră. Apoi din ele se revărsă marea tristețe. De acolo, de pe schelele șantierului de restaurare, ea, tristețea se revărsă ca o cumplită durere mută, mai întâi în toate piepturile acelea în care nădejdea luase locul inimii, apoi încet, încet, în toate încăperile Cazinoului, ce o dată găzduise între zidurile lui atâtea bucurii, petreceri, povești de dragoste și mai ales o lume, care nicicând nu gândea că va fi crucificată nevinovată.

Și-atunci, ca la un semn, ei, deținuții-arhitecți au făcut un gest venit din adâncul sufletesc al acestui neam. Un gest care a cutremurat memoria tăcută a bătrânului Cazinou și pe care nu l-au putut vedea gardienii. Un gest al supremei lor libertăți pe care nimeni și nimic nu o putea încătușa!

Cu mâinile lor obosite, speriate, au pus rând pe rând, ca-ntr-un mormânt, scrisorile lor de dragoste, în mortarul cu care refăceau zidurile distruse, rana deschisă a acelei clădiri de poveste. Și astfel, zecile de scrisori s-au transformat în cărămizi mărturii menite să-nfrunte nedreptatea și mai ales uitarea nerecunoscătoare a istoriei, prin simplul gând al iubirii frânte ce-ntotdeauna a vorbit dincolo de ziduri. Ca și când Meșterul Manole a devenit un popor întreg ce și-a zidit iubirea în crucea mută și rece a istoriei, făcând-o treaptă spre Dumnezeu.

Numai să nu uit, maică!
(Libertatea de a fi disperat)

Cu mulți ani în urmă, undeva în margine de țară, prin Moldova, în plină lipsă a libertății, câțiva oameni au vrut, cu gesturi disperate, dar în același timp cumplit de inocente și dureroase, să și-o recâștige, așa cum puteau ei, neștiind că vor scrie cu destinele lor, încă o poveste dureroasă, ce-avea să crească printre atâtea altele, pe ogorul de amar sufletesc al acestui popor.

În fond povestea - întâmplare tristă și adevărată a unor bieți români sărmani ce-și căutau scăparea din sinistra cușcă în care fusese închisă țara. Voiau să fugă!... Să evadeze!... Cum? Oricum, numai să scape!... Să fie liberi!... Și atunci când disperarea strigă din răsputeri, orice e bun, dacă măcar pentru o clipă poate s-o aline. Și-astfel, într-o zi în fața lor a apărut speranța! Nu, nu era o idee ci un om, și acela un șofer de tir!

- „Dacă urcați la mine-n mașină și stați tăcuți două zile, vă trec pe toți în Germania!" În micul grup de oameni se așternu tăcerea. Nimeni n-a îndrăznit să spună nici un cuvânt, căci visul începea să devină realitate și lor le era frică să nu-l trezească, să nu-l alunge. Speranța-om, șoferul de tir, le-a spus apoi ce au de făcut și mai ales prețul. Dar ei nu mai auzeau, erau atât de fericiți! Aerul nerespirat până atunci al libertății, simțeau cum îi înconjoară. Tăcutele umbre, sufletele pierdute din întunericul închisorii lor de toate zilele și-au luat cu ele

merindele sărăcăcioase, pături ca să nu le fie frig în timpul celor două nopți de cumplită tăcere prin care își cumpărau libertatea, apoi toate cele pe care ei le considerau necesare și Dumnezeu mai știe ce alte improvizații făcute pentru necesitățile strict fiziologice. Era vorba totuși de o izolare de două zile! Această Arcă a lui Noe a pornit la drum cu o teribilă teamă în sânul „speciilor" ce trebuiau salvate din fața potopului comunist, sinistrul ghetou care sugruma țara. Ce-or fi vorbit acei oameni între ei, ce triste povești conțineau șoaptele lor încleștate de cumplite frici și emoții? Ce speranțe și-or fi făcut ei oare, ce-or fi visat în noaptea aceea care despărțea cele două zile? Nimeni nu poate ști! Cert este că exact după 48 de ore, așa cum le spusese șoferul, ușile mari și grele ale tirului s-au deschis, dându-se la o parte într-un scârțâit lugubru de porți infernale. Afară era un amurg trist. Oamenii din fundul tirului stăteau înghesuiți unul în altul, temători. Nimeni nu-ndrăznea să spună o vorbă. Încă nu știau cine le-a deschis poarta „infernului". Dar deodată s-au auzit cuvintele salvatoare ale unui om ce răsărise în cadrul ușilor mari deschise: „Sunteți în Germania!" Era vocea șoferului de tir. Umbrele tăcute din fundul mașinii respirară toate la unison. În întunericul tirului lung, cu pereții ruginiți de metal, acea mică pușcărie-coșmar care-i transportase timp de două zile din marea închisoare numită România, intra, sfios, visul de-o viață al acelor oameni. Iar acei oameni-umbre încercau din răsputeri să adulmece mirosul aerului de libertate. „Poate că-i prea puternic și noi nu-l putem respira așa dintr-o dată!", șopti o fată-umbră către tatăl său. „Nu-l simțim pentru că nu-l mai putem cunoaște!", spuse cu tristețe o umbră mai în vârstă.

- „Dacă o luați drept înainte pe câmpul acesta, ajungeți la Dortmund!", le strigă șoferul și pentru prima oară se simți în aer briza nădejdii.

- „Cum ai spus că-i spune!", întrebă cu înfrigurare o umbră-om care-și luase copilul-umbră în brațe și un rucsac mare în spate.

- „Dortmund!", strigă șoferul mai tare. „Aveți de mers pe jos cam o oră jumate. Mergeți drept înainte pe lângă păduricea aceea!"

- „Dortmund! Dortmund!", repetau ca pentru sine umbrele-oameni care se dădeau jos repede din tir, cărându-și cum puteau bagajele.

- „Maică, cum ai spus că-i spune?", întrebă din nou o femeie umbră mai în vârstă, care se-mbrobodea cum putea cu un batic.

-„Dortmund, mamă! Dortmund!", îi spuse în șoaptă o umbră tânără ce-și trăgea în viteză geamantanul vechi rămas în tir.

- „Dortmund! Dortmund!", repetă bătrânica. Numai să nu uit cum îi zice: „Dortmund! Dortmund!", se auzea ca un ecou trist în amurgul serii glasul ei plin de griji, mângâiat pentru prima oară de o nădejde.

- „Mamă, cum e Dortmundul?", întrebă o fetiță-umbră ce se ținea cu mănuța strânsă de fusta ei.

- „E frumos!", răspunse mama, cu o neașteptată tristețe în glas.

- „E mai frumos decât orașul nostru?"

- „Cu mult mai frumos!", răspunse la fel de abătut mama.

- „Și are jucării?"

- „Are!"

- „Și noaptea sunt lumini multe, nu?"

- „Sunt, draga mamii! Sunt. Sunt multe lumini și multe jucării!" Glasul celor două umbre, mamă și fiică, se

pierdură şi ele încet-încet în aerul amurgului ce se lăsa pe nesimţite pe umerii încă speriaţi ai oamenilor-umbre cu o copleşitoare tristeţe.

În spatele lor, cu mişcări agile, şoferul închisese uşile mari ale tirului, cuşca-coşmar ce transportase într-o sinistră linişte acele tăcute destine şi, neprivind nici o clipă-n spate, se urcă rapid în cabina maşinii.

Ca pe o lovitură în pântec primi amurgul serii ambalarea în forţă a motorului. Parcă la un semn, de pe câmpul pe care mergeau umbrele-oameni s-au întors să vadă cum pe drumul îngust, de asfalt, tirul se-ndepărta, lăsând în urma lui dâra unui aer de cumplită indiferenţă. Într-o apăsătoare tăcere îl priveau cum se-ndepărtează nepăsător ca şi cum nu şi-ar fi împărţit dimpreună destinul pentru două zile. Se aşteptau la un semn de rămas bun, la un gest făcut cu mâna din cabina şoferului, la un claxon. Dar nimic din toate acestea. La asfinţit, după dealuri, soarele apunea sângerând. Razele lui triste mângâiau în taină povestea dureroasă, ascunsă bine în inimile înfricoşate ale acelor umbre trecătoare pe pământ.

- „Să mergem mai repede, până nu se-ntunecă de tot!", spuse cu glas ceva mai ridicat cel care părea că avea iniţiativa acelei cumplite evadări. Şi-atunci, cu capul în jos, tăcutele umbre prinseră a merge grăbite. Paşii lor călcau în viteză pământul câmpului care la fiecare atingere parcă ofta.

- „Uite un om!", strigă un copil-umbră din răsputeri. Grupul tresări. Toţi rămăseseră încordaţi, privind îngrijoraţi înainte.

Într-adevăr, din liziera pădurii, cu pas liniştit se desprinsese silueta unui bărbat. Un fior de emoţie

străbătu sufletul umbrelor oameni. Se uitau unii la alții neștiind ce să facă.

- „Este un german!", șușoti cu glas sugrumat de emoție o umbră. „Un german! Un german! Un german!" Se duse ca un fulger vestea în inimile lor speriate. Grupul, cu respirația tăiată, îl privea nemișcat. Încercau să-l repereze în funcție de realitatea lor.

- „Dar și ei, săracii, par a fi modești ca și noi", se mai auzi o șoaptă răpită apoi de-ntuneric.

Apoi, unul mai îndrăzneț strigă către silueta liniștită ce ieșise din pădure:

- „Sprechen sie deutsch?" (Vorbiți germana)

Silueta se opri locului și se uită cu o imensă nedumerire la acei oameni singuri pe câmp, din ochii cărora se revărsa o mare de neliniște.

- „Sprechen sie deutsch?", repetă întrebarea îndrăznețul.

Dar în aerul acela plin de tristețe, cuvintele acestea străine lui au avut un zbor scurt în zarea înserării care se lăsa, ca apoi să cadă fără viață în arătura câmpului.

- „Nu-nțeleg! Ce să fac?", strigă-n românește silueta.

Un aer rece, tăios ca lama unui cuțit trecu dintr-o dată prin sufletul celor mulți. Amurgul serii înțepeni pentru o clipă ca un strigăt de disperare în ochii lor. Silueta și umbrele erau față-n față, strivite deopotrivă de o cumplită perplexitate.

- „Nu sunteți german!", bâigui o întrebare una din umbre.

- „Ce să fiu?", întrebă cu stupoare silueta.

- „German!", repetă cu disperare în glas umbra.

- „Cum să fiu german, măi frate?", bâigui la rândul ei, total nedumerită, silueta ieșită din pădure. „Eu sunt român!" Și apoi, cercetându-i din ochi cu atenție, îi întrebă:

- „Da voi nu sunteți români?"

- „Ba da, suntem!", răspunseră ei în cor.

Apoi stupoarea generală își ceru din nou drepturile la câteva clipe de înfiorătoare derută și apăsătoare tăcere, până când silueta izbucni din nou:

- „Păi, și-atunci ce vă veni să mă-ntrebați în limbi străine dacă sunt german?", grăi cu legitimă mirare silueta.

- „Păi, nu suntem în Germania?", întrebară în cor, cumplit de neliniștite umbrele.

- „Nu!", răspunse omul. „Suntem în România!".

Ca un trăsnet din cer căzură aceste cuvinte pe sufletele celor mulți. Brusc întunericul serii îi apăsă pe umerii înspăimântați cu greutatea unui mormânt. Acel răspuns scurt se prăbuși pe sufletele lor sfâșiate de atâtea neliniști ca o avalanșă de pământ, ce-n fracțiuni de secundă le-ngropă singurul lor vis.

- „Dortmund! Dortmund!", se auzi în liniștea serii vocea stinsă a bătrânicii. „Dortmund!", repeta ea întruna. „Numai să nu uit, maică!", își șoptea pentru sine umbra plină de neștiute suferințe. „Numai să nu uit!"

Întrebarea istoriei și răspunsul Bisericii (Libertatea milei)

- „Pe unde au luat-o?"

- „Uite, pe aici, direct prin curtea asta."

- „Și în final au ajuns la dumneavoastră în birou?"

- „Da!", răspunse domnul mai în vârstă, ușor timorat, necrezând nici după atâta vreme că istoria s-a putut prăbuși atât de rapid.

- „Și ce v-a spus dictatorul când a intrat?", reluă discuția reporterul.

- „În primul rând am rămas surprins pentru că nu m-așteptam ca el să vină aici, tocmai la mine-n birou!"

- „L-ați mai văzut vreodată așa de aproape?"

- „Nu, niciodată!", îngăimă puțin speriat bietul om intervievat cu tensiunea parcă a unei anchete. „Eu îl văzusem doar cu o zi înainte la televizor!", bâigui omul mai mult ca pentru sine, ca și când n-ar fi vrut să fii fost nici măcar martor la evenimentul acela. Ce nu putea filma aparatul era frica, ce încă mai plutea în aer. Dar ea totuși se simțea cum parcă sufoca aerul din biroul vechi, cu mobila socialistă, care rămăsese intact, ca un martor neîntinat de trecerea timpului.

- „Dumneavoastră atunci erați pe postul de director, aici?"

- „Da!", răspunse omul din ce în ce mai timorat

- „Ce v-a spus dictatorul când a intrat pe ușă?"

- „Știu că era foarte nervos și mi-a spus să-i fac legătura cu primul secretar din Târgoviște!"

Undeva, în partea dreaptă a încăperii, camera de luat vederi descoperi o bătrânică, îmbrăcată modest, care stătea nemișcată, cu ființa parcă speriată de tot ce vedea.

- „Dumneavoastră, am înțeles că atunci îndeplineați funcția de secretară. Ce ați simțit când l-ați văzut prima oară pe dictator și pe odioasa lui soție?", o atacă necruțător reporterul, părăsindu-l brusc pe domnul care fusese cândva director. „Ce ați simțit?", reluă el întrebarea, împingându-i microfonul în față cu agresivitate. „Ce părere ați avut despre ei, despre dictator și odioasa lui soție? Cum vi s-au părut?"

Femeia rămase încă puțin în neclintirea ei plină de o frică tăcută, venită parcă din străfunduri de îndurare, după care răspunse:

- „Eu am văzut doi oameni speriați!", începu ea cu șoaptă tremurândă. „El, mai ales, părea îmbătrânit și foarte speriat!"

- „Bine, bine!", sări reporterul vădit nemulțumit de răspuns. „Dar nu v-a venit să-l strângeți de gât, după tot răul pe care l-a făcut acestei țări?"

Pentru o clipă parcă și aerul din vechiul birou se crispase. Bătrânica era surprinsă. O dată de întrebare și a doua oară pentru că venise de la un om tânăr.

- „Nu!", răspunse ea șoptit într-un târziu.

- „Nu?", se miră, uluit de răspuns reporterul. „NU!", a continuat ea cu sfială.

- „Eu... Eu am simțit atunci să-l iau acasă, acasă la mine, să-i dau ceva de mâncare, dar mi-a fost jenă, că tot ce gătisem era de post!"

Libertatea gândirii libere

„Omul ăsta nu mai trăiește cu picioarele pe pământ! Țăranul despre care vorbește se află la Muzeul Satului! Lumea de astăzi este completamente schimbată! Viziunea asta pășunistă, patriotardă nu duce la nimic bun, ortodoxismul ăsta depășit nu ne lasă să vedem realitatea așa cum este ea!", îmi critica mai deunăzi cineva micile mele intervenții. Realitatea! Lumea este înnebunită după realitate dar nicidecum după adevăr! Cu câtva timp în urmă treceam cu Dulci, cățelușa mea labrador, prin parc, când deodată, țâșnind după niște copaci, un om trecut de prima tinerețe mă acostează cu violență:

- „Domnule, până deunăzi eu v-am admirat, dar când v-am văzut că v-ați dus la postul ăla de televiziune al securistului ăla notoriu, nu mai aveți respectul meu!"

Am rămas pe loc, surprins, deopotrivă de ceea ce-mi spunea, dar mai ales de siguranța plină de agresivitate cu care-mi spunea. Cu greu am încercat să mă adun și să-i răspund.

- „Domnul meu!...", am început eu cât am putut de calm cu nădejdea că astfel îi voi mai șterge din dezamăgire și mai ales din năduf. „Eu am fost și la alte televiziuni și tot așa s-a găsit cineva să-mi spună să nu mă mai duc la securiștii ăia. Pesemne, continui eu, că fiecare televiziune astăzi este condusă de un fost securist. Și asta-nseamnă că eu n-ar mai trebui să apar nicăieri?!"

Omul m-a privit cu un vădit dispreț și, mormăind ceva printre dinți, se-ndepărtă lăsând în urma lui condamnarea făcută ad-hoc, fără drept de apel.

Pe drumul spre casă doar coada veselă a lui Dulci îmi mai mătura gândurile triste de tot felul care mă invadaseră. „Sunt convins" îmi spuneam în sine „că genul ăla de om crede că eu primesc și bani pentru prezența mea la televiziune. Nici prin gând nu i-ar trece că eu o fac doar din dorința vie de a mai spune lumii lucrurilor pe nume! Doamne, și câți ori mai fi ca el în țara asta!" Și uite-așa, năpădit de tristețe mă gândeam cum te poate judeca lumea fără să-și pună măcar un semn de-ntrebare că ar putea greși cumva! Dar iată că nu peste mult timp, mai bine zis după câteva săptămâni ajung cu totul întâmplător în fața frumoasei mânăstiri Sucevița.

Dându-mă jos din mașina prietenului meu mă îndreptam spre poarta voievodală a sfântului locaș, cu gândul să mă rog și să aprind o lumânare, când deodată, după un brad țâșnește cu mișcări repezi o bătrânică; tăindu-mi calea, îmi spuse cu tot sufletul.

- „Maică, să apari oriunde, numai să te vedem!"

Și iată, cum din Muzeul Satului în viața mea a răsărit, pe nepusă masă, în lumea asta schimbată, țăranca aia româncă, completamente neschimbată nici de vremi și nici de lume.

E, uite așa este țara asta! În parc m-am întâlnit cu „realitatea" acestei lumi, dar în fața mănăstirii cu adevărul acestui neam!

O mică excursie „Libertatea" de a-ți uita trecutul

Istoria care nu stă de vorbă cu veșnicia, devine zoologie.
Olivier Clement

Coboram de pe munte. Fusesem într-o mică excursie în Parâng. La urcare mă întâlnisem cu un momârlan, un țăran al locului.

- „Bună ziua!"

- „Bună ziua!", îmi răspunse omul. „Unde vă duceți, la deal?"

- „Da, o mică excursie! Aici pe Mândra!"

- „E zi bună azi. Doamne ajută!"

- „Doamne ajută!", și urcușul continua firesc, iar întâlnirile cu cei ai locului erau tot atâtea ferestre ale zilei către un cer senin românesc. Dar acum mă-ntorceam, soarele de vară îmbrățișa frumusețile de nedescris ale munților. Uriașe valuri de păduri încremenite parcă, la un semn, formau oceanul verde semeț ce se-ntindea sub privirile noastre cuprinse de o negrăită admirație. În fața noastră era Măria Sa, Natură a acestui plai Românesc.

De sus, de unde eram, se vedea pasul Vâlcan. Privindu-l și știindu-i povestea, simțeai cum cerul vibrează ca și cum ar avea în colțul ochiului o lacrimă tremurândă ce nu vrea să cadă. De sus, de pe curbura pe care mă aflam privind în vale spre acel loc simțeai energia tăcută a istoriei teribile care, pentru câteva clipe,

marcase tragic veșnicia, rănind-o din gelozie că nu o poate învinge.

Pe acolo, prin pasul Vâlcan, legiunile armatelor romane își construiseră drum ca să cucerească inima Daciei Sarmisegetuza. Cărau după ei dorul de cucerire a acelora ce erau de necucerit pentru că aveau în sufletul lor Nemurirea. Și când în pofta lor nesățioasă ei, „cuceritorii", au făcut ca inima Daciei să piară în flăcări, ei, acei „nemuritori" în ultima clipă a vieții lor pământești au privit cerul, ca noaptea să nu fie săracă de stele și de acolo de sus să ne vorbească veșnic nebiruiți. Și tot acolo, fără de nici o cauză a murit mai apoi voinicul cal al voievodului Mihai Viteazul, anunțându-l în freamătul cutremurător al ultimului nechezat asupra destinului său nefericit.

Dar tragicul și viteazul Voievod n-a luat în seamă avertismentul singurului lui prieten care-i mai rămăsese și s-a dus mai departe pe jos către Apus ca să cunoască prețul vânzării făcute de „fratele" lui creștin.

Drum greu, de răstigniți ai soartei. Și iarăși, tot pe acea zare de munte a fostului drum al poștalioanelor străine, călcau în goana lăcomiei lor pe inima sfâșiată a acestui neam. Și dacă oamenii n-au mai avut lacrimi să-și plângă jalea, s-a adunat natura și a plâns prin jur.

Vale de cutremurătoare și tăcută jale este Valea Jiului! Călcam pas cu pas pe pământul sfânt plin de povești și dureri încă necunoscute, dar care își cereau și ele dreptul la viață și parcă simțeam opincile disperate ale soldaților români care au luptat până la unul în fața puterii zdrobitoare, ce-i copleșea. Căci tot acolo se spărsese frontul în Primul Război Mondial, și prin „pasul" acela pe a cărui durere ce încă strigă la cer ar fi geloasă

orice tragedie antică, stătea de pază acea lacrimă de stea nemuritoare, țăranul român! Stătea de pază în obielele lui de piele, având ca armă strânsă la piept, credința lui!

Două imperii se prăvăleau necruțător asupra lui, iar el, cu viața la baionetă, se prăbuși sub brazdă cu glonțul în piept, ca să-și apere nemurirea.

Și sufletul meu călătorea zbuciumat printre sufletele lor acum liniștite.

- „Trupa care nu poate să-nainteze, să moară pe loc!", încă răsuna în aer, străbătând timpul, ordinul generalului Dragalina! Iar ei toți au murit pe loc, grăbindu-se să sărute cu viața lor, veșnicia pe care le-o lăsase moștenire acei nemuritori cu cerul în priviri. Coboram încet, gânditor, muntele străbătut de durerea unui imens parastas, privind acea zare românească ce-și striga cu nevăzute lacrimi, dreptul la veșnica pomenire. Cu fiecare pas, prezentul meu mic îngenunchea în fața acestui trecut ce zdrobise prin jertfă ușile de iad ale istoriei, ca apoi noi să intrăm în Veșnicia neamului pentru a ne vedea Drepții!

Un aer secetos, fără substanță, mă trezi brusc! Nu era aerul muntelui, era unul străin lui, adus parcă dintr-o altă lume. Și dintr-o dată, fulgerător, lăsând în urma lor o mută durere, toate acele voci tainice care îmi vorbiseră până atunci, amuțiseră!

Oare pentru a câta oară se retrăseseră cu o sfâșietoare sfială în adâncul de nepătruns al acelor munți și din fața lumii oarbe de azi?

Pe lângă mine trecea în liniște un grup de elevi. Se auzeau doar pașii lor tăcuți, ritmați. Mergeau ca-n-tr-un ritual, nescoțând nici o vorbă, cu ochii-nrobiți în telefoanele lor mobile. Am încercat să-i salut, dar zidul

acela de priviri pierdute mă zdrobise cu aerul unei neomenești singurătăți. Păreau a fi un banc de pești plecat după hrană, conduși de o necunoscută forță fără de suflet. Erau numeroși, și totuși ce ciudat, mergeau atât de bine sincronizați în strania lor muțenie, încât păreau o unică ființă, cumplit de-nsingurată ce mergea somnambul în propria-i viață, ghidată fiind doar de comanda nevăzută dar atât de atroce a unei alte lumi.

Șiruri tăcute de orbi, ce trăiau virtual, călcând apatici cu sufletele anesteziate pe pământul plin de frumuseți zdrobite al propriei țări ce-și strigau durerea acoperită de timp. Și-atunci, nu știu de ce, pentru întâia oară am avut sentimentul că pe lângă mine trece în pas de defilare tăcut, în drumul ei spre neant, ereditatea schimbată a unui alt popor!

Or să se-ntoarcă
(Libertatea nădejdii)

Era cald, curtea mânăstirii părea pustie. La umbra unui castan, monahul ascultase în tăcere, tot ce-i spusese omul.

- „Părinte, lumea de azi și-n mod special tineretul, au luat-o razna! Este un fel de agresivitate ce crește zilnic! O tensiune fără precedent! Se calcă totul în picioare: credință, tradiție, istorie... memorii devastate de uitare. Pentru ce mai trăiesc tinerii de azi?... Vă spun eu, părinte: trăiesc doar în slujba meschinului interes de o clipă!"

Aerul cald lăsă cuvintele pline de năduf să se piardă-ncet, încet în liniștea mănăstirii. Monahul privea undeva în pământ, ca și cum ar fi știut că acolo se vor sfârși toate.

Omul nostru revoltat, derutat de atâta tăcere, se frământa în așteptarea unui răspuns.

O boare de vânt răcoros, apărută din senin, îi învălui pentru o clipă pe amândoi. Părea o mângâiere a eternității ce poposise pe frunțile lor pentru o clipă, ca să le-aducă aminte că ea există.

- „Or să se-ntoarcă!", se auzi într-un târziu vocea monahului. Omul nostru tresări. Se așteptase în adâncul inimii lui la un răspuns de care, eventual, să se lege, ca să-și ducă pe mai departe revolta atât de legitimă și de confirmată de crunta realitate din jur, dar nicidecum la acele cuvinte pline de liniște sufletească, ce păşiseră în

aer cu siguranța unei taine pe care el nu putea s-o-nțeleagă și care, pe moment, îi opriseră avântul.

- „Eu așa cred!", continuă cu glas senin, monahul, privind mai departe în jos, la iarba verde, de la poalele castanului.

- „Da, așa cred"..., repetă el ca pentru sine... „Da... Or să se-ntoarcă!... Or să se-ntoarcă pe calea cea adevărată... la credință!"

- „Cum părinte? Cum?", izbucni omul nostru revoltat. „Cine să se-ntoarcă? Ăștia care calcă totul în picioare?... Nu știți la ce blasfemii au început să se dedea în zilele de azi!... Ce ură-mpotriva Bisericii! Ce batjocură la tot ce este sfânt pe bietul pământ românesc! Ce indiferență și ignoranță sinistră față de toată jertfa martirilor noștri! Ăștia să se-ntoarcă?... Nicicând!... Sunt alții!... Nu mai sunt ai noștri!"

Pentru o clipă, singurătatea mânăstirii păru că oftă, dar apoi sfânta ei tăcere umplu din nou clipa atât de omenească. Nici de data aceasta monahul nu răspunse imediat. Se lăsă pătruns de șoaptele mânăstirii parcă numai de el știute, privind în continuare la iarba de jos, ca și cum o ruga să-l mai aștepte până-n clipa aceea de cutremurătoare taină când se va odihni sub ea.

- „Da, eu așa cred!", reîncepu el într-un târziu mai mult pentru sine. Se simțea din glas că întreaga revoltă legitimă a omului de lângă el se zdrobise parcă de liniștea unei veșnicii ce se odihnea și ea pentru o clipă într-un biet suflet creștin.

- „Eu așa cred, c-or să se-ntoarcă!", continuă netulburat monahul și o lumină de senin sufletesc i se strecură în privirea-i ce până atunci răscolise pământul.

- „Știți, a fost un caz"..., continuă tot el cu același glas liniștit... „Chiar aici la noi în mănăstire!..." Și ochii i se ridicară încet spre interlocutorul său atât de revoltat de prezentul lumii în care trăia, nu cu voința unui argument, ci cu tandrețea ascunsă a unei mângâieri.

- „Un tânăr care acum este monah, la noi!", reîncepu el povestea. „Ne-a spus că atunci când era în lume, a făcut toate răutățile: a băut cumplit, s-a bătut, s-a drogat, a mințit fără scrupule, a-nșelat, a blestemat cu furie tot ce era frumos și sfânt, a călcat și a blasfemiat cu mințile luate tot ce-i stătea în cale, fiind fericit pe moment că le făcea!"... Aici monahul se opri pentru o clipă, ca să mai privească încă o dată iarba de la poalele castanului, prăbușindu-se în taina ei care-i vorbea, șoptindu-i numele însfințit de atâtea lacrimi ascunse, vărsate pentru cei mulți. Aerul mânăstirii îl simți și oftă odată cu el.

- „Și cum? Cum de a ajuns omul ăsta infernal în mănăstire?! Cine a putut primi aici un asemenea specimen?!..., întrebă indignat la culme omul nostru.

Părintele își ridică din nou liniștit privirea din pământ și fără să clipească, uitându-se în ochii omului, îi spuse întrebându-se parcă pe sine:

- „Da, oare ce l-o fi îndemnat s-o facă?... Asta și noi, monahii, l-am întrebat de la-nceput după ce s-a mărturisit. Ce oare l-a determinat s-o facă? Da... Da... Să vină aici la mănăstire, după viața aia atât de cumplită pe care o trăise până atunci și care părea că-i adusese fericirea!"

- „Și ce a răspuns?", întrebă și mai intrigat omul nostru.

- „A răspuns...", spuse părintele, parcă murmurându-și cuvintele... „A răspuns că-n viața lui de până

atunci... a putut călca totul în picioare în afară de un singur lucru." Aici monahul respiră adânc ca să poată duce povestea mai departe. „Dar un singur lucru, da, așa a spus băiatul, un singur lucru părea că-l cheamă din depărtare cu o infinită durere, da, durere... chiar așa ne-a spus, cu o cumplită durere ce creștea mereu, mereu cu oricare faptă rea pe care-o făcea. Peste el... peste lucrul acela... peste durerea aia cumplită n-a putut să treacă nicicând!"

- „Peste ce?", întrebă, de data asta curios la culme, și uitându-și parcă pentru o clipă întreaga-i revoltă, omul nostru.

- „Peste imaginea pe care a văzut-o când era mic prin ușa întredeschisă ce ducea în altă cameră. Acolo, ne-a povestit el plângând, a zărit-o pe mama lui, stând în genunchi în fața unei icoane. Da, în fața unei icoane", repetă părintele ca pentru sine, accentuând cuvântul icoană. „Peste asta... peste asta... peste imaginea mamei lui stând în fața icoanei n-a putut trece nici când!"

Omul din fața lui amuți. Întrebările pe care voia să le mai pună zăceau ca niște frunze moarte pe care vântul de toamnă le alunga deja din curtea mânăstirii. Monahul își ridică din nou privirea din pământ și, uitându-se la omul din fața lui îi spuse, de data asta fulgerându-l cu ochii unei alte lumi: „De aceea nu este important ce fac ei astăzi, ci cum stăm noi acum!" CA SĂ AIBĂ EI, ÎNTR-UN TÂRZIU, UNDE SĂ SE-NTOARCĂ!

Libertatea de a te lăsa crucificat de istorie!

Poporul român nu mai trebuie să se-ndrepte către Ea (către Cruce), deoarece s-a născut crucificat!

Emil Cioran

„Păzește, Doamne Iisuse Hristoase, viața fiecăruia dintre noi, ostașii Armatei Române, atât de greu încercată, și aflată-n mare primejdie și iertându-ne orice păcat am săvârșit în viața noastră, căci nu-i om fără de păcat, ajută-ne

Doamne să revenim în scumpa noastră Patrie și în mijlocul celor dragi ai noștri: soții, copii, părinți și prieteni, sănătoși și biruitori în războiul sfânt pe care-l purtăm pentru reîntregirea și apărarea drepturilor milenare ale României și nu a lua de la alții ceea ce nu ni se cuvine!..." („Jurnalul de război al preotului iconom stavrofor, maior Marin H. Dumitrescu")

....Așa suna rugăciunea colectivă, soldați, ofițeri, preoți, toți, în genunchi, cu ochii în lacrimi, înainte de luptă pe frontul de Est, în cel de-al II-lea Război Mondial.

Ce fel de războinici sunt aceștia care nu-și doresc înainte de iminenta luptă ce-i așteaptă cu inamicul, să ia „de la alții, ceea ce nu li se cuvine", când dacă te gândești mai bine, toți acei „alții" au vrut întotdeauna și-n toate timpurile să ia de la noi tot ce nu li se cuvenea?

De unde această sfântă măsură neviciată de instinctele speciei dezlănțuite, de reflexele atavice ale

unei umanități căzute-n istorie? De unde resorturile acestei omenii, ce nu vrea să-și compromită tainica ei menire, țâșnită din nelămurite adâncuri. De unde acest sublim paradox al firii românești, de a porni la atacul inamicului cu sfânta rugăciune-n piept, ca armă a iertării înaintea urii, un fel de diamant al unei cumințenii străvechi românești, sublimă matcă sufletească pe care a curs nezdruncinat de nimeni și nimic râul de suferință asumată, înțeleasă până de dincolo de orice graniță a răbdării umane?

Incredibila, neașteptata înțelepciune și blândețe a unei gândiri, gheizerul sufletului creștin țâșnit la suprafață ca să răspundă atât de altfel unei lumi devastate de spasmele necontrolate ale cumplitului război! De unde la un popor mic, aflat tot timpul pe tabla de șah a marilor imperii, această înălțime sufletească, care nu face nici o concesie unei „umanități" dezlănțuite „inuman" și orb împotriva propriei condiții, călcând fulgerător în picioare tot ceea ce spiritul se chinuise în mii de ani să o achiziționeze pentru ea? Ce spate întors neantului ca să privească în ochi și-n suflet la vremuri de cumplită restriște, acea veșnicie care a plâns și s-a frânt pentru noi!

Nebiruita axă a credinței țăranului român! Troiță plecată la luptă pe Golgota istoriei!

II.

Libertatea mamei

Libertatea îndrăgostirii
Invazia-n Cehoslovacia și mama

- „Ce mă fac?!... Ce mă fac?!... Cine m-a spus?!...", se tânguia bietul tata, mișcându-se ca un leu în camera mică de bloc, garsoniera bunicii, trecând nervos pe lângă televizorul aprins și neprivindu-l măcar o clipă. Era în anul 1968, momentul acela încărcat de o teribilă tensiune politică și istorică când URSS-ul invadase Cehoslovacia, iar noi nu acceptasem să coparticipăm. La televizor se arăta mulțimea imensă de oameni adunată în Piața Palatului spre a solidariza cu decizia guvernului de la putere de atunci, de a nu subscrie actului de agresiune. Eram mic, nu-nțelegeam gravitatea și importanța acelui act, în schimb nervozitatea, neliniștea profundă a tatălui meu mă tulburase adânc.

- „Cine m-a pus?!"... repeta el încontinuu... „Femeie tânără, cu viața înainte!", auzeam crâmpeie din tânguirea lui. „Nenorociții ăia sunt capabili de orice!... Dacă mă duceam eu era altceva, mi-am trăit traiul, dar ea?!... Asta a fost!", continuă el necăjit. „Am vrut să-i fac un cadou, să vadă lumea!... Să mai vadă și altceva!... Da, altceva!...", repetă el ca pentru sine... „Da, altceva... Să iasă din pușcăria asta!", și-apoi completă cu amărăciune... „Da, să vadă și pușcăria celorlalți!"

În mica comună Nehoiu, din munții Buzăului, în centrul ei, la chioșcul de loto-prono, locuitorii puteau vedea o fotografie alb-negru afișată de câtva timp cu un

anunț important sub ea, care putea declanșa nenumărate gelozii.

Câștigătorul loto-prono al excursiei de 10 zile în țările socialiste este domnul dr. Puric Ioan.

Știu că treceam mereu pe acolo, numai ca să-i văd poza tatii și numele scris. Aveam o nespusă mândrie de această neașteptată izbândă a lui.

- „Lory, dragă, să te duci tu că ești tânără și ai ocazia să mai ieși din gaura asta de munte!... Să vezi ce se-ntâmplă și-n altă parte!... Lasă-mă pe mine, că eu sunt sătul de câte-am văzut!" Așa-i spunea tata mamei, dăruindu-i cavalerește excursia câștigată, ca pe o fortăreață dăruită reginei!

Ziua plecării la aeroport. Mașina aia mare, numită avion și mai presus de toate, ochii mamei și semnul de „la revedere" făcut cu mâna. Apoi liniște. Știam că mama a plecat să vadă niște țări străine: Rusia, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia etc. Și dintr-o dată, într-o zi, trăsnetul!

- „Rușii au intrat în Cehoslovacia! Au intrat cu tancurile!" În capul meu de copil lucrurile se așezau ca-ntr-o poveste cu un zmeu rău și o țară bună, dar ceea ce mă durea era neliniștea tatii. Regreta că, fără să vrea, o expusese pe mama, vrând să-i facă bine, la cel mai mare pericol. După calculele sale, rușii intraseră în Cehoslovacia exact când mama era acolo.

- „N-am cum s-o sun!... N-am cum să aflu nimic!", se tânguia tata. „Cine știe, săraca, în ce situație este!... Ăia (rușii) sunt în stare de orice!" Televizorul mergea cu sonorul dat la maximum. Mulțimea în piață fierbea, dar pe tata îl interesa numai destinul mamei.

Dar nu trecură mai mult de două zile, și-ntr-o seară, ca prin minune, încărcată cu niște mici pachete pentru fiecare, mama își făcu apariția în cadrul ușii.

- „Lory!", izbucni tata, „Lory!... Dumnezeule, cum ai ajuns înapoi!" Și l-am văzut cum se ridică s-o-mbrățișeze, având o lacrimă-n colțul ochiului. „Lory!...", continuă el. „Am crezut că nu mai vii!... Numai eu știu prin ce-am trecut!... Mi-a fost frică, dragă Lory că te arestează rușii!... Comuniștii sunt în stare de orice!"

- „Stai dragă liniștit! Astea-s prostii!", îi răspunse mama cu nonșalanță. „Nu știi tu ce curte mi-au făcut mie niște generali ruși!... Dragă, m-au văzut blondă și-au crezut că sunt rusoaică de-a lor sau poate poloneză. Iar eu nu știam o boabă din limba lor. Dar nimeni nu ținea cont. Să-i vezi cum se-nfoiau, rând pe rând, cu medaliile lor, alea multe, pe piept, ca niște curcani! Defilau unul după altul, prin fața mea, ca la paradă. Ce mai! Un circ întreg și eu mă prăpădeam de râs. Lasă, dragă, invazia Cehoslovaciei!... E un nimic! Să vezi ce m-au invadat pe mine! Și eu nu puteam să fac față la câtă curte mi se făcea mie.", spuse mama cu mândrie în timp ce desfăcea pachețelele aduse și ne dăruia fiecăruia câte un mic cadou.

Tata stătea uluit într-un colț al camerei și, nevenindu-i să creadă ce aude, suporta cu maximă perplexitate efectele devastatoare ale neașteptatei invazii.

Cornulețul
(Libertatea dăruită de mama)

De lângă iconița de la capătul patului, aproape de veioza îmbătrânită și ea de atâta singurătate, mă privea telefonul vechi de plastic al mamei. Prin rotița aceea cu găuri în care trebuia să-ți bagi degetul ca să formezi numărul, simțeam cum, tăcute, stăteau atâtea destine necunoscute ce așteptau parcă să fie sunate. Mama era în bucătărie. Se auzea zgomotul mărunt al cuțitului ce tăia o varză pe tocătorul de lemn și el vechi și plin de amintiri. Deodată un zbârnâit puternic de sonerie mă trezi din gândurile mele ce-și căutau un fragil adăpost și odihnă în mica garsonieră ce-mi murmura atâtea povești. Era telefonul! Numerele din rotița de plastic cu găuri se sculaseră parcă dintr-un somn adânc și curioase așteptau și ele să audă cine le-a trezit din dulcea reverie.

Cu gesturi rapide mama veni din bucătărioara ei și, ștergându-se în goană pe mâini cu un mic prosop, ridică receptorul.

- „Alo!", se auzi o voce stridentă la capătul celălalt a firului. „Vă rog să mi-l dați de urgență la telefon pe Dan Puric! Vă rog, haideți, repede că n-am timp!", strigă vocea ca un ordin ce trebuia executat indiferent de preț.

Biata mama, surprinsă de taifunul acela țâșnit din telefon, rămăsese pentru o clipă tăcută. Un fel de modestie a firii amestecată cu mult bun simț respira curat din acea sfântă perplexitate pe care știa s-o pună în

fața vieții când aceasta voia să fie agresivă sau nepoliticoasă. Apoi ca și cum ar fi vrut să restaureze o lume a comunicării normale, cu cel mai mare calm ce însemna o împăcare cu sine în ciuda nefirești provocări, mama răspunse, întrebând la rândul ei:

- „Eu sunt mama lui, domnișoară!... Dar dumneavoastră nu știți să vă prezentați?" De data aceasta perplexitatea se mută la celălalt capăt al firului, dar nicidecum să vestească o întoarcere la normal. Era uimirea scurtă, tensionată de moment a unei lumi noi, sigură pe ea, născută să fie eficientă cu orice preț, care se-ntâlnea pentru prima oară cu un „adagio" al vieții. Neputând să-și însușească întrebarea, nefiind programată să prindă decât undele scurte ale vremurilor noi, vocea agresivă de la capătul celălalt al firului se scutură rapid de orice obligație firească de a răspunde la biata întrebare de bun simț a mamei și, fără niciun scrupul, atacă. Din receptorul ținut acum puțin la distanță de ureche se auzeau cum valuri de vocale se sfărâmau neputincioase de niște stânci de consoane, care mai de care mai colțuroase. Într-un final, parcă aducându-și aminte de întrebarea inițială, vocea autoritară declină să se prezinte.

- „Sunt consiliera domnului Președinte pe probleme de cultură și vă rog de urgență...", aici sunetul urcă o octavă... „Să vină să-și ridice decorația «Ordinul Național» în grad de Cavaler, pentru că noi n-avem timp să așteptăm!"

Pentru moment eu am rămas uluit și cred că în același timp și bietul telefon de plastic al mamei care era obișnuit doar cu câte o conversație două pe zi și alea tot cu vreo doamnă pensionară din bloc sau de la fostul serviciu al mamei. Informația venea de la un alt nivel și

nu se potrivea deloc cu aerul din mica garsonieră a mamei, plină de povești de viață, dureroase, tăcute, duioase, dar toate atât de așezate în acea sublimă modestie a firii omenești. Emoționat, m-am apropiat de mama și i-am șoptit cu glas sugrumat de emoție:

- „Cotroceniul!... Cotroceniul, mamă!... Dă-mi receptorul... Este foarte important!...Cotroceniul!", îi făceam eu semne disperate în continuare.

Dar mama nu mă privea. A-ntins o mână către mine, ca o aripă de înger păzitor, făcându-mi semn să stau pe loc, ca și cum era doar bătălia ei, și cu glasul cel mai calm din lume, întrebă vocea aceea atât de autoritară și sigură pe ea, de la capătul celălalt al firului telefonic:

- „Îi dă bani?"

Pentru o clipă vocea înaltei instituții amuți. Se vedea clar că-n resorturile cele mai intime ale memoriei ei nu avusese parte de o astfel de-ntrebare în situația dată. Dar apoi, cu vitalitatea caracteristică acelei părți a noii generații, crescută și educată în hiatusuri de cultură și mai ales în marele vid sufletesc, își reveni surprinzător și reîncepu atacul. Din nou furtuna de cuvinte spulberate frenetic în onomatopee ce nu-și mai recunoșteau locul nașterii copleși receptorul telefonului pe care mama-l ținea c-o detașare nobilă la distanță. Apoi, când valurile s-au mai domolit, se desluși cumplitul reproș.

-„Cum este posibil, doamnă?...", strigă vocea cât putu de tare. „să puneți o astfel de întrebare!... Să zică mersi că i-o dă!"

- „Atunci...", replică mama cu o nebănuită autoritate, „spuneți-i din partea mea să și-o pună pe piept!" Și cu un gest de nobilă și puternică maternitate ce-și

apără puiul, trânti cu toată forța receptorul în furca bietului și bătrânului telefon de plastic. În mica garsonieră se lasă o tăcere tăioasă ce amuți rapid ecoul stârnit de gestul acela imprevizibil, dar în același timp de o paradoxală franchețe sufletească.

Eram uluit! Nu-mi venea să cred! Totul mi se părea halucinant...

- „Cum e posibil mamă să spui așa ceva?...", mi-am început eu bâiguit, vădit emoționat de tot ce se-ntâmplase, mica perorație, „....Ce-or să spună oamenii ăștia de mine, că sunt un mercantil, că nu mă interesează decât banii?!... Eu, care am făcut turnee pe diurnă, care n-am cerut nimic de la ei, știind că statul român n-are bani pentru cultură!?" Simțeam, pe parcurs ce vorbeam, cum mă înflăcăram și mai ales cum mă cuprindea încet, încet legitima indignare.

Biata mama, stătea sprijinită în mâini pe patul ei vechi din care lipseau vizibil niște arcuri și mă privea cu un nu știu ce în ochi... Parcă se uita cu un fel de fragilă și sensibilă compasiune la ce adusese ea pe lume! O durea, pesemne, aerul naivității mele congenitale, sufletul de copil ce nu înceta să descifreze lumea după chipul și asemănarea lui.

Apoi, în plin discurs în care îi reproșam cu tot sufletul inadmisibila atitudine, am simțit cum din ochii ei a plecat o privire ca o îmbrățișare ce, pentru o clipă, m-a oprit, ca și cum viața în final nu poate decât îngenunchea în fața celei ce i-a dat viață. Și-atunci am auzit-o întrebându-mă atât de duios, de parcă mi-ar fi întrebat întreaga copilărie!

- „Dragul mamii, nu vrei un cornuleț?"

Am rămas perplex. Brusc am simţit că am scăzut ca vârstă. Eram nedumerit. Dintr-o dată în mica garsonieră, în faţa mamei, aveam două identităţi: omul matur revoltat, prizonier al contextului şi puştiul din el, care brusc l-a tras de mânecă şi l-a obligat să tacă. Ştiu că-ntr-un târziu am plecat tulburat. Nu puteam băga în sufletul meu întreaga situaţie dificilă, înalta distincţie neaşteptată, tensiunea discuţiei, sentimentul de culpabilitate cu acea întrebare surprinzătoare, ce parcă, pentru o clipă, trimisese timpul vieţii la colţ, ca să-i facă loc să vină eternei mele copilării.

Dar iată că nu peste mult timp veni şi ziua mult aşteptată a primirii înaltei distincţii! Într-un cadru restrâns ministrul culturii îmi înmâna mie şi unui alt coleg artist decoraţia cuvenită acordată de Preşedinte. După textul solemn, ceremonios prin care ni s-a arătat importanţa acestei înalte distincţii, ministrul ne-a comunicat cu un glas familiar privilegiile înaltei decoraţii:

- „Vi se acordă prin aceasta un loc gratuit pe Aleea Artiştilor la Cimitirul Belu... iar la înmormântare..." Şi aici ne-a privit cu o blândă compasiune în ochi... „aveţi dreptul la onoruri militare!"

Dintr-odată în toată-ncăperea se aşternu o linişte apăsătoare, ca şi cum cimitirul, brusc, veni cu atmosfera lui tăcută să ne viziteze. Simţeam cum parcă timpul îşi cere scuze că trebuie să ne părăsească atât de rapid în floarea vârstei şi-n plină putere creatoare. Apoi, fără să vreau, m-am văzut brusc întins pe catafalc, cu o lumânare aprinsă pe piept. Şi tot atunci, nu ştiu cum, cu ochii minţii am văzut-o pe mama, cum stătea sprijinită în mâini pe patul ei mic şi fără arcuri, privindu-mă cu o înduioşătoare milă. Apoi brusc m-am trezit la realitate! Lângă mine,

colegul meu stătea nemișcat, parcă mumificat de noua decorație, privindu-mă nedumerit, de pe granița veșniciei recente în care, pentru o clipă, amândoi fuseserăm trimiși s-o pregustăm. La mica recepție ce-a urmat ne plimbam cu paharele de șampanie în mână deja ca două amintiri ce-ncercau să fie vii! Simțeam cum discuția cu ceilalți se purta pe două planuri, cei vii și cei „decorații". Dar cei decorați se plimbau destul de stângaci și stânjeniți de parcă la fiecare pas se-mpiedicau de viitorul prezis prin decret prezidențial.

- „Numai atât?", am întrebat eu, încălzit fiind și luându-mi curaj după al treilea pahar de șampanie.

- „Atât ce?", mă-ntrebă ușor curios ministrul, privindu-mă direct în ochi.

- „Mă gândeam dacă ni se mai acordă și... altceva!", am continuat eu buimăcit, simțind cum brusc curajul dat de șampanie se topește sub privirea cercetătoare a ministrului.

- „Ce să vi se mai acorde?!", răspunse nedumerit ministrul. „Nu ajunge?... Este maximum!..."

Ne-am mai plimbat unii pe lângă alții, vii și „decorații", apoi a trebuit să plecăm. Ne-am luat la revedere, ni s-au strâns mâinile și am mai primit încă o dată toate felicitările.

În drum spre casă, cu decorația sub braț, mă uitam la oamenii de pe stradă. Se mișcau nestânjeniți. Îi simțeam liberi. Pesemne că nu-i decorase nimeni, m-a fulgerat un gând. Și atunci, brusc, nu știu cum, mi s-a făcut dor și foame de „cornulețul" mamei!

Libertatea sufletului cinstit (Sfânta moştenire)

- „Să nu crezi cumva, dragu' mamii, că nu există viaţă de dincolo!... Există!... Există, dragu' mamii!... Uite, eu zilele astea am vorbit cu tata, Dumnezeu să-l ierte. Doamne, ce de tânăr a murit!... Şi cu mama!... Şi cu ea am vorbit!... Mi-au apărut, nu ştiu cum, aşa în faţă!... Se făcea că erau amândoi tineri şi mă chemau la ei!... Lory, Lorica!... Mă strigau pe nume!"

Aşa mi-a vorbit brusc mama, sculându-se neaşteptat din cumplita-i agonie ce dura de mai mult de o lună. Era de o vitalitate surprinzătoare, ca şi cum nicicând nu fusese suferindă. Avea tonusul ei obişnuit, vital, debordant, ca atunci când era sănătoasă. Parcă o minune făcuse ca neiertătoarea-i boală să dispară din senin. Se ridicase miraculos din cătuşele cumplite-i suferinţe cu un elan de viaţă, ce pentru o clipă îţi dădea sentimentul unei fulgerătoare bucurii ce-ţi inunda fiinţa, crezând că iminenţa tragicului sfârşit fusese alungată pentru totdeauna!

- „Ai grijă!"... M-a străpuns dureros amintirea straniei observaţii pe care tata o făcuse cândva şi pe care parcă mi-o dăruise ca pe un sfat protector în faţa nepătrunse-i taine de a nu mai fi! „Cu o zi, două, sau chiar cu câteva ore înaintea morţii, unii bolnavi, grav suferind, prezintă, pentru un scurt moment, simptomul unei vindecări totale!... Nu te-nşela!... Este preludiul sigur şi tragic al sfârşitului!"

Mama stătea în şezut, cu un aer viu, puternic, de-nceput al unei noi zile!...Dar era noapte!... Am aprins cu mişcări rapide veioza, care era la capul patului în care dormeam dimpreună de mai mult de-o lună, de când boala începuse s-o chinuiască cumplit... Nu-mi venea să cred! De câteva săptămâni stătea numai culcată, prăbuşită într-o suferinţă pe care nici patul n-o mai putea îndura. Ochii mei alergau speriaţi în jos, peste tot, în sus, lateral, să poată recunoaşte mica garsonieră sărăcăcioasă, de frică ca nu cumva totul să fie un vis!... Dar nu era!... O nebănuită şi intraductibilă realitate se aşezase-n drepturi. Mama zâmbea şi avea în ochii albaştri, frumoşi, lumina senină a unui copil ce descoperise ceva şi avea bucuria nerăbdării mărturisirii acelui lucru, ştiut numai de el.

- „Dragul mamii, să vezi ce mi s-a-ntâmplat acum două luni, când eram mai zdravănă şi mă puteam deplasa prin casă!... Sună poştaşul la uşă!... Ştii, pentru pensie... Deschid uşa, mă salută: Ce mai faceţi, cum staţi cu sănătatea?... Mă rog!... Eu îi dau buletinul, îi semnez de primire şi el îmi dă banii... Şi ce să vezi!... Nu ştiu cum i-a numărat el, o fi fost distrat, îndrăgostit, naiba ştie, şi apoi mi-i dă mie. Eu, care niciodată nu-i număr, ci doar îi mulţumesc lui Dumnezeu că, după patruzeci de ani de muncă, ăştia nu mi-au luat pensia!... Mi-e frică mamă, să nu mi-o fure!... Trăim timpuri grele, te poţi aştepta la orice!... Ce să-ţi spun, 40 de ani de muncă, din care treizeci de ani de chinuitoare navetă, sculată zilnic la patru şi jumătate dimineaţa, de frică să nu pierd trenul. Cu bietul taică-tău bătrân şi bolnav după mine, care mă conducea la gară!... Dar ce să fac, trebuia să muncesc ca să vă cresc!... Aşa şi cum îţi spuneam, am luat teancul ăla

de bani și după ce a plecat poștașul, l-am pus în plic aici, pe noptieră, lângă icoana pe care mi-ai dăruit-o!.... Vai, dragu' mamii, daca-i ști cât de mult mă rog seară de seară la ea, ca să te apere și să nu ți se-ntâmple ceva rău. Că uite, și-acum mă gândesc cum am căzut eu povară pe capul tău, cu boala asta a mea!... Cum îți răpesc din timp, dragu' mamii!... Că tu ai atâtea treabă acolo, la tine!.. Prea mult te consumi!... Mai dă-i naibii pe toți, că n-o să-ți ridice nimeni statuie, când n-oi mai fi!.. Pentru ăștia ai valoare cât ești în viață și nici atunci!... Da, așa!... Cum îți spuneam! Când să-mi iau medicamentele, m-am uitat mai atent la banii mei de pensie și părându-mi-se că sunt mai mulți decât de obicei, m-am apucat să-i număr, de curiozitate. „Și ce să vezi, dragu' mamii!... Să vezi și să nu crezi!... Erau într-adevăr mai mulți!.. Zăpăcitul ăla de poștaș, pe care-l cunosc de ani de zile, nu știu unde i-a fost capu' când mi i-a numărat, dar mi-a dat o pensie în plus!... Și eu acuma ce să fac?... O să spună lumea că sunt o hoțoaică!... Că așa, oloagă cum sunt, nu cred că mai apuc o altă pensie, ca să i-o dau pe asta înapoi!... Stau, dragu' mamii și mă gândesc la toate vecinele astea de pe culoar, toate femei în vârstă. Ce-ar zice despre mine?... Că le-am furat pensia?!... Și eu ce să fac, că nu vreau să mă duc dincolo cu bani nemunciți!... Să-i dai tu poștașului înapoi, când eu nu oi mai fi! Te rog din tot sufletul, dragu' mamii, fă asta pentru mine!"...

Apoi vitalitatea de pe față i se stinse brusc. Se așeză încet, cu capul pe pernă și reintră în agonia din care tocmai se sculase, pentru o clipă, ca și cum ar fi vrut să-mi lase cea din urmă dorință a ei.

După două zile, în sunetul sfâșietor al sirenei, salvarea o ducea la spital.

- „Poftiți în salon, domnu' Puric!... Luați halatul acesta!... Vă rugăm să fiți cât se poate de scurt cu vizita!"..., îmi spuse asistenta.

Mama nu mai era în mica ei garsioneră, acolo unde pensia ei cea mare o aștepta lângă icoana dăruită de mine. Era printre alți oameni suferinzi, mulți, pregătiți pentru ultimul drum, cu toții branșați la aparate. Înotam cu greu, cu sufletul sufocat de respirațiile greoaie ale muribunzilor ce umpleau spațiul. Sunetul aparatelor ce întreținеau ultimele pâlpâiri de viață îmi țiuiau în urechi o jalnică neputință umană în fața fatalului deznodământ.

- „Sunt aici, mamă!", i-am șoptit. „Eu sunt bine, n-ai nici o grijă!", îmi tremura glasul, sugrumat de o lacrimă imensă ce-mi prinsese ființa!

Ochii ei mari, frumoși, plini de lumină, erau acoperiți acum de pleoapele inerte, parcă străine de ființa ei, cortine triste căzute peste un rest de viață, ca și cum prin tăcerea lor rece o pregăteau pentru marea călătorie.

Mâinile care mă mângâiaseră de atâtea ori și mă crescuseră, muncind neîntrerupt, erau umflate și-nțepate de acele perfuziilor.

- „Sunt aici, mamă!... Sunt lângă tine!", șopteam, parcă, mai mult pentru mine, cu glasul prins de o surdă durere.

Dar, pentru prima oară, mama nu mi-a mai răspuns. Respira din greu, intrând pe neștiute în corul celor suferinzi din salon. M-am aplecat încet, discret, spre capul ei scufundat în pernă ca semn al unei cutremurătoare despărțiri. M-am aplecat dar nu înainte să mă asigur ca nu cumva să fiu văzut. Oare de cine?... Am sărutat-o pe frunte!.... Dar fruntea aceea ce se-nsenina

de fiecare dată când mă vedea, de data aceasta n-a mai avut nici o tresărire! Nimic!... Era ca o lespede de piatră. Mormânt încă viu, ce-mi răpea mama!

- „Vizita s-a terminat!"... Am auzit dintr-o dată glasul asistentei ce tocmai intrase în salon. Am tresărit ca dintr-un vis!... Un vis cumplit, mai puternic decât propria-mi viață... Am mai privit-o o dată! Acolo, în patul acela anonim de spital, printre suferinzi, stătea răstignită cea care-mi dăduse viață, nașterea mea!

Peste o oră eram înapoi în mica și sărăcăcioasa garsonieră. Dar acum eram singur. Singur!... De undeva de pe raftul bibliotecii mă priveau dintr-o fotografie veche, ochii unei femei tulburător de frumoasă și demnă. Era fotografia mamei, tânără, cu un an înainte de a mă naște.

Apoi știu că m-am prăbușit într-un somn profund. De două luni nu dormisem mai mult de trei sau patru ore pe noapte. Visam!... Se făcea că eram mic și-o priveam pe mama cum își aranja părul blond, buclat, în oglindă. Mă uitam la ea fermecat ca la o zână!... Deodată i-am văzut doar fața cu ochii ei albaștri, pătrunzători. O lumină îi străbătea toată ființa.

- „Unde te duci, mamă?", m-am auzit întrebând-o în vis.

- „Unde să mă duc!?"..., mi-a răspuns ea parcă grăbit. „Mă duc cu taică-tău într-o vizită!"

Apoi un zgomot puternic de sonerie!... Era telefonul. Suna obsesiv ca o alarmă sfâșietoare aducătoare se sumbre presimțiri.

M-am trezit buimac și-am intrat cu greu în realitatea pâcloasă cu lumina încă vie în mine a acelui vis puternic. Am ridicat receptorul.

- „Domnul Puric?"

- „Da!", am răspuns, cu respirația tăiată de cumplită premoniție.

- „Suntem de la Spitalul de Urgență. Trebuie să vă comunicăm faptul că mama dumneavoastră a decedat acum câteva minute!"

Ceva puternic! O cumplită durere am simțit în piept. O nevăzută forță pleca din trupul meu, cu inimă cu tot parcă. Era sufletul mamei, care mă lăsase singur! Pe noptieră, lângă iconița cu Maica Domnului, dintr-un plic mă privea pensia mamei care aștepta să fie returnată sufletului păgubit. Mama îmi lăsase moștenire cea mai neprețuită avere, cinstea ei sufletească! Eram liber!

III.

Libertatea de a privi Basarabia

Neuitata Basarabie

A nu putea face nimic!

A privi doar agonia Fiului Ei!

Astfel a fost pedepsită Maica Domnului. Iar Lui, Marelui Nevinovat, i s-a „permis" să vadă de sus, de pe crucea sinistră pe care fusese răstignit, suferința infinită a Mamei Sale.

De două mii de ani, această privire n-o poate șterge nimeni! Și tot nimeni n-o poate uita! Parcă întreaga omenire stă de atunci nemișcată în fața acestei neasemuite dureri. Ca și cum Universul însuși, pentru o clipă, se oprește ca să îngenuncheze în fața acestei cutremurătoare și neașteptate suferințe: Dumnezeu crucificat. Din sângele curat, fără de păcat, al acelei Veșnicii nevinovate răstignite, noi, românii, ca popor creștin, ne-am născut și, poate de aceea, mă-ntreb cine oare va putea șterge „privirea" României martirice spre Basarabia veșnic crucificată, cine oare va putea uita Altarul acesta, mocnind de nestinse suferințe și cine oare va putea întoarce spatele acestui Sfânt Pământ Nevinovat ce-n noaptea istoriei privește veșnic lăcrămat către Mama lui suferindă: România?!

Nu fi prost!
(Libertatea de a nu vinde orice)

- „Nu fi prost!", mă avertizau întruna colegii mei, pe culoarele teatrului, în cabină, pe scenă, în pauzele de la repetiții.

- „Nu fi prost!", îmi repetau într-una.

- „Dacă pleci în Basarabia, ia cu tine ceva să vinzi. Acolo este la mare căutare coniacul nostru! Ia câteva sticle!" Era în 1988. România, ghetoul de muncă în care trăiam, își deschisese granița-i cruntă către altă pușcărie a bietului român.

Nu apucam să ies bine din teatru, că la primul colț de stradă mă întâlnesc cu un amic.

- „Am auzit că plecați în Basarabia!", mă acostă el direct.

- „Da!", am răspuns eu surprins că vestea se dusese atât de repede și că-ntr-un oraș de provincie plăcut, frumos, ca Botoșaniul, orice se auzea, oricum și oriunde.

- „Mergem într-un schimb cultural!", am continuat eu. „Voi însoți o formație muzicală alături de care voi face câteva numere de pantomimă. Sper să fie interesant. Este prima mea ieșire afară!", am început eu să mă ambalez. Apoi am continuat:

- „Am parcă un fel de teamă sufletească să mă-ntâlnesc cu românii de dincolo de Prut. Nu știu, de-acum mă gândesc că n-o să am puterea să le privesc ochii.

Presimt că ei conţin acel inexprimabil în cuvinte, concentrat de suferinţă românească", am continuat eu cu emoţie în glas.

Amicul meu mă privi distant cu un uşor zâmbet ironic pe buze.

- „Nu fi prost!", îmi spuse el fără să clipească. „Vezi că se caută adidaşi! Ia şi tu o pereche, două, să le vinzi. Poţi să faci o afacere pe cinste!"

- „Da?", am întrebat eu mirat.

Apoi dându-mi seama că am fost radical cu observaţia mea, m-am gândit să-ncep să gândesc şi eu ca interlocutorul meu. Şi atunci i-am spus:

- „Ştiam că este la preţ şi coniacul!"

- „Nu!", mi-o reteză el scurt. „Nu te lua după toţi proştii! Ei au coniac mult mai bun decât al nostru ! Ştiu de la cineva care tocmai s-a-ntors de curând. Nu-l lua că te-ntorci cu el acasă în valiză! Adidaşii sunt cheia, nu uita! Ţine secretul, nu-l mai spune!", îmi strigă el, îndepărtându-se.

Mergeam abătut pe stradă şi nu-mi venea să cred. Tot ce-ncercam să spun despre marea mea tulburare sufletească, despre emoţiile pe care le trăiam în perspectiva acelei neaşteptate întâlniri, se izbea de un zid al unui pragmatism zguduitor pentru biata mea făptură.

Deja efectul acelui avertisment repetat cu consecvenţa crudă a unei picături chinezeşti: „Nu fi prost, vinde şi tu ceva!", începu să-şi arate roadele. Mă gândeam, rând pe rând, la o mulţime de lucruri care nu-mi erau fireşti. De unde să cumpăr eu lucrurile alea în câte două sau trei exemplare, cum să motivez în caz că vânzătorul m-ar fi-ntrebat la ce-mi trebuie şi mai ales cum să le vând. Eu, care-n viaţa mea n-am vândut nimic! Paşii mă

conduceau încet, abătuți, parcă fără mine spre casă. Stăteam pe atunci într-un bloc trist cu patru etaje, dar fără nici o perspectivă, de ale cărui ziduri reci nici o amintire nu se putea prinde. Într-un târziu am ajuns la intrarea cu uși metalice, ruginite. Trag ușa și binecunoscutul scârțâit, ca un oftat de materie supusă bătrâneții omenești, mă trezi din gândurile străine ce mă copleșeau.

- „Când treceți pe la mine?", se auzi vocea administratorului de bloc, care stătea într-o cămăruță mică, ca o vizuină de beton, de unde-și pândea eventualele victime restante cu plata la întreținere.

- „Bună ziua!", i-am răspuns ca și cum m-aș fi deșteptat dintr-un somn cu vise urâte. „Vă rog să mă scuzați de-ntârziere, dar am fost plecat prin țară cu un turneu al teatrului!"

- „Nicio problemă!", îmi spuse el, căutând ceva nervos în sertarul micii mese de lemn pe care avea o mulțime de dosare vechi.

Semăna cu un șoricel uscățiv care fusese prins într-o capcană, dar căruia, paradoxal, începuse în timp să-i placă și care, prin ciudatul lui atașament, o transformase într-un loc intim unde se-nghesuise cum putu mai bine cu propria-i singurătate. Halatul albastru cencerca să fie un soi de uniformă administrativă, cu scopul de a-l diferenția de ceilalți muritori ai blocului, se încolăcea în jurul lui, punându-i în evidență trupul uscățiv. De sub fesul vechi, tras pe frunte, îi țâșnea un nas mare, ușor încovoiat, ce despărțea o pereche de ochi mici, întredeschiși, care negociau cu lumina orice cifră scrisă cu pixul în dosarul lui vechi cu pagini îngălbenite și colțurile îndoite și roase. Mâinile-i cu degete lungi, osoase, țâșneau din resturile de mâneci ale unui pulover

vechi, care, la rândul lor, ieșeau parcă sufocate de strânsoarea halatului.

- „N-aveți mult de plată!", mă anunță el, neridicând nasul din hârtii: 324.115.299, restant 50 ap. 41, restant 100. Cifrele ca niște formule magice se rostogoleau misterios în aerul închis al încăperii. Bătrânul le murmura încet ca pe niște rugăciuni zilnice rostite întru izbăvirea blocului bătrân.

- „Când plecați în Basarabia?", mă luă el direct. Pe moment am rămas uluit. Nu-mi închipuisem că vestea putea să circule cu viteza aceasta amețitoare, nelăsând nici un loc al orașului de provincie fără de această teribilă noutate. Și-atunci mi-am imaginat că parcă o purtase vântul și-acum tot orașul o discuta.

- „Da, peste două zile!", i-am răspuns eu, încercând să mă trezesc din reveria tainică ce mă cuprinsese.

Ca niște păsări de pradă flămânde, degetele mâinii lui osoase numărau banii încasați, parcă lovindu-i scurt cu un cioc invizibil și omorându-le ultimul strop de viață. Strânse bancnotele adunate-n timpul zilei și le sugrumă cu un elastic, apoi le aruncă fără milă, ca-ntr-o cumplită temniță, în fundul întunecos al sertarului.

- „Știți ce aveți de făcut, acum?", mă atenționă bătrânul șoarece în halat.

- „Să fiu la zi cu plata!", i-am răspuns eu dintr-o suflare.

Nasul cu fesul și cu cei doi ochi mici se-ndreptară spre mine. Mă priveau distant, analizându-mă atent. Pe fața-i uscățivă, un zâmbet ascuțit și rece se desprinse încet de pe buzele-i subțiri. Dacă ar fi fost mai tinere ar fi râs, dar acum era prea târziu, așa că s-au mulțumit c-un cinic surâs.

- „Nu!... Să vinzi!... Nu fi prost!".

Sub privirea-i tăioasă n-am îndrăznit nici măcar să arăt că-s surprins. Mi-am amânat reflex tresărirea ca să nu-mi mai trădez lumea interioară, de care nimeni, dar absolut nimeni nu era interesat.

- „Sunt sigur că nimeni nu ți-a spus nimic despre asta!", îmi spuse bătrânul șoarece, nelăsându-mă din privirea-i tăioasă.

- „Nimeni!", am mințit eu, reflex, parcă dintr-un soi de frică de a nu-i jigni autoritatea sentinței și deșertăciunea unei biete senectuți.

- „Vezi!", îmi spuse fesul cu nasul coroiat, „Dacă nu ai un bătrân, să-l cumperi!" Apoi, zâmbind maliții și privindu-mă în ochi, căutând parcă să-mi țintuiască gândurile în ultima cămăruță a sufletului, îmi spuse: „Să vinzi orice, numai să nu te duci cu mâna goală!... Ține minte!... Nu fi prost!... A doua oară nu mai prinzi o asemenea ocazie!"

Ce noapte zbuciumată am avut în aceeași zi. Orice gest pe care-l făceam, orice gând era însoțit de-acea condamnare fatală: „Nu fi prost!", care-ncet, încet, începuse să ia dimensiuni apocaliptice.

Voiam să mă culc dar nu reușeam. Mă și vedeam ostracizat, într-un colț al autobuzului de turneu, de privirile disprețuitoare și-n același timp triumfătoare ale colegilor mei ce-și vor etala, rând pe rând, produsele de schimb comercial ce-aveau să le aducă marele câștig.

„Nu fi prost!", se auzea neiertător, repetitiv, în noapte, ecoul vocilor colegilor mei, amicilor mei și a tuturor cunoscuților ce-mi ieșiseră în cale în acele zile. În cele din urmă am ațipit doborât sufletește de neputința mea de-a intra în rândul lumii, fără să știu că undeva,

parcă pe dedesubtul conștiinței mele obosite, acea voce comună a majorității zdrobitoare mă convinsese în cele din urmă, pe căile oculte ale subconștientului, să intru în rând cu lumea. M-am trezit buimac cu un complex de inferioritate ce mă presa necruțător când, deodată-n fața mea, atârnat pe un umeraș la fereastră, mă aștepta salvarea. O bluză de trening de culoarea cerului de vară, care avea imprimată pe ea în relief o reclamă sclipitoare, scrisă cu litere mari a acelui produs inexistent la noi pe atunci și tânjit de atâția tineri: „Coca-Cola." O primisem și eu de la cineva cu totul și cu totul întâmplător, care la rândul lui o căpătase de la un prieten din America. Prin calitatea materialului și mai ales prin culorile atrăgătoare, bluza era printre bietele haine cenușii ale epocii, de o disidență flagrantă. Poate și de aceea până atunci nu-ndrăznisem s-o port. Aveam sentimentul că aș fi umilit prin prezența ei în plină stradă suferința tăcută a tuturor acelor îmbrăcăminți cenușii, ce se strecurau sfioase în timpurile întunecate de atunci, ca nu cumva să facă notă discordantă cu depresiva culoare a blocurilor și a asfaltului.

- „Am s-o vând!", am strigat în sinea mea, mai fericit decât Arhimede. O lumină senină mi-a invadat brusc sufletul. Simțeam deopotrivă că bluza mea era un produs inedit, chiar unic pentru locul unde aveam să mă duc în schimb cultural și, în același timp, respiram ușurat că scăpam de un virtual pericol ce m-ar fi putut lesne stigmatiza în lumea în care îmi fusese dat să trăiesc. Mă uitam cu un fel de dragoste recunoscătoare la bluza care mă salvase. În sfârșit, datorită ei nu mai eram „prost!". Ea, bluza aceea străină pe care era scris atât de strălucitor și ispititor „Coca-Cola" era minunată, poarta

ce se deschisese atât de neașteptat, făcându-mă în sfârșit să evadez din lumea mea interioară, tristă, sentimentală și mai ales neînțeleasă de nimeni din lumea celor mulți, veseli și descurcăreți. Doamne, ce exclamații de uimire și de admirație duse până la nedisimulate gelozii m-au înconjurat a doua zi în mașina de turneu, din partea colegilor mei, în clipa în care le-am arătat bluza.

- „Bravo, o să faci o afacere pe cinste!", îmi strigau ei.

- „De unde o ai? Nu mi-o vinzi mie? Este superbă! Lasă-mă măcar s-o probez!... Să vezi câți bani o să iei pe ea!", se auzeau de peste tot voci. Pentru prima oară după atâtea zile, simțeam o ciudată degajare ce parcă se străduia din răsputeri să pară libertate și care-mi semnaliza tacit că în sfârșit făceam și eu parte din grup. Pe nesimțite uitasem de emoția aceea tulburătoare pe care o simțeam numai la gândul că am să pășesc pe pământul Basarabiei. Printre scaunele vechi, roase de vreme, cu husele rupte și cu arcurile ruginite ce ieșeau amenințător din ele, ale mașinii de turneu, se rostogolea acum, în voie, din gură-n gură, un cuvânt nou ce conținea în el, parcă, obrăznicia noului venit ce dintr-un foc disprețuiește tot ce-a fost înaintea lui: „profit!" Bluza mea călătorea din mână în mână parcă pornită pe cont propriu într-un mic turneu al ei în mașină înainte să fie vândută pe un preț mare în acea tulburătoare „străinătate" românească ce ne aștepta. Mă simțeam împlinit și într-un fel răzbunat de tot acel timp al neiertătoarei neînțelegeri. Bluza mă reintegrase în grup, în gândirea celor mulți. Doamne! Îmi șopteam, în sfârșit nu mai sunt „prost"! Basarabia dispăruse, iar bluza mea pe care scria "Coca-Cola" devenise un steag al libertății câștigate în grup, libertatea de a fi ca ei.

- „Am ajuns!", a strigat brusc cineva. Fulgerător cuvântul ce ne-a anunțat, parcă lovindu-ne în suflet, dispăru și o tulburătoare emoție se așternu în tăcere în mașină. Ca din senin, bluza se făcu mică și se ascunsese fricoasă într-o pungă de plastic mototolită. Entuziasmul comerțului dispăru. Un alt aer se instală în mașină ca o surdă amenințare. Un aer pe care încercam cu greu să-l respirăm ne-mpresura pe nesimțite din toate părțile, silind inimile celor din grup să bată la unison pentru prima oară. Devenisem toți parcă o singură inimă și aceea înspăimântată de ceva necunoscut. Ploua cu infinite și invizibile lacrimi ale unei suferințe vechi ce-și cerea cu neauzite suspine dreptul la viață. Stăteam nemișcați sub presiunea unei nedeslușite tensiuni. Scurt, s-a auzit ordinul de coborâre din mașină. Și fiecare, în tăcere, ne luarăm micile bagaje. Brusc, gesturile noastre au căpătat ceva umil în ele ca și cum delegația schimbului cultural devenise pe nesimțite un grup de prizonieri ce se pregătea de-o deportare spre o țintă necunoscută. Apoi un glas autoritar ne-a ordonat să trecem unul după altul, în șir indian, peste podul de metal ce se-nălța cu o singurătate înfiorătoare în fața noastră. Pe traversele de tren ale căii ferate ce trecea peste pod, din loc în loc, ca o statuie uitată de timpul urât al istoriei, străjuia câte o santinelă înaltă, bine făcută, cu chipiul într-o parte pe capul ras, cu automatul la piept și la picioare în poziția șezând cu câte un câine lup. Dincolo de pod, pe o garnitură de tren se vedeau o mulțime de tancuri cu țeava îndreptată spre pământul de pe care veneam. Delegația culturală de prizonieri pășea încet, parcă în șoaptă, ducând pe umerii ei o difuză teamă. Dincolo de ea, pe partea laterală a podului, prin spatele santinelelor

nemișcate, în sens invers și paralel cu noi treceau niște oameni, la rândul lor tăcuți, cu geamantane de lemn, sacoșe triste și vechi, cu ochii-n pământ.

- „Sunt basarabenii!", se auzi o șoaptă care se temea de ea însăși. Printre trupurile înalte și puternice ale santinelelor vedeam ca printr-un gard de sârmă ghimpată, trupurile sfințite de vechi și neștiute suferințe ale celor pe care soarta nedreaptă îi despărțise de noi.

- „Acușica, vă rog s-o luați pi câmp înainte, până la clădirea așiia! Că acolo-i vama!", se auzi vocea unei femei zdravene care ne ieșise brusc în întâmpinare. O notă de puternică stridență străbătu aerul. Limba aceea românească arhaică, cu inflexiuni molcome și duioase, nu se lipea cu figura femeii-bărbat ieșită în cale. Undeva, la câțiva zeci de metri în fața noastră, în plin câmp se zărea o casă, fără gard, răsărită parcă din pământ. Din pereții ei vechi, scorojiți de timp, vibra mărturia de neșters a unei cumplite suferințe, ce parcă ne așteptase pe noi, cei de acum, ca în sfârșit să se destăinuie și ea unor suflete. Nu părea deloc o instituție, ci o fostă gospodărie a unui țăran avut căruia, într-o noapte, cineva cu forța i-a răpit totul. Iar lucrul acesta se simțea în aer, ca o rană deschisă ce-și striga din răsputeri durerea-i fără de glas. Ne-ndreptam către ea, tăcuți, toți, cu sacoșele și geamantanele cărate de fiecare cu un soi de strângere de inimă, prin iarba mare a câmpului sălbatic. Mergeam ascultându-i tragica poveste la fiecare pas, căci parcă totul în jur păstrase intactă acea cumplită suferință. Pe nesimțite începuse tragica excursie a noastră către tărâmul sufletesc necunoscut al alor noștri, al căror destin fusese tăiat doar printr-o simplă trasare de creion făcută de

mâna sigură, fără ezitare, a „învingătorului", pe harta însângerată a țării.

O tristețe nevăzută ne cuprinsese pe toți. Așa, văzuți de sus, micul nostru grup, trist, izolat, ce-și purta geamantanele cu un soi de spaimă nedeclarată, avea aerul unei deportări ce parcă ne aștepta de mult.

- „Poți să-mi iei și mie un prosop ?", am auzit vocea unei doamne din grupul nostru trist.

- „Un prosop?", am întrebat mirat.

- „Da, un prosop?", mi-a răspuns doamna, aruncând niște priviri temătoare în stânga și-n dreapta.

Eram total nedumerit și-atunci am întrebat:

- „De unde să vă iau doamnă, aici, în plin câmp?... Nu este nici un magazin!"

- „Nu de la magazin!", mi-a șoptit doamna din ce în ce mai înfricoșată de ceva necunoscut. „Din geamantan!"

- „Din geamantan?", am întrebat eu, năucit.

- „Da!", îmi răspunse ea, întinzându-mi-l. „Mi-l dai înapoi, mai încolo!"

L-am luat în mod reflex, fără să mai am timp să întreb, căci, iată, ajunsesem deja în fața clădirii cu pricina. Mica delegație s-a așezat la coadă în fața unei uși țărănești care de mult își aștepta stăpânul.

-„L-au deportat! L-au deportat!", am auzit cum îmi șoptea cu o cumplită tristețe mica scară de piatră care ducea către ea. Dar lumea, deja cuprinsă de teama cuvântului „vamă" ce se rotea prin aer, n-a auzit-o. Pentru o clipă am rămas țintuit de o invizibilă durere. Aerul vibra de o tragică singurătate.

- „Intrați pe-așilea câti unu'!", se auzi vocea stridentă a unei doamne grase care vizibil ura cadrul ușii ca pe o fustă ce n-o mai cuprindea.

M-am așezat pe o băncuță singură, tristă și plină de amintiri, pe care n-o băga nimeni în seamă. Gândurile-mi plecau departe și n-am observat că-n-tr-un târziu rămăsesem singur lângă casa aceea ce încă-și mai plângea stăpânul. Unul câte unul, delegații „schimbului cultural" dispăruseră după ușa veche, tristă ca un ochi secat de lacrimi, sătulă să mai cerceteze zarea. „Vama" era noul ei stăpân. Dar „stăpânul" nu știa că memoria locului era mai puternică decât el și de aceea își etala cu aroganță agresivitatea victoriei de o clipă pe care el o credea absolută.

- „Și matali și fași acolo? Nu fași parti din cârd?", s-a răstit vameșa, doamna grasă, izbind ușa veche de peretele casei. O bucată de tencuială se desprinsese și căzuse în iarbă cu un oftat. Era singurul protest al ei în fața ființei acelea grase și primitive care o locuia ilegitim precum cizma istoriei care călcase în picioare atâtea suflete nevinovate.

- „Ba da, cum să nu!", am răspuns eu cu vădită emoție în glas și, stânjenit, m-am grăbit să intru în casa-vamă care mă aștepta.

„Cârdul" dispăruse după ce unul câte unul fuseseră controlați minuțios în bagaje. În fața mea, după o masă de lemn veche, în picioare, ca un procuror pregătit să dea sentința necruțătoare, stătea doamna grasă care strigase la mine. În dreapta ei, pe masă se-nălța ca o piramidă pleoștită un teanc de prosoape confiscate. Am încremenit. În clipa aceea am avut sentimentul unei profunde ilegalități pe care o făcusem fără de voia mea. Prosopul luat cu mirare senină de la doamna din „cârd", care mi l-a dăruit doar pentru o clipă, cântărea acum, în mica mea valijoară, imens. În mod automat mi-am făcut în minte calculul prosoapelor mele.

Aveam două pentru mine și două pentru scena de teatru unde trebuia să fac câteva numere de pantomimă și care erau foarte necesare după efortul depus. Dar pe lângă ele mai aveam unul. Iar acesta devenise brusc capul acuzării. M-am uitat la maldărul de prosoape ce stăteau abătute, cu figuri triste de contrabandiști prinși la graniță și un sentiment de cruntă vinovăție m-a cuprins. Devenisem, prin naivitatea mea, părtaș la o cumplită infracțiune.

- „Aista șe-i?", mă trezi brusc din cumplitele-mi gânduri vameșa, aninându-mi în fața ochilor un prosop proaspăt pescuit din mica mea valiză.

- „Este un prosop!", am răspuns eu brusc, cu reflexul timorat al elevului scos neașteptat la tablă de profesor.

- „La șe-ți trebuie?", mă-ntrebă, privindu-mă necruțător direct în ochi vameșa grasă.

- „Să mă șterg pe față!", i-am răspuns.

- „Dar aista?", mă surprinse din nou „procurorul" neiertător, scoțând cu o dexteritate de prestidigitator un al doilea prosop din bietul meu bagaj.

- „Pentru mâini!", am răspuns automat.

- „Pentru mâini, șe?", ceru, cu autoritate, instanța neiertătoare din fața mea, lămuriri.

- „Ca să mă șterg pe mâini!", am răspuns eu, groaznic de timorat.

- „Bine, bine!", îmi răspunse, fără să mă mai privească, acuzatoarea publică. Cu groază vedeam cum mâna ei îmi răscolea nemilos valijoara. Ca un pește răpitor alerga după pradă în toate direcțiile în mica baltă. Nu exista scăpare. La un moment dat mâna se scufundă după pijamale și două perechi de ciorapi. Stă încremenită

pentru o secundă, simt că pipăie nervoasă cu degetele ceva, după care se ridică din adâncul micului meu geamantan cu un prosopel, care se zbătea neajutorat în aer.

- „Dar aista-i tot pentru mâini?", întrebă ea victorioasă, fiind sigură că de data acesta și-a prins victima.

- „Nu, acesta-i pentru picioare!", am inventat eu la repezeală, fiind din ce în ce mai intimidat și mai stresat de numărul infinit de prosoape pe care mi se părea că-l am în geamantan.

- „Da cu aista și față?", îmi arătă „inchizitorul vameș" pe cel de-al patrulea prosop personal.

Pe față avea un zâmbet răutăcios. Mă privea țintă, direct în ochi, ca și cum ar fi vrut să-și hipnotizeze victima înainte de a o ucide. Mă simțeam pierdut. Mă uitam la prosopul meu care atârna în mâna ei ca o mică spânzurătoare bătută de vânt și care mă aștepta cu nerăbdare.

- „Cu acesta!", m-am aruncat eu în luptă cu tot avântul și cu ultimele forțe. „Cu acesta!...", am mai bâiguit o dată ca să-mi fac timp să-i găsesc o utilitate. „Mă șterg rapid de sus până jos pe tot corpul!", am spus eu dintr-o respirație.

Pentru prima oară am simțit în ochii neiertători ai anchetatorului meu un licăr de duioșie. Apoi pe față i-a răsărit un imprevizibil zâmbet matern.

- „Bine, iaca... Pi tini ti las!", îmi spuse ea, aruncându-mi toate prosoapele în geamantan și, cu un gest puternic, trântind partea de sus a valizei peste ele.

Pe moment nu mi-a venit să cred că destinul mi-a oferit această imprevizibilă grațiere. Dar instinctul de conservare mi-a ordonat subconștient retragerea rapidă.

- „Vă mulțumesc din suflet!", am bâiguit eu, închizându-mi geamantanul rapid și grăbindu-mă să ies cu el pe prima ușă ce-mi apăru în cale.

- „Nu, pi acolo!", am auzit din spate vocea ei autoritară, care, pentru o clipă, mă-ngheță din nou.

- „Așela-i vișeul pintru fimei!", mă atenționă ea. Aiurit de tot ce mi se-ntâmplase, am dispărut în sfârșit pe ușa eliberatoare ce dădea în afara casei-vamă unde se consumase tensionanta poveste. Mă grăbeam cu valiza în mână, înspăimântat să nu mă cheme din nou și să mă-ntrebe „și-i cu șielălalt prosop!", adică exact cu cel pe care nu-l descoperise, obiectul de contrabandă, cel pe care-l primisem cu atâta naivitate de la doamna din „cârd". Aceasta din urmă și-a recuperat „obiectul infracțional" fără să schițeze nici cel mai mic gest de recunoștință. Dar n-am avut mult timp de gândire căci lângă mine, la fiecare pas, agoniza în cumplite dureri un camarad grăsuț din delegația schimbului cultural.

- „Ce s-a-ntâmplat?", am întrebat eu nedumerit victima grăsuță de lângă mine.

- „Mi-au luat adidașii noi, din geamantan!", mi-a răspuns el cu vocea săgetată de o cumplită durere.

- „Și ce-au făcut cu ei?", am întrebat de data asta surprins la culme.

- „M-au întrebat dacă sunt ai mei!"

- „Și?"

- „Și eu am răspuns că da!"

- „Și?"

- „Și atunci m-au pus să-i încalț!"

- „Păi și ce-i cu asta?", am întrebat eu din ce în ce mai nelămurit.

- „Păi, cum ce-i cu asta?", se miră grăsunul, uitându-se la mine ca la o arătare ciudată. „Nu-nțelegi?"

- „Nu!"

- „Erau adidașii luați din țară ca să-i vând aici și sunt cu două numere mai mici!", îmi spuse victima, oftând din greu și lămurindu-mă deplin.

- „Și cu cei vechi, cu perechea pe care o purtai, ce-au făcut cu ea?", am mai întrebat eu ca să mă limpezesc deplin.

- „Ce să facă? Au zis c-o păstrează la vamă și că or să mi-o înapoieze când mă-ntorc!", îmi spuse cu un ultim oftat colegul suferind al delegației noastre, îndepărtându-se și blestemându-și la fiecare pas clipa în care s-a gândit să vândă adidași.

Apoi, începând de a doua zi, schimbul cultural și-a intrat în drepturi.

- „Ce faci cu bluza ta americană, n-o vinzi?", m-a-ntrebat într-o zi un coleg.

- „Ba da, aș vinde-o, dar nu știu cum!", am răspuns eu cu toată sinceritatea.

- „Păi, cum nu știi?", m-a-ntrebat el din nou mirat.

- „Uite așa, pur și simplu!", i-am răspuns eu cu toată inocența. „N-am mai făcut asta niciodată!"

Colegul mă privi ușor compătimitor și cu un zâmbet superior îmi spuse:

- „Fii atent aici, la mine!"

- „Sunt!", i-am răspuns eu încordat la culme, dornic să trec și de etapa asta.

- „Te duci mâine aici în oraș, în centru și stai la intrare la magazinul acela, Universal, te faci că aștepți pe cineva și ții pe braț atârnat, să se vadă bine, chestia aia cu Coca-Cola, bluza aia a ta!"

- „Atât?"

- „Atât!", mă asigură cu zâmbetul pe buze amicul.

În aceeași noapte am avut un coșmar. Se făcea că eram cu bluza mea americană în fața respectivului magazin Universal. Și că deodată, din mulțimea aceea pestriță a oamenilor care intrau și ieșeau pe ușa mare, principală, a marelui magazin, se desprinde o femeie solidă, corpolentă, care mă-ntreabă brusc, cu degetul arătând spre bluză: „Aista și e?". Iar eu fâstâcit nu știam ce să răspund. Apoi, uitându-mă mai bine la doamna din fața mea, mi-am dat seama că era chiar vameșa. Se făcea apoi că fugeam năprasnic cu bluza strânsă la piept. Că ajunsesem în hotel și că-i rugam pe toți tovarășii mei de „cârd" să-mi ia, măcar pentru o clipă, bluza cu pricina și să o ascundă în geamantanelor lor. Dar cumplită situație, nici unul nu dorea. Se făcea că vameșa aleargă pe scări după mine și că eu coboram cu liftul, apoi în viteză am ieșit pe câmp alergând de nebun și că într-un sfârșit bluza mea a fost luată de una din santinelele care păzea podul și cu mândrie și-a îmbrăcat-o, după care și-a atârnat automatul la piept. În vis mă uitam și nu-mi venea să cred, era primul soldat rus cu tricou american, un amestec ciudat, straniu și suprarealist de Kalașnikov cu Coca-Cola.

M-am sculat răvășit și-nspăimântat. Aproape că nu-mi venea să mă ridic din pat. Dar totuși, într-un târziu mi-am revenit încet, încet, mai ales că mi-am adus aminte că atunci când eram copil, o tanti mi-a spus că întotdeauna în viață este invers ca-n vis. Încurajat de această amintire, mi-am aruncat o privire asupra personajului meu principal din coșmarul care mă tulburase.

Bluza mea albastră de culoarea cerului, pe care scria mare, cu litere cauciucate „Coca-Cola", stătea li-

niştită pe umeraş, aşteptându-mă pentru marea aventură. Peste o oră, dacă cineva putea să privească de sus de la un etaj, în piaţa principală a micului orăşel care ne găzduia, ar fi văzut în faţa magazinului Universal un tânăr, uşor stânjenit, care se prefăcea că aşteaptă pe cineva, cum se plimba uşor nervos, de colo-n colo, în faţa intrării principale, cu un tricou albastru deschis, ce-i atârna pe un braţ şi pe care scria mare Coca-Cola. Eram eu. Trecuseră deja câteva minute de când mă prefăceam că aştept pe cineva şi uite că nimeni nu se arăta interesat de bluza mea atât de ispititoare. Pentru o clipă, m-am gândit că amicul meu de „cârd" a vrut să-şi bată joc de mine, când, deodată, m-am simţit atins destul de puternic pe mâna-n care ţineam bluza cu pricina. M-am întors în mod reflex şi am tresărit. Aveam în faţa mea o femeie durdulie care semăna cumva cu vameşa. Pe moment m-am pierdut total.

„Doamne!", mi-am spus, „Să ştii că se adevereşte visul!"... Dar n-a fost să fie aşa. Căci respectiva femeie, pipăindu-mi dezinvolt bluza, mă-ntrebă ceva în ruseşte. Apoi, smulgând-o cu un gest firesc, aşa cum ai lua o rufă de pe sârmă, mi-am văzut bluza mea americană cum pleacă din mână-n mână printre zeci de cuvinte-întrebări în limba rusă, pe care nu le-nţelegeam. Reîncepuse tot pe cont propriu turneul ei, dar de data aceasta cu caracter internaţional. O vedeam cum, pentru o clipă, se odihnea pe pieptul masiv al unei femei ce-ncerca s-o probeze în regim de urgenţă. Bluza alerga din mână-n mână, şi de pe un piept pe altul, care mai de care mai voluminos, de la rusoaică la rusoaică, care mai de care grăbită s-o probeze cum o putea şi să afle cât costă. Bluza îşi câştigase o

independență periculoasă. Intrase de mult timp în marele magazin și acum înainta din mână-n mână, și toate numai de femei, lipindu-se din când în când cu o frenezie erotică pe pieptul voluminos al câte uneia dintre ele.

Disperat, exact ca-n vis, începusem să alerg, dar nu fugărit de vameșă, ci chemat de gesturile disperate ale bluzei care se pierdea deja printre etajele magazinului Universal, dispărând și apărând din când în când pe scara rulantă. Alergam zăpăcit după comoara mea ce dezlănțuise acea furtună feminină masivă din toate punctele de vedere, până când în capătul scării, în dreptul etajului 3, am simțit că biata mea bluză se odihnește incredibil în brațele slabe ale unui biet tânăr, slăbuț și cu o privire plină de tristeți moștenite din neam. Era singurul bărbat care apucase s-o atingă. „Cârdul" de femei se potolise ca prin minune și, ca un stol de pescărușI gălăgioși ce-și găsiseră prada în altă parte, se risipiră toate cu aceleași mișcări rapide printre raioanele de confecții ce le promiteau fiecăreia o înfrumusețare rapidă. Băiatul din fața mea, care ținea în mâinile-i slăbuțe tricoul, avea o față lunguiață, cu câteva coșuri adolescentine pe obraz, cu un păr ridicat în creștetul capului, ușor zburlit și doi ochi mari, albaștri, care se uitau la mine cu un soi de perplexitate.

- „Cât șeri pi el!", mă-ntrebă el și pentru prima oară, odată cu bluza mă odihneam și eu în limba mea maternă, după acea furtună temperamentală în care ploua necruțător peste mine cu cuvinte rusești. Era primul basarabean cu care mă-ntâlneam în aventura aceasta. Simțeam că tirania acelui „Nu fi prost, vinde și tu ceva!" se zdrobise în fața neașteptatei evidențe. Îmi găsisem în sfârșit victima. Iar aceasta se uita la mine cu ochi întrebători de tânăr rătăcit în propria-i vârstă.

- „Cât dai pe el!", l-am întrebat cu o siguranță de negustor care m-a surprins și pe mine.

- „N-am ban!", îmi răspunse tânărul. „Dar pot să-ți dau la schimb un disc cu Abba!", a continuat el, privindu-mă fix în ochi.

Pe moment am fost derutat. Dar nu puteam acum să cedez procesului pe care tocmai îl provocasem. Fulgerător mi-am dat seama că și schimbul acesta mă va onora cu calificativul unei dibăcii comerciale ce mă va așeza lejer în rândul colegilor mei „negustori" de ocazie.

- „Bine!", i-am răspuns eu. „Facem schimbul."

- „Dar să știi că tribuie să mierjem acas' la mini, că acolo am discul!", îmi spuse perechea aceea de ochi care nu mă slăbeau. Iarăși, pentru moment am fost descumpănit, dar imperativul acela ce nu mă părăsea, acel „Nu fi prost!", mă-ndemna cu o forță nebună să accept orice.

- „Bine!", i-am răspuns eu după un moment de cugetare. „Stai departe?"

- „Nu, coli-șea!", mi-au răspuns implacabili în felul lor de a privi, ochii aceia atât de românești.

Am coborât dimpreună scările, el înainte, ținându-și strâns la piept captura pe care tocmai o făcuse și eu în spatele lui, lipit ca o umbră. A urmat calvarul. Străzi lungi interminabile, uliție imprevizibile, mici piețe traversate toate în pas alert. Mergeam deja de 30 de minute și casa bunului meu prieten nu se mai arăta.

- „Mai e mult?", întrebam eu din ce în ce mai îngrijorat.

- „Nu, colo-șea!", mă asigura cu un calm implacabil tânărul. Obosisem, voiam să renunț la tot și la toate,

dar acel terorizant „Nu fi prost!" mă-mpingea de la spate cu o forță cumplită. Făcuserăm câțiva buni kilometri pe jos, eram epuizat și-ngrijorat, pe cale să dau un ultimatum, când deodată am auzit: „Iaca, am ajuns!" În fața mea, un bloc de-o sărăcie lucie, cu ușile de la intrare smulse, din care mai rămăsese doar o ramă de fier ruginită. Treptele scării sparte, din al cărei beton armat se-ntrevedeau rugii de fier mâncați de vreme.

- „Trebuie să luăm liftul până la etajul șapte!", îmi spuse partenerul meu de afaceri. Intrarea în lift era evident fără ușă. Câteva butoane cu numerele șterse ale etajelor mai supraviețuiau pe unul din pereții stacojiți ai cămăruței de metal ce trebuia să ne urce la etaj.

- „Cum mergem, fără ușă?", am întrebat eu panicat.

- „Iac-așa!", îmi spuse calm tânărul. „Ține-ti di pireții laterali, că ieu apăs ușili cu dejitu!", continuă el și-n același timp își îndreptă palma spre tavanul liftului, spre partea exterioară, unde apăsă pe ceva numai de el știut. Un scârțăit lugubru se auzi și cutia de metal vechi, pe post de lift, se puse în mișcare. În fața mea, cât puteam vedea dincolo de spatele cu mâna-ncordată în tavanul cuștii de fier al noului amic, mi se arăta imaginea de coșmar a fiecărui etaj din buncărul în care intrasem. Treceam fără menajamente ca printr-un film serial de groază, care cu fiecare episod, te surprindea total, prin imaginația fără de limită a urâtului. În sfârșit liftul opri. M-am coborât cu teamă ca nu cumva partenerul meu de negoț să dea drumul butonului misterios și eu să mă prăbușesc în neantul de beton. O ușă s-a deschis în fața mea și la lumina slabă a unui bec am văzut niște ochi curioși de

copii. Aveau în priviri un cutremurător firesc al sărăciei și suferinței.

- „Sunt frățiorii mei!", m-a atenționat tânărul. Pentru o clipă sufletul meu a fost confiscat de tristețea acelui loc, unde pesemne, la loc de cinste, stătea discul promis cu formația Abba. Și-atunci, nu știu de ce, din senin, mi-a venit să-i spun:

- „Nu-i nevoie să-mi mai dai discul, îți fac bluza cadou!" Ochii aceia albaștri m-au privit mirați, neștiind ce sa creadă.

Coboram pe scările negricioase, murdare și fără balustradă, ca dintr-un neant al istoriei ce-mi crucificase ființa românească căreia eu voiam să-i vând o bluză. Alergam, simțind că un plâns puternic mă copleșește. În fața mea, pe treptele sparte, din care răsăreau din când în când armăturile ruginite din fier, se topeau rând pe rând, în mine, negustorul improvizat, precum și imperativul acela sâcâitor: „Nu fi prost!"

Mă trezeam, în viteză, din coșmarul simțului comun și respiram aerul tragic al condiției de a fi român de dincolo de Prut. Acel aer sfânt și trist mă trezise.

Eram liber.

IV.

Tăcute suferințe ale omului liber

Naşterea poetului

- Uite vulturul! strigau oamenii.

- Să dăm cu pietre în el! a spus cineva.

- De ce? a întrebat un copil.

- Pentru că zboară!... a răspuns omul care tocmai se aplecase după o piatră.

Vulturul nu privea mulţimea agitată de sub el. Se lăsa mângâiat de cer. De jos, de pe pământ, se-nălţa către el o ură nejustificată care cădea neputincioasă înapoi.

Şi totuşi într-o zi cineva a strigat:

- L-am omorât! L-am omorât! L-am omorât!

- Cum? au strigat oamenii plini de curiozitate, dar şi cuprinşi de o tăcută gelozie faţă de cel ce izbutise.

- Se odihnea pe o stâncă. Eram în spatele lui... nu m-a observat. Se uita undeva departe!

- Şi?! întrebă mulţimea din ce în ce mai curioasă.

- Atunci l-am lovit cu o piatră, când el se uita departe!

Cu aripile larg deschise, vulturul stătea întins pe iarbă. Pământul îi devenise cer. Părea că zboară. Vântul îi mângâia uşor aripile lipsite de viaţă. Lumea curioasă se-ndepărtă de lângă el. Erau satisfăcuţi. Plecau, vociferându-şi victoria. În spatele ciocului întins ce atingea o piatră, se deschideau ochii lui sticloşi, ce refuzau să se despartă de viaţă. O dâră de sânge subţire făcea iarba să tremure. Încă mai respira. Simţi o mână mică de copil ce-

i atinse cu degete-lacrimi pleoapele, iar cerul ce încă se mai oglindea în ochii lui, se răsturnă parcă într-un oftat şi fugi sus la locul lui în depărtare.

- De ce te-au omorât? murmură suspinând cel mic.

- Ca tu să te naşti! îi răspunse cerul.

Şi pentru prima oară, copilul privi depărtarea.

Ploaia

Afară plouă mărunt, de câteva ore. Iar ploaia asta mocănească mi-a împins întreaga ființă, încet, pe nesimțite, la un soi de tristă și nostalgică amintire, la ceea ce a fost cândva dăinuirea în timp a acestei fibre românești.

Pesemne că cineva o să se-ntrebe de unde și până unde?... De la ritmul ploii, am să-i răspund! Mărunt, bine gestionat, ca și cum ar confisca timpul și l-ar transforma în picături de veșnicie care nu mai trece. Un fel de vreme a ei ce singură și-o măsoară! Așa am văzut eu poporul ăsta mergând în lume. Cu pași mărunți, nespectaculoși, ca picăturile acestea de ploaie, insesizabile dar dese, într-un fel de tacită solidaritate cu eternitatea, într-o perfectă ordine cu ea, ce-ți dă sentimentul unei permanente continuități. Ploaia asta mocănească, parcă infinit răbdătoare cu timpul, a fost ritmul sacru, nelămurit, în pași de taină, al deplasării acestui neam românesc în lume. Furtunile, vijeliile ce au venit mereu din afară au fost excepții. Perturbări necesare menite, de altfel, să vămuiască între ele acest marș tăcut al micilor picături de apă ce ating iarba cu vulnerabilitatea și grația unui suspin. Cuvinte-șoapte căzute din cer, ca odată pătrunse-n pământ să scrie, cu viața lor de o clipă, tainice povești ce mor suspinând, știind că nu le aude nimeni.

Ploaia! Ploaia măruntă, mocănească ce ne-a condus în timp. Biruințe tăcute neștiute, crescute din

rana atâtor înfrângeri! Mers de cioban cu stâna de lacrimi în spate, acesta era drumul nostru în lume! Ploaia aceasta măruntă, ritmul ei de toacă suspinând după sfinți mă duce cu gândul la nobila detașare a țăranului român față de lume, care a ținut la distanță istoria cu autoritatea celui ce provenea dintr-un popor a cărui intuiție a Nemuririi n-a mai cerut dovezi de existență lui Dumnezeu.

Privesc ploaia și-aud picăturile cum îmi vorbesc. Și prin perdeaua fină de apă văd cu ochii minții și ai inimii cum în ograda sufletească a țăranului român dintotdeauna „eterna contemporaneitate" a zilei de azi, ce ne-a rupt de șoapta trecutului și de visul îngemănat al viitorului, avea locul ei smerit în fața veșniciei ce-i îmbrățișa ființa. Timpul! Timpul românului de azi, cangrenat de insipide, vulgare și traumatizante „actualități" nu poate sta alături de mai-tot-timpul țăranului român îngenuncheat ca o neștiută și neîntreruptă rugă veșniciei.

Afară plouă mărunt și mă rog ca ploaia să nu se termine și dacă va fi să fie, să mă ia cu ea, să fiu strop de ploaie pe deșertul lumii de azi.

Zâmbetul trist al veşniciei

Într-o vară frumoasă, undeva la marginea unui drum asfaltat ce străbătea cu şerpuitoare serpentine munţii sălbatici ai Văii Siriului, un microbuz cu turişti germani se opri pentru o clipă. I-am văzut cum s-au dat jos veseli, admirând peisajul şi desfăcându-şi cutiile de bere, gălăgioşi, plini de viaţă, şi cum au început să se bucure de oaza aceea de frumos, mângâiată de cerul albastru de vară, de un senin atât de românesc.

De undeva din deal îi privea în tăcere, de sub umbra răcoroasă a unui brad, statuia mută şi tristă a unui soldat român din Primul Război Mondial. Era în poziţia de atac, cu pas înainte şi cu arma-n mână. Avea în spatele lui, într-o ordine perfectă, un batalion de cruci gata să-l urmeze dincolo de moarte. Stăteau aşa nemişcate precum credinţa care le-nfipsese în pământ. Strigătele lor de: „Ura! Înainte pentru ţară şi Rege!" nu se mai auzeau, se opriseră tăcute şi sfioase sub freamătul lin al cetinilor de brad ce le umbrea cu duioşie veşnicia curajului lor neomenesc. O nemurire împăcată cu sine domnea în aer. Din batalionul acela de cruci trecute prin luptă, picura în aer o cutremurătoare pace târzie. Cei care dezrobiseră ţara stăteau acum liniştiţi, într-o oază de veşnicie, dezrobită la rându-i de lumea veşnic tulburată, plină de amar şi de durere. În tăcuta şi nemişcata lor „ofensivă" n-aveau de unde să ştie că eternizaseră acea clipă fatală în care nemurirea era mai

prețioasă decât viața. Ce lupte cumplite se duseseră acolo acum o sută de ani între bietul soldat român și cel german! Un vânt răcoros de vară, ce anunță toamna, mângâie, oare pentru a câta oară, frunțile crucilor ca o îmbărbătare făcută dincolo de timp celor ce se jertfiseră. Pe Valea Siriului și pe munții din împrejurimi se dăduseră lupte grele, dar românii au rezistat și pe acolo inamicul n-a reușit să treacă. Dar între timp șuieratul prevestitor de moarte al obuzelor a dispărut. Acum pe fostul câmp al morții, creșteau iarba și florile sălbatice, iar din pădurea ce-nconjura regimentul de cruci, condus către eternitate, cu arma la baionetă, de statuia tăcută a soldatului român, se auzea un ciripit de păsărele. Ploile de munte, nopțile cu stele, vânturile de toamnă, ghioceii răsăriți din zăpadă, soarele de vară, toate, pe rând au șters amintirea morții, ambițiile lumești, spaimele și deopotrivă nădejdile, făcând loc naturii din care-n șoaptă se ruga Dumnezeu.

Nici un brad nu-și mai amintea de ambițiile imperiilor lumești, dar, parcă, fiecare în parte murmura, în tăcere, numele câte unui țăran român căzut acolo, sub cetina lui, la datorie.

Români și germani căzuseră în moarte, fiecare cu povestea nespusă a vieții lui. Acum, la un pahar de bere, „inamicul" se bucură de viață, pe locul unde odinioară ai lui, ca și ai noștri, muriseră dimpreună. Pe locul acela, unde pieriseră-n luptă atâtea suflete, de-o parte și de alta a baricadei, istoria mergea indiferentă înainte, fără să simtă zâmbetul trist al veșniciei care șterge totul, fără să uite nimic.

Neamul liber

- „Părinte Atanasie, lumea mă-ndeamnă să devin Președintele României!"

Părintele se-ntoarse brusc în cadrul ușii și, cu o privire acvilină, care, pentru o clipă, săgetă necruțător aerul chiliei, îmi spuse:

- „Dar Puric, n-ai popor care să te urmeze!"

Din fulgerarea aia de gând ce îmi lumină sufletul îmbeznat, venit din lume, am întrevăzut cremenea sufletească a acestui om ce străbătuse parcă de unul singur destinul crunt al unui popor copleșit de o istorie nefastă.

Așa mic de statură cum era, îmbrăcat în rasa lui călugărească smerită, în mod de neînțeles cu mintea, părea un vârf de munte căruia furtunile nu i-au putut înfrânge semeția.

Un soi de autoritate luminoasă, rod al unei inimaginabile suferințe în timp, se așternu în mica chilie, făcându-mă să simt cu toată ființa aerul curat și izbăvitor al libertății câștigată prin credință trecută prin suferință.

Pe peretele sobei văruite, făcută parcă din tremurul palmelor ce-i frământaseră pereții de lut, din care vibra parcă o căldură de suflet omenesc, atârna o biată fotografie xerocopiată, prinsă într-o pioneză. Stătea așa, ușor descentrată și, tremurând la fiecare deschidere de ușă a chiliei, ca o ultimă frunză a unui copac ce sfidează din răsputeri chemarea necruțătoare a toamnei.

Din ea ne priveau, de dincolo de vremuri, două perechi de ochi în care tristețea parcă își găsise în sfârșit adăpost. O femeie și un bărbat îmbrăcați în portul țărănesc, trecuți de prima tinerețe, se uitau la timpul prezent cu acea lipsă de concesie a eternității când este pusă față-n față cu clipa trecătoare. Stăteau unul lângă altul, neschițând nici cel mai mic gest de a poza, cu un soi de demnitate în fața căruia însuși aparatul de fotografiat părea că îngenunchease ca să-i facă loc lui Dumnezeu să ne privească.

- „Sunt părinții mei!", îmi spuse părintele Atanasie, aranjându-și cu mâna tremurândă colțul cuverturii modeste de la patul mic de lemn rezemat de sobă ca de un bun prieten.

Dacă aș fi: „țara"!
(Libertatea de a plânge)

Când eram tânăr, am văzut cum în mare au intrat să-noate niște tovarășe activiste, toate cu cocuri înalte, ca niște fortărețe, triste în sinea lor că nimeni, nicicând nu le-a atacat. Pesemne era imediat, după o plenară de partid, era momentul lor de „relaxare ideologică". Înotau cu o privire plină încă de proaspetele directive ce parcă, din infinit reflex revoluționar, ar fi vrut și valurile să le facă egale între ele.

Simțeam cum, în prezența lor, și cerul însuși se crispase și, din înaltul lui, aștepta timid ca lumea să-și revină la matcă. O graniță invizibilă către orice bucurie umană se trăsese în aerul vibrând trist de un surd amar sufletesc, ca și cum „ideologia" ce venise în mod organizat să facă plajă și-apoi să-noate, devenise mai puternică decât natura. Tovarășele înotau singure și cumplit de serioase, purtând încă în suflet tensiunea ședinței de partid. Iar în fața acestei sinistre autorități am văzut cum valurile, parcă rușinate de neputința lor de a le readuce la adevărata viață pe tovarășele cu coc, singuraticele geamanduri s-au retras în larg și marea a devenit brusc un lac ascultător. Cu presentimentul înnăscut al furtunii, pescărușii s-au îndepărtat țipând, și-atunci mi-am închipuit că dacă aș fi fost eu marea, mi-aș fi luat valurile cu mine și-aș fi plecat în lume.

Dacă aș fi țara, mi-aș lua bagajele și aș pleca în lume! Numai că de data aceasta „țara" mi-a luat-o

înainte! Și-a făcut valiza, cu gesturi disperate de sărăcie, de necinstea din jur, de lipsa de viitor, de trădări nenumărate de ea, de Sfânta ei credință, de propria-i istorie și cultură și cine știe din câte alte motive tainice, dar cumplite care i-au tulburat ființa. Dar a plecat și cu gesturi calme, de o sfâșietoare liniște a unei tristeți ce i-a invadat sufletul crucificat, văzând că nu mai este nicio nădejde! Acea teribilă silă pe care o imprimă ca un stigmat pe sufletul unui om sau al unui popor, continua nedreptate ce duce la coșmarul mizerabilității de a fi, de a exista în ferecata cușcă a unei interminabile umilințe. A plecat, biata țara aceasta, cu mica ei valijoară, neluându-și nicio bogăție a pământului ei, ci învelită într-o broboadă plânsă în ascuns, și-a luat cu sine bine strânsă la piept sfânta ei bisericuță de lemn! A plecat cu fruntea sus spre Dumnezeu în exil printre oameni!

Ce hoarde barbare au alungat țara mea din țară? Ce năvăliri sălbatice i-au smuls inima din piept, risipind-o în milioane de inimi-țări triste? Țară fără de țară am ajuns, pământ sufletesc cotropit de copitele străine ale necredinței!

Nu mai poate sta, biata de ea, nici măcar în „calea răutăților", ci izgonită din vatra ei strămoșească de altele cu mult mai mari și nebănuite până acum, își linge în ascuns rănile fatale în dureroase străinătăți.

M-am dus după ea în tragicu-i exil și, privind-o în ochi, m-a izbit în piept, venind din veacuri, strigătul lui Miron Costin care, văzându-i sufletul pururi crucificat, și-a ridicat fruntea spre cer și-a spus sfâșietor: ȚARĂ LĂCRĂ-MATĂ!

Călătoria

Mă mișc puțin ca să mă dezmorțesc, printre scaunele avionului care traversează oceanul. Zburăm de câteva ore bune. Mă dezmorțesc încet, încet, plimbându-mă pe culoarul dintre scaune. Fără să vreau mă uit la fețele oamenilor. Unii dorm, înveliții în pături, dar fețele lor au o paloare străvezie de la lumina ecranelor de televizor, atașate pe spătarul scaunelor din față, pe care le-au lăsat deschise.

Somnul i-a surprins cu fața spre ele. Acum toți aveau ochii-nchiși, iar pe fața lor palidă se vedeau fulgerări din filmele ce rulau pe micile ecrane, parcă în paralel cu ,,filmul" viselor lor. Imagini moarte, fără sonor, cu o lumină sinistră, ce-ți spăla orice urmă de viață. Un cadru mortuar, în ciuda stridențelor cromatice, țâșnite agresiv din ecrane. De ce oare mi-a dat impresia de sicrie luminate, ca să alunge tristețea și, totuși, totul striga mut din rărunchi despre cumplita singurătate a omului de azi!

O lume ce merge-n paralel cu ea însăși! Pe ecran, ,,civilizația" neiertătoare a vieții de plastic. Mă opresc pentru o clipă. Printre cei adormiți zăresc câțiva treji. Unul nu citea o carte! Se uitau țintuiți cu o privire de sfânt la ecranele din fața lor. Și totuși, minune, zăresc în sfârșit o carte! Este a unei doamne care-și face vânt cu ea. În jur priviri pierdute în virtual, pe tablete, telefoane mobile și totul într-o sinistră tăcere, de parcă întreg avionul era plin cu manechine uitate demult în vitrină. Din când în

când, câte o mică mișcare trăda, parcă, un „rest" de viață ce-și cerea dreptul ei la existență.

Și, nu știu de ce, am simțit că pentru prima oară m-a-nvăluit coșmarul totalitar, dar fără de lacrimă, al lumii de azi.

Acea priză unică de curent la care o omenire întreagă trebuie branșată. Acel unic întrerupător în același timp, ce-ți dă lumina sau ți-o întrerupe și la care a fost racordată întreaga lume de azi. O lume „nouă" în sfârșit, ce nu mai cunoaște sinapsa libertății și frumusețea de a face legătura cu celălalt. O lume cablată la o unică priză, ce-și merită soarta!

„Treceți batalioane române Carpații!"

Dar Carpații aceia erau plini de dor, de infinite suferințe pe care numai Dumnezeu și pământul ce le-nghițise în tăcere, le știa, erau plini de sfâșietoare așteptări seculare, de disperate nădejdi, pe când... astăzi...

Astăzi, am ridicat între noi imenși munți de indiferență, de apatie, de nefirească și necreștinească ură!

Și cum oare ar trebui să fie batalioanele acelea care acum, în zilele noastre, ar trebui „ să-i treacă"? Cu ce suflet ar trebui să plece soldatul acela de azi în lupta asta agonică a unui neam, ce parcă-și murmură din toată ființa sfârșitul, când dincolo de creasta străbătută cu greu, cu pușca-ațintită spre el, nu-l așteaptă inamicul, ci fratele lui?

Războiul româno-român, sinistră apocalipsă a timpurilor noastre!

„La arme cu frunze și flori!" Ce-ndemn care te-nfioară! Ce moarte învelită în nădejde!

„V-așteaptă izbânda, v-așteaptă și frații!" Așa s-au trecut Carpații aceia, așa s-au zdrobit porțile acelui imens și-aproape veșnic Mormânt ce mistuia în tăcere ființa acestui neam.

Cartușele înrobitorilor trase spre pieptul celor care îndrăzniseră să treacă Carpații le-au luat viața, dar nu inima, căci inima era „la trecători", se făcuse punte de lumină de la frate la frate.

Dar astăzi, cartușul acela parcă tras în continuu spre pieptul acestei necăjite și sublime țări, simt că acuma ne-a atins inima, în sfârșit ne-a atins inima cea pusă la „trecători", căci glonțul n-a mai plecat de la inamic la inamic, ci de la frate la frate! Și, de aceea, lumina dintre noi s-a stins!

Și-n bezna acestui veac, fiecare român cu întunericul lui se-ndreaptă rătăcit spre meleaguri străine, întinse ispititoare, dar lipsite de dor.

De vorbă cu o altă Singurătate

Am fost în piața Ovidiu din Constanța și, ca de obicei, el era acolo! El, Marele Exilat! Aștepta singur! Singur de două mii de ani! Înveșmântat în mantia lui de bronz masiv turnat în secole de nefericire, privea parcă pierdut în gol, răvășind pământul cu propria-i disperare. O așteptare cumplită, ce încă aștepta, sfidând prin iubire timpul necruțător. Fiorul unei devastatoare tristeți îl păzea fără milă de mii de ani, încercând să-i frângă marele vis al iubirii.

Câțiva porumbei ciuguleau de pe jos tot ce mai rămăsese din Imperiul Roman, câteva firimituri aduse de vântul necruțător al istoriei la picioarele cutremurătoarei iubiri exilate.

Căldura toridă a vremii nu răzbătea să usuce lacrima asta imensă ajunsă OM!

În fața poetului umbrit de veșnicia cumplitei lui nefericiri, la câțiva pași, stătea prezentul. Stângaci, improvizat, meschin. Câteva case mici cu priviri viclene de femei urâte și bârfitoare îți dădeau sentimentul că s-au adunat acolo de o eternitate, privindu-l curioase să vadă ce face, ce mai zice și mai ales să știe dacă tot singur a rămas.

În spatele lor se ridica marea. În ea își pusese toată nădejdea poetul. Câte nopți a privit-o și-a rugat-o ca să-i aducă vestea cea bună! Dar valurile l-au amăgit mereu, neaducând la mal nicio corabie a iubirii, ci doar singurătatea ce-i spulbera visele de țărm.

Pescărușii zburau pe loc, dându-ți impresia că cerul i-a făcut captivi. El, cerul, tăcutul și cumplitul lui martor. Singurul prieten al poetului ce nu l-a trădat. Nădejdea lui de fiecare zi.

M-am îndepărtat de el, de Marele Exilat, încet, sfios, cu pași șoptiți, de teamă să nu-i tulbur singurătatea, plouată de neștiute lacrimi și, ca nu cumva simțindu-mi prezența, să se smulgă pentru o clipă din mantia suferindei lui eternități și întorcându-se către mine, cu ochii răvășiți de durerea nepătrunsului dor, să mă-ntrebe dacă nu știu ceva despre Ea!... Marea lui iubire!

Autobuzul

Într-o zi mai mulţi cetăţeni ai lumii „mie să-mi fie bine" au urcat fiecare cu mica lui „fericire" personală, ţinută bine la piept, ca nu cumva să se piardă prin vreo iresponsabilă „împărtăşire" a ei în grup, într-un autobuz.

Era o zi de vară, prin care se strecuraseră leneşi, inerţi, abia mişcându-se, ca nişte alge pe fundul unei ape stătute. Privirile scurte, fără orizont, stânjeneau parcă aerul prin lipsa de perspectivă ce o impuneau agresiv, ca, apoi, frângându-se una de alta şi toate la un loc de geamul maşinii, să se-ntoarcă mândre de unde plecaseră, având stupida impresie că au cucerit lumea dimprejur.

Un om în vârstă, cu părul alb dar cu totul şi cu totul altă privire, se suise şi el în maşina deja plină până la refuz.

În ciuda înghesuielii, între el şi ceilalţi se ridica discret o sfântă distanţă invizibilă pentru ochiul mulţimii, dar care, totuşi, avertiza tainic că nu poate fi străbătută. Stătea în picioare, drept, într-o poziţie solitară ce impunea un nebănuit respect. Pesemne îl ajuta şi privirea, acea cătare pătrunzătoare, dincolo de semeni-i înghesuiţi, către o zare sufletească numai de el ştiută. Şi poate de aici aerul unei nobile tristeţi ce-l învăluia.

-„Cum este posibil?", începu el brusc, cu voce tare, străpunsă de o infinită durere, un dialog cu un partener invizibil, care pe moment surprinsese întreaga

audiență din juru-i, adormită atât de aerul înăbușitor al verii, cât și de propria-i inerție.

-„Cum este posibil?", repetă din nou și, pentru o clipă, banalitatea din ochii celor mulți se sperie, neștiind unde să se ascundă.

-„Cum este posibil ca o țară cu atâtea calități să dispară sub ochii noștri, să se năruie cu totul și noi să nu facem nimic?!..." La-nceput s-a simțit cum aceste cuvinte rostite cu forță și mai ales, cu durere, au zdrobit aerul sec, înăbușitor, de conservă, al autobuzului ca apoi, după ce au rămas, pentru o clipă, suspendate și mirate în aer de lipsa de ecou sufletesc, să se prăbușească fără viață la pământ.

Și totuși, într-un târziu, oamenii aceia comuni, ai lumii „mie să-mi fie bine" au reacționat. Nu fiecare în felul lui, ci toți în același chip. Au zâmbit la-nceput, nu înțelegător, ci cu o mulțumire, unul către celălalt, ca și cum pentru prima oară ceva străin lor îi făcuse în sfârșit să solidarizeze. Se simțea în aer „rodul" unei nașteri diferite decât cea a bătrânelului și mai ales acea sinistră coagulare spontană a unei majorități, pe care în mod neașteptat istoria recentă a ajutat-o să parvină ca să-și judece „victima"preferată, natura ce o depășea, ființa superioară!

Un val de șușoteli, care mai de care mai ironice, făcu să se clatine algele inerte din autobuz.

Dar bătrânul domn nu le luă în seamă. Privea mai departe, acolo, spre lumea lui pe care o întrebă cu sufletul sângerând:

-„Pentru ce au murit eroii noștri în războaie?... Pentru ce s-au sacrificat martirii noștri în pușcării?... Pentru ce?... Îmi puteți oare răspunde la această întrebare?... Pentru România asta mutilată de astăzi? Pentru

rana asta care nu se mai închide nicicând și care-i țara noastră?.... Pentru asta oare s-au jertfit atâția?..." De data aceasta, în mașină se lasă o clipă de tăcere, dar nu cea care ar aduce cu sine o-nțelegere, ci una care prevestea prăpastia dintre cele două lumi.

Autobuzul se strecura gâfâind prin aerul torid al verii, parcă ducând cu sine doi călători cu destinații atât de diferite, unul spre veșnicia neamului și celălalt nerăbdător să se dea jos la prima stație.

-„Să moară mama! Ia-l cu telefonul! Filmează-l! Îl băgăm pe YouTube! Să vezi câte like-uri facem cu moșu!", se auzi vocea vioaie a unui tânăr.

Ceilalți din jurul lui se distrau copios. Într-adevăr, pentru ei bătrânelul era o mare curiozitate. Ca la un semn, mai multe telefoane mobile se ridicară în aer ca să-l filmeze. În spatele lor erau niște fețe cumplit de amuzate. Făceau o „captură" rară. Cuvintele pe care ei, tinerii, le auziseră de la omul acela în vârstă ce privea dureros dincolo de lumea din jur, li se păreau intraductibile, ciudate. Păreau venite din altă țară sufletească. Din străfundul de durere al unui om, ele căzuseră pe pământul arid al inimii lor și, negăsind nici un strop de memorie din care să se adape spre a se odihni o clipă, după ce s-au învârtit înnebunite de spaima singurătății în aerul înecăcios din jur, au căzut prăbușite fără suflare, la pământ. Fluturi luminoși ai unei alte lumi s-au zbătut cât s-au zbătut să-și regăsească cerul pierdut, ca apoi să fie răpuși de privirea-geam a oamenilor dimprejur pe care ei îi credeau flori. Și poate de aceea, nesimțindu-le cu ființa lor adormită, tinerii din jurul omului în vârstă începuseră să se joace, la unison, cu tragicele-i cuvinte.

- „Băi Nelule, uită-te la tine ce față de martir ai!... Să mor eu, ești tare, mă!" Ceilalți se prăpădeau de râs. Noul joc, cu cuvintele noi și neînțelese îi amuza copios.

- „Lasă mă, că și tu ai față de erou!", îi răspunse celălalt, victorios de propria-i replică.

- „Mă, hai să ne sacrificăm cu toții la prima stație!", urlă cât putu de tare un tânăr al lumii „mie să-mi fie bine".

- „Ce să facem, bă?", întrebă unul mirat de propunere.

- „Să ne sacrificăm, mă, la prima stație!"

- „Adică?", întrebă celălalt nelămurit, încercând să descifreze sensul cuvântului.

- „Adică să ne dăm jos, să ne cărăbănim de aici, că-i aerul mult prea tare pentru noi!" Un hohot de râs general umplu deodată mașina. Bătrânul domn nu avea nici un aliat în mașină. Nici măcar cei care arătau a fi mai apropiați de generația lui ca vârstă. Toți, dar absolut toți, solidarizaseră tacit împotriva lui. Mai întâi printr-o organică coaliție a tăcerii a omului comun în fața a ceea ce-l depășește, ca apoi, totul să se transforme în suveran dispreț. Strigătul de durere al bătrânelului le crease un ciudat inconfort sufletelor lor domesticite în timp de atâtea și atâtea sclavii nevăzute.

Nu puteau să mai simtă și să mai vadă că mașina aceea care înainta parcă spre nicăieri, ducea cu sine în mijlocul vieților lor inerte, rana sângerândă a unei întregi țări, intrată-n agonie.

Ca la un semn nevăzut, rând pe rând, pâlcuri de oameni se dădeau jos, la diferite stații, de parcă cei care defilau în viață cu lozinca „mie să-mi fie bine" găsiseră, în sfârșit, un bine comun pe care să-l împărtășească: DISPREȚUL

organic față de acel altul, pe care nu-l recunoșteau, CRUCIFICATUL necunoscut al istoriei noastre! În curând mașina rămăsese goală, dar bătrânul nu se oprise din discursul lui.

- „Câte jertfe mai trebuie să dea neamul ăsta, ca să-și afle și el o clipă de odihnă?"

Vorbea mai departe unei mulțimi, numai de el văzute.

Scaunele rămase acum pustii îl ascultau cu un respect desăvârșit, ca și cum în șoaptă, pe nesimțite, pe ele s-ar fi așezat, unul câte unul, toți aceia pe care el îi strigase cu o cumplită durere în glas: „martirii, eroii, oameni-suferință, jertfiții și sacrificații neamului". Păreau că s-au întors cu toții ca să stea pe locurile ocupate nelegitim de cei care tocmai coborâseră, ca să refacă țara în drumul ei fără de nicio stație în istorie, către VEȘNICIA NEAMULUI ROMÂNESC!

Culegătorul de perle
(Libertatea de a muri pentru frumos)

Oare cine-i bătrânul pescar ce vâslește din răsputeri de unul singur în bărcuța lui, împotriva valurilor și a vânturilor neprielnice ale oceanului?, se-ntrebau pescărușii ce săgetau cerul. Și oare ce are în barca lui arsă de soare și-mbătrânită de vânturi de vrea s-o tragă cu orice preț la țărmul nostru?, se auzeau strigătele lor de uimire, pe care numai vântul le-nțelegea. Căci din înălțimea zborului lor se vedeau atâtea detalii cumplit de dureroase, pe care un om de pe țărm n-ar fi putut nicicând să le zărească.

- „Este la capătul puterilor!", șopti un pescăruș.

- „Da, îi tremură mâinile!", răspunse celălalt, trecând ca o săgeată-n zbor pe lângă tovarășul lui.

- „Și totuși pare de neînfrânt! Oare de unde vine? Tu ai mai văzut vreodată un pescar ca el?"

- „NU, niciodată!", răspunse pescărușul care se rotea în viteză, în jurul prietenului lui care zbura lin.

- „Tu vezi, n-are niciun pește în barcă? Ciudat, nu? Ce noutate pentru insula noastră!", mai spuse el și se-nalță către cer. „Ce noutate! Ce noutate!", repetară în cor ceilalți pescărași.

Acolo jos, între valuri, cu mâinile tremurânde, respirând greu, bătrânul pescar vâslea din răsputeri.

- „Uită-te la el cum vâslește!", grăi un albatros mai mare. „Parcă-și trage viața la mal!"

Valurile-nalte și vântul potrivnic nu-l iertau pe bătrân. Dar el vâslea murmurându-și în gând ceva parcă numai de el cunoscut.

Valurile oceanului n-aveau de unde să știe că-n sufletului lui se-nălțau talazuri de suferință cu mult mai mari, furtuni sufletești pe care el le străbătuse o viață întreagă cu corabia lui, dar al cărui catarg de credință nicicând nu se scufundase.

Apoi ca din senin, totul se liniști, vântul cel puternic se opri, iar oceanul își chemă valurile, pentru o clipă, să se odihnească. Bărcuța bătrânului atinse plaja țărmului și nisipul parcă oftă adânc, murmurând: „În sfârșit a ajuns!"

Cu mâinile tremurânde, bătrânul trase funia ca să-și lege barca prietenă de-o viață la mal.

- „Cu cât dai peștele?", l-a întrebat un localnic.

- „N-am pește!", răspunse senin bătrânul. „Am perle!"

La auzul acestor cuvinte, oamenii curioși s-au strâns în jurul lui în cerc. Îl cercetau cu atenție. Era pentru prima oară când un pescar nu le aducea pește, ci ceva cu totul nou, necunoscut lor.

- „La ce sunt bune? Sunt de mâncat?", întrebă unul mai îndrăzneț. Bătrânul pescar îi privi. În ochii lui răsări o profundă tristețe. Marea din sufletul lui aducea prima briză a deznădejdii.

- „Nu, nu sunt de mâncat!", le spuse el într-un târziu și glasul lui se auzi pe țărm ca clopotul bătut de vânt al unei biserici părăsite.

- „Vai, oamenii nu mai știu ce sunt perlele!", strigă un pescăruș din înaltul cerului.

- „Ce-o fi în sufletului lui?", se auzi strigătul unuia mai în vârstă, care plutea dus de vânt pe deasupra mulțimii.

Bătrânul stătea cu mâna-ntinsă către curioși. În palma lui străluceau perlele culese din adâncul oceanului. Unul mai îndrăzneț luă una, o băgă între dinți și-ncercă să o spargă ca pe o nucă.

- „Nu merge s-o mănânci! E prea tare!", spuse într-un târziu, după mai multe încercări nereușite, nenorocosul om. Cei din jur izbucniră într-un hohot de râs. Se-mpingeau unii pe alții, gesticulau puternic și se-mbrânceau, rând pe rând, ca să vadă și ei mai de-aproape perlele care nu erau bune de mâncat și care nu se spărgeau între dinți.

- „Niciunul nu le observă frumusețea!", spuse bătrânul albatros, cel care-i comparase bărcuța pescarului cu propria lui viață.

- „Sunt sute de ani, de când oamenii de pe insulă n-au mai pescuit perle!", spuse un porumbel sălbatic, care-și avea cuibul în malul stâncos al oceanului din care țâșnea mica plajă.

- „Au fost obișnuiți numai să mănânce, nimeni nu mai știe să privească perlele!", continuă el „Nimeni nu mai știe să vadă frumosul!".

- „Da, este adevărat!", confirmă albatrosul bătrân privind în zare. „Cei de dinaintea noastră ne-au povestit asta!", mai adăugă el și apoi tăcu.

Acolo, jos pe plajă, în jurul bătrânului pescar se adunase aproape toată suflarea insulei de la mic la mare.

- „A venit un pescar, din larg, nimeni nu-l cunoaște și n-a adus pește, ci niște pietricele albe!", strigau oamenii.

- „Știe cineva la ce sunt bune pietrele astea mici și albe?", strigă unul și o liniște zdrobitoare căzu pe mulțime.

- „Poate că sunt otrăvitoare!", se auzi o altă voce.

- „Să-l alungăm!", strigă un localnic bătrân, după un timp de tăcere care păru o veșnicie. Bătrânul pescar văzu în ochii lor mânia. Pentru prima oară furtuna din sufletului lui se opri. Nenorocirea venea acum dinafară. Un tânăr se deprinse din mulțime și-i lovi mâna tremurătoare care ținea perlele. Acestea se risipiră în nisip. Atunci, un urlet ca un muget se auzi din pieptul mulțimii dezlănțuite. Încurajați de gestul acestuia din urmă, s-au apucat să-l lovească toți cu ce apucau. Bătrânul nu schiță niciun gest întru apărarea lui. Îi înfruntă doar, privindu-i direct în ochi cu propria suferință. Dar oamenii nu știau să citească suferința semenului. Din înaltul cerului pescărușii vedeau tot. Și de aceea, cerul părea rănit. Către asfințit, pe plaja pustie se puteau vedea urmele răvășitoare ale pașilor celor mulți. În mijlocul lor, fără de viață, zăcea trupul neînsuflețit al bătrânului pescar. Lângă el, pășind sfios se apropiau câțiva pescărași.

- „L-au omorât!", a spus unul dintre ei, întorcând capul spre ocean, încercând să-și șteargă din privire trupul neînsuflețit al bătrânului.

- „Da!", răspunse bătrânul albatros.

- „De ce?!, întrebă mirat pescărușul cel tânăr.

- „Ca să-și apere felul lor de a fi!", răspunse albatrosul.

Stolul de pescărași coborâse cu totul din înaltul cerului și acum, nemișcați priveau la bătrânul pescar ce stătea întins, senin, în mijlocul urmelor de pași ce răvășiseră nisipul în jurul lui.

- „Ce liniștit pare acum!", observă un pescăruș. Dar nimeni din stol nu continuă vorba. O liniște rece,

apăsătoare se așternu pe întreaga plajă. Se auzea ușor doar briza care mângâia apa liniștită a oceanului. Dar dintr-odată, după o lungă tăcere un pescăruș tresări.

- „Se aude un plânset! Cine e?", întrebă el nedumerit.

- „E barca bătrânului!", răspunse în șoaptă bătrânul albatros. „Își plânge prietenul."

Libertatea memoriei
Năşicu'

-„Mă, tu ai auzit de Pacea cu uşile trântite?", mă întrebă naşul meu de botez, Dan Gabrielescu.

Viţă boierească, de rang mare, stătea acum într-o cămăruţă sordidă, pe strada Tunari, la care se ajungea după ce traversai o curte interioară ce te ducea în faţa unei uşi bătrâne care, la rându-i, dădea într-un hol şi mai vechi ce mirosea a igrasie. Parcă cineva necunoscut te-ndemna să urci pe o scară de lemn, veche, bolnavă de timp ca de un reumatism cronic, căci la fiecare pas pe care-l puneam pe treptele ei, ofta de durere printr-un dureros scârţâit. Mergeai, apoi, pe un cerdac lung de lemn situat la înălţimea etajului întâi al unei case obişnuite, după care deschideai uşa a cărei vopsea îngălbenită de vreme îţi striga parcă în faţă: „ Sunt bătrână şi eu şi câte vieţi mi-au apăsat până acum pe clanţă, căci nici nu le mai ştiu!", dând de aici într-un mic antreu, ca apoi să dai de uşa după care stătea ascunsă, umilă, unica cămăruţă a naşului meu. Comunismul îi luase tot. Încercase să supravieţuiască cu studiile sale de Drept, profesând avocatura. Numai că vremurile „noi" cereau alt drept şi mai ales altă „dreptate" şi atunci s-a făcut, în timp, un excelent profesor de matematică. Trăise din această nouă vocaţie, dar de ani buni era la pensie şi atunci, din când în când, mai trăia din meditaţii. Într-o iarnă ştiu că matematica l-a mai salvat o dată, dar de data

aceasta în mod neașteptat. Era cumplit de frig, nu mai avea bani de lemne și atunci și-a băgat în sobă exemplare din tomurile de matematică, din culegerile de probleme de algebră și geometrie. Toate acele provocări ale minții, calcule, cifre, ecuații, unghiuri și triunghiuri aruncate în sobă l-au încălzit cu un ultim efort al culturii de a salva de la îngheț un om. Cămăruța era sărăcăcioasă, prost luminată. În mijloc o măsuță rotundă, care la nevoie, se transforma în sufragerie, bucătărie, birou de lectură, masă de meditație. Două scaune de lemn sărăcăcioase, fără spătar, nu se grăbeau să te invite deloc să stai pe ele. Apoi biblioteca dintr-un lemn modest, improvizată din câteva rafturi, mai ținea în sânul ei câteva dicționare enciclopedice, multe cursuri de matematică, ziare și reviste vechi, precum și vreo două rafturi goale, care parcă încă mai strigau din răsputeri durerea pricinuită de cărțile incinerate.

Un pat cu arcurile rupte, cu o saltea veche și cu un pled mâncat de molii, ocupa un colț al camerei. El era locul în care nașul meu își culca amintirile, visele dar, deopotrivă, și spaimele singurătății, ale bolii și ale vârstei înaintate. Oare câte rugăciuni șoptite în gând nu auzise biata pernă care păstra în cutele ei forma gândurilor prăbușite, ale visurilor frânte și mai ales ale nădejdii, că va mai există o zi de viață-n plus? Dincolo, pe o canapea micuță, cu un picior instabil, ce suferea și ea de nebănuite tristeți, stăteam eu și vedeam toate acestea neștiind că ele atunci se organizau în sufletul meu de copil, în acel registru intangibil, numit amintiri de neșters. Aveam în jur de șaisprezece ani, treceam de două ori pe săptămână la nașul meu de botez, ca să-i aduc mâncare într-un sufertaș și, mai ales, să mă ajute la

matematică. Îmi rezolva toate problemele. Mă uitam la el cum le rezolvă cu o admirație de necuprins. Mi le explica atât de simplu, pe înțelesul tuturor și, cu toate acestea, eu nu le-nțelegeam. Miracolul mare era că după ce problema era rezolvată, pentru mine ea rămânea tot o problemă, ba chiar mai mare decât înainte, deoarece Năsicu o rezolva și nu eu!

- „Să te ferești de matematică toată viața, n-ai nimic de-a face cu ea!", mă „încuraja" el întotdeauna, după ce închideam caietul cu temele acelea nebuloase. Și dacă matematica trecea pe lângă mine ca o eternă necunoscută căreia numai Năsicu îi găsea savoare, ceva, în schimb, mă copleșea ca o lume venită de demult și care-ncerca din răsputeri să-mi vorbească.

- „Mă, tu știi ce i-a spus Ionel Brătianu lui Clemenceau?"

Rămâneam perplex! Numele acestea răsărite din pământ, dar care pronunțate cu un soi de autoritate ce conținea respectul față de ceva trecut, mă proiectau într-o lume nouă care, paradoxal, venea din timp, dar care conținea în ea un aer atât de puternic, sosit parcă să te trezească dintr-un somn al ființei.

- „Clemenceau, „le Tigre!", continuă Năsicu, uitându-se departe, într-o zare interioară. Apoi întoarse încet capul înspre mine. Năsicu' se uită la mine pătrunzător, ca și cum ochii lui n-ar fi ținut cont de munții de ignoranță care mă-nconjurau, de ghetourile minciunii care țineau arestate adevărul istoric al acestei țări, de ființa mea firavă, prizonieră și ea, ca și lumea în care mă născusem.

- „«Je ne sais pas ou c'est trouve la Roumanie!» Așa i-a spus Clemenceau lui Brătianu!", continuă el să-mi

spună cu o siguranță năucitoare care mă obliga să mă sincronizez dacă nu la cunoaștere, cel puțin la tensiunea dialogului.

- „«La Roumanie c'est trouve...», i-a răspuns Brătianu." Și aici Năsicu pentru o clipă, tăcu. Privirea, în schimb, rămânea fixată dureros într-o zare numai de el știută. Camera tăcea și ea, parcă într-un soi de respect față de istoria care-și trăgea sufletul odată cu omul care o mărturisea.

- „La Roumanie c'est trouve là ou sont morts plus de...."; murmură el ca pentru sine. Apoi continuă în românește:

- „România! Se găsește acolo unde au murit peste 800.000 de oameni pentru ca voi să puteți câștiga războiul!" Așa i-a răspuns lui Clemenceau. Și apoi a plecat trântind ușa. Asta a fost „pacea cu ușile închise!"

Pentru o clipă aerul sărac, umil, din cămăruță, respira din plin și el demnitatea momentului, părea că istoria clipei mărunte se-ntâlnise cu istoria Majoră a acestei țări, iar eu, unicul prizonier al închisorii în care mă născusem, avusesem privilegiul de a fi martorul acestei întâlniri.

Într-o zi de noiembrie năsicu' s-a dus și el, printre picăturile de ploaie și frunzele căzute ale copacilor din cimitir, ca să se culce definitiv lângă amintirile lui. Prietena singurătății lui, perna, nu-l mai însoțea. Stătea culcat, senin, cu fața spre noi, dar cu ochii definitiv închiși pentru această lume. Era pentru prima oară când mă-ntâlneam cu moartea. Părea blajină, ca un somn netulburat de vise și, totuși, un hău nemărginit îmi atingea inima. Acolo, între bucățile alea de scândură, erau condamnate la somnul etern atâtea probleme de matematică ce-și așteptau dezlegarea, studiile de pian,

limba franceză, germana și latina vorbite fluent și, mai presus de toate, vibrația unei vieți aparte ce nu-și mai găsea matca în lumea cea din urmă pe care i s-a dat s-o trăiască. Acum parcă-și găsise, în sfârșit, liniștea. Cred că atunci cel mai tare am suferit eu și cămăruța lui. Oare cât l-o mai fi așteptat să vină înapoi, să-i audă pașii, respirația, să-i fie părtașă la gândurile lui, să-i mângâie cum poate neliniștile vârstei și mai ales să-i alunge singurătatea? Vremea a trecut și eu tot simțeam nevoia să mă duc cu sufertașul, să-i duc mâncare. Problemele de matematică au dispărut și ele încet, firesc, ca de la sine. Dar mie mi-era dor de lumea aceea pe care el mi-o mărturisea de parcă i-aș fi fost pe măsură, ca și cum i-aș fi fost părtaș în timp. Mă ridica de umeri și mă făcea egalul lui în fața istoriei trăite, pe mine, care nu eram decât un simplu element din celelalte milioane pe care se desfășura Marele Experiment la care era supusă țara. Mă arunca, fără să mă prevină, într-o lume care-și cerea drepturile de dincolo de barierele meschine puse de învingători.

Sistemul se zgâlțâia. Ceva ca un seism venea din spate. Nășicu' îmi dăduse pentru o clipită un fragment cât un fulger din intensitatea unei alte lumi. O altă Românie venea peste mine, iar lucrul acesta trezea în mine tainica și nebănuita ființă a neamului în care mă născusem.

Târziu, mult mai târziu, peste ani, printre hârtii vechi pline cu notițe, scrisori și cărți, care suspinau după prietenul lor bun care le părăsise, am găsit o poezie scrisă de el, de Nășicu'. Citind-o încet, emoționat, am fost cuprins, pe nesimțite, de puterea de a iubi a unei lumi trecute, care, o clipă, își ceru dreptul să se odihnească în inima mea.

Joaca pe cer

Poetul s-a îndrăgostit
De lună.
Jucându-se cu ea tot cerul,
L-au năpădit belelele
În joaca lui nebună
Îi smulse fără voie
Colierul,
Împrăștiind pe cer
Mărgelele.

Vai, cât a suferit
Sărmanul!
Îndată cu toptanul
Și mâini rebele
A început să strângă de pe cer
Puzderie de mărgele...

Abea trecuse
Noaptea
Și-acum poetul culegea
Din câmpu-nalt
Cu mulțumire,
Ultima mărgea...

Dar când a vrut
Să prindă iar la gâtul
Stăpânei lui, scăldată-n vise
Colierul,
Bălaia doamnă, de pe cer fugise
„- Ah! mâine noapte
N-o să mă mai înșele!"
Zise poetul – și
Ca somniferul
Visarea lui îl adormi
Pe sacul cu mărgele!

Dan Gabrielescu

Bătrânul și câinele

Stăteau amândoi în parc, el pe băncuța de lemn și prietenul lui cel mai bun, la picioare. Fiecare cu gândurile lui, dar amândoi în același suflet. Cerul plumburiu de toamnă era brăzdat de zborul de săgeată al ultimelor rândunici care se pregăteau să plece spre țările calde.

- „Ce ciudat?!", își șoptise bătrânul ca pentru sine. „Cât de mult seamănă viața mea cu a lor!".... Apoi gândurile îi zburaseră spre copilărie. Simți ca un tremur mâna bunicii pe fruntea lui. Ea a fost prima care i-a spus povestea lor. Reflex, simți la rându-i să-și mângâie prietenul, care plecă încet capul și dădu discret din coadă.

- „Vezi!", auzi el glasul bunicii venit din eternitatea acelui cer de toamnă, „ele, rândunelele, nu deznădăjduiesc niciodată când cineva le strică cuibul! Îl fac mereu de la-nceput!" Cuvintele se risipiră apoi în aerul rece de-nceput de toamnă.

Bătrânul stătea așa, cu ochii ficși, spre depărtarea care tocmai îi vorbise și se gândea la propria lui viață. Vedea ca-ntr-un film derulat rapid înapoi secvențe dureroase. De câte ori a trebuit să-și refacă cuibul? Cuibul distrus de semenii lui! De către oameni! Să-l refacă și mai ales să nu deznădăjduiască!

- „Rândunelele nu-și distrug cuibul una alteia, dar oamenii o fac! Oare de ce?", îl săgetă în inimă un gând dureros.

Câinele, prietenul lui, îl simți și de aceea ridică ochii spre stăpânul său. Parcă i-ar fi spus: „Nu fi trist, te-am înțeles, eu sunt acum cuibul tău sufletesc, odihnește-te!".

Cei doi se priviră-ndelung și o liniște duioasă se așeză peste ei. Apoi, ca la un semn făcut unu altuia, amândoi se ridicară ca să-și facă plimbarea. Mergeau tăcuți unul lângă altul, pășind rar ca o rugăciune murmurată într-o biserică goală, printre frunzele moarte ale toamnei. Într-un târziu ajunseră în marginea parcului. Acolo lumea liniștită și tainică a bătrânilor copaci era despărțită de zgomotul infernal al străzii, de un gard înalt de sârmă. Stăteau amândoi și priveau zbuciumul cenușiu, fără de viață, al orașului. Dintr-o dată, pe trotuarul de lângă gardul de sârmă ce despărțea cele două lumi, o doamnă în vârstă apăru ca o tristețe sufletească evadată cu ultimele forțe din închisoarea acelei lumi indiferente.

Se opri în fața bătrânului cu câinele, îl privi direct în ochi și cu-n glas sugrumat de infinite amintiri dureroase, îl întrebă:

- „Domnul meu, credeți că vom mai scăpa?"

În spatele ei, mașinile treceau în viteză în ritmul haotic al unei nepăsări mecanice. În pardesiul acela micuț se cuibărea de mult un suflet, care acum se uita deznădăjduit prin gardul de sârmă la ce doi.

- „Încă un cuib distrus!", îi trecu ca un fulger prin minte, un gând. Bătrânica îl mai privi puțin în ochi, apoi se-ndreptă cu pași mărunți, ca niște suspine discrete, în lumea fără de sens care o aștepta, indiferentă, s-o înghită. Nu răspunsul era important pentru ea, ci pe-

semne doar întâlnirea. Simțise cu nu știu al câtelea instinct că dincolo de gardul despărțitor, pentru o clipă, putea să se regăsească.

- „Să mergem!", îi șopti într-un târziu bătrânul cuibului lui sufletesc, câinele. Toamna le-nvăluia tristețea cu propria ei nostalgie. Singurătatea lângă singurătate crease ceva indestructibil. O punte de dragoste tăcută le străbătea ființa amândurora. Se aplecă și-și mângâie pe cap, cu blândețe, tăcutul tovarăș de viață.

- „Pe oameni lucrul acesta nu-i mai interesează! Cuibul acesta n-au cum să mi-l distrugă! Sunt liber!", îi șopti bătrânul. Câinele îl simți și aprobă din coadă. Toamna surâse. O lumină de tainică fericire îi învălui discret pe amândoi. Parcul rămăsese în urma lor. Dormea, știind că are un vis frumos! „Suava libertate a fidelității."

„Totu-i numai interes!"
(Libertatea dragostei necondiționate)

Așa mi-a spus un tânăr, într-o zi! Avea un aer obosit prematur, probabil din cauza cohortei de infinite evenimente ce-i măcinau zilnic ființa și printre care viața lui nu-și mai găsea locul.

Și totuși, în mod ciudat, dincolo de oboseala ce-i învăluia ființa, mă privea foarte sigur pe el, dar nu ca pe un om pe care-l întâlnise-n cale, ci pesemne ca pe propriu-i ecran de la telefonul mobil, pe care se-nvățase să-l manevreze cum vrea el.

- „Totu-i numai interes!... Interes!... Interes!" Mi-a răsunat din nou în minte, ca un cumplit ecou, remarca tânărului făcută cu atâta aplomb.

M-am uitat la el și i-am ghicit în spatele privirii acea majoritate copleșitoare de susținători anonimi dar atât de agresivi, care ar fi fost dispusă oricând să mă linșeze la cel mai mic gest de nesupunere, în fața teribilei afirmații.

- „Da, toți oamenii au interese!", a-ntărit el, văzându-mă ușor buimăcit și dorind, parcă, să-mi dea ultima lovitură de grație.

Nu știu cum, dar, în clipa aceea, viața, simțindu-se jignită, mi-a strigat să-i vin în ajutor.

- „Da!", am început eu cu timiditate. „Dar te rog, spune-mi!", încercam eu să-mi revin bâiguindu-mi întrebarea. „Crezi tu? Crezi că și Iisus a avut interes?"

Tânărul mă privi pentru o clipă, parcă surprins de întrebare, după care privindu-mă-n ochi cu-n soi de superioară compătimire, îmi răspunse cu fermitate:

- „Da, închipuiește-ți că și Iisus a avut un interes!"

Pe moment am rămas uluit, nu m-așteptam nu atât la acest răspuns, oricum imprevizibil, ci la certitudinea, la acea siguranță de bolovan aruncat în mijlocul drumului și declarând în toată ființa că el este calea! Apoi, ca să mă trezească definitiv din buimăceala pe care o trăiam, continuă:

- „Avea interes!... Avea tot interesul și El!... Avea tot interesul ca să-i convingă pe ăia, pe discipolii Lui!"

Nu știu de ce, dar, pentru o clipă, parcă pentru prima oară, i-am văzut fața, nu chipul, căci acesta era de mult timp vidat de certitudinile timpului pe care-l respira. O barbă tunsă impecabil, după moda multor tineri de azi care, neavând nicio lume interioară, vor să se distingă printr-un semn exterior, ochii ecranați cu bătaie scurtă, dar agili, obișnuiți să urmărească viața ca pe un joc de pe computer, îi deconspira stilul de viață minimalist, dar nu dintr-o asceză, ci dintr-o uscăciune spirituală. Pantofii cu vârf ascuțit, glezna goală cu ciorăpel doar până sub maleolă, pantaloni efeminați, strânși pe picior și hăinuță strâmtă cu mâneci scurte. Un biet om înghesuit de moda timpului. Ghiceai de la distanță lumea pe care o frecventează. Un soi de tineri care demult și-au lăsat sufletele la garderobă, ca, în sfârșit, să fie „liberi" între ei și să aibă, în mod natural, puterea de a sfida tot ce ar fi venit din urmă și ar fi putut să le-mpiedice viața molcomă fără valuri, din acvariul imens pus la dispoziție lor de cei ce conduc ziua de zi. Fără să vreau, așa cum îl priveam, am căzut în propria-mi copilărie. Tata! Tata care mă ținea

de mână. Eram mic, aveam vreo șase ani. „Să mergem!", mi-a spus el. „Să mergem să-ți arate tata acvariul de la Constanța!..." „Dar ce este acela un acvariu?", am întrebat mirat. „Este un loc în care au fost puși peștii din mare, ca să-i vadă lumea!", mi-a răspuns tata. Și, nu știu de ce, tot ce a urmat, a fost ca o rană-ntr-un suflet de copil. Vedeam, sau poate-mi închipuiam, în înotul lor în cerc, cea mai sinistră închisoare la care am fost condamnați, numai și numai ca omul să le deslușească taina pe care numai adâncul mării o știa.

Geamul de sticlă ce ne despărțea era zdrobit de nostalgia mării pe care ei o purtau tăcut. Dar în ochii tânărului meu eu nu citeam nicio nostalgie. El nu avea precum peștii, nostalgia libertății, pentru că nicicând n-o cunoscuse. Era născut și crescut într-o perfidă captivitate.

- „Avea tot interesul să-i convingă pe toți cei din jurul Lui, ca să-i câștige de partea Lui!", m-a trezit el din evadarea gândurilor mele. „Ca să-i câștige!... Ca să-i câștige!", repetă el ca pe o victorie. „Ca să-i câștige pentru ce avea El de făcut cu ei, pentru El! M-ați înțeles?... Pentru El!... Adică tot din interes!... Așa-i viața!"

Cuvintele acestea tari, aspre, au refuzat să se așeze în inima mea și de aceea, rămăseseră suspendate undeva în cameră, ca niște ornamente de Crăciun care nu cunoscuseră niciodată un brad.

Un aer sec, fără de nicio boare de viață, se instală brusc între noi. Stăteam neputincios, suspendat între cumplitele lui „certitudini", cu aer definitiv de condamnare și neputințele mele sufletești de a-i face față.

Într-un târziu, se ridică și plecă, lăsând în urma lui aerul rece și trist al unei ciudate și aparent eterne victorii.

Purta laurii biruinței de-o clipă, cu acea „seninătate" și siguranță a omului ce seamănă cu omida care știe că va deveni fluture. Îl vedeam cum se-ndreaptă cu pas neșovăielnic spre alte cetăți devastate de timpul cel „nou", ca să le aducă aminte cu fermitate, că-ntotdeauna clipa hotărăște, neștiind că-ntotdeauna veșnicia așteaptă netulburată, după colț! M-a mai privit o ultimă oară, ca o acvilă ce, brusc, și-a găsit în iarbă micul vânat, ca apoi, plonjând din înaltul cerului, să mă apuce cu ciocu-i cumplit de ceafă și, ridicându-mă-n aer să-mi repete:

-„Da, totu-i interes!"

Mergeam pe stradă trist și-ngândurat. Învins pentru a nu știu câta oară de omul-moment al timpului și de-ntreaga lume ce-o anunța că vine după el! În colțul străzii, pe o băncuță, un cerșetor își împărțea bucata de pâine cu un cățel vagabond. Se vedea că se-mprieteniseră de curând. Micuțul dădea din coadă și mânca pe nemestecate. Foamea și mai ales nesiguranța de fiecare zi îi umpluse micul trup de invizibile spaime. Dar, mâncând din mâna cerșetorului mica bucată de pâine, vedeai cum tristețea ce-i sugrumase mica ființă până deunăzi, fugise parcă printre picioarele oamenilor de pe stradă și-acum se bucura cum putea mai mult, atât de neașteptata hrană, cât mai ales de mâna slabă, osoasă și tremurândă care-l mângâia, în timp ce el mânca pe nerăsuflate.

Simțindu-se privit, cerșetorul ridică ochii spre mine și, neluându-și mâna blândă de pe blănița prietenului său cel nou, zâmbi!

Și-atunci, nu știu de ce, am simțit brusc nevoia să mă apropii de ei. În lumea indiferentă din jur, zâmbetul acela era o invizibilă potecă de lumină ce se strecura

printre oamenii agitați, ce mergeau fiecare mânați de la spate, de grijile și poate, vai, de eternele lor interese personale.

Puțin emoționat, i-am întins o bancnotă. Pentru o clipă, omul se opri din mângâiatul micului său prieten și, privindu-mă atent în ochi, am simțit acel licăr de mulțumire, plecat dintr-un morman indefinit de copleșitoare suferință.

M-am întors apoi pe drumul meu. Dar nu mai eram singur și nici abătut. Parcă cineva mergea alături de mine, ca o lumină ce-mi mângâia neștiutele răni. Ușor, ușor, simțeam că aveam sufletul eliberat de o povară. Mă simțeam liber.

-„Oare de ce i-am dat bani?", mă-ntrebam. „Din interes!", mi-am răspuns. „Din interes, ca să-i răsplătesc pe cei doi, cățelul și bietul cerșetor, că mi-au alungat atât de firesc cumplita tristețe și singurătate ce mă cuprinsese."

Lumina unor gânduri (Sfânta sete)

-„Eram încă în lume...", începuse maica să-mi povestească o scurtă istorie a vieții ei, ce-o petrecuse dincolo de zidurile blânde și-mbătrânite de vremuri ale mânăstirii. „Pe vremea aceea, eram tânără studentă la teologie și-ntr-o zi, așa, ca dintr-o taină chemare, m-am dus să mă rog la mânăstirea Antim. Aveam sufletul tulburat de grijile zilei și simțeam nevoia de-o liniștire. M-am rugat la icoane și la moaște, dar parcă tot nu aveam sufletul împăcat. Am aprins apoi lumânări așa cum se obișnuiește, pentru cei vii și cei morți, dar când, în sfârșit, dădeam să plec, deodată, mă pomenesc în fața mea cu un bătrân monah. Stătea așa, nemișcat, parcă uitat de timp. Mă privea fix, pătrunzător, ca o icoană ieșită din biserică ce-mi reproșa că am uitat-o. Aș fi vrut să plec, dar ceva mai puternic decât mine mă țintuia locului. Eram prizoniera unei priviri venite parcă din veșnicie, ce pentru o clipă mă îngenunchea."

-„Când au căzut Adam și Eva?", mă-ntrebă monahul brusc, neslăbindu-mă din ochii pătrunzători. Pe moment m-am blocat, fiind surprinsă total, deopotrivă de întrebare dar, mai ales, de tonul imperativ al ei. Apoi, fără de voia mea, am început să mă gândesc rapid, dându-mi seama că sunt datoare cu un răspuns. Alergam nebunește prin toate cunoștințele mele teologice acumulate în timp, începusem să mă gândesc că totul

trebuie să se fi întâmplat într-un anumit timp biblic, dar degeaba. În final, m-am predat cu ușurarea unei spovedanii și am spus, recunoscându-mi profunda-mi necunoaștere:

- „Nu știu!"

Bătrânul monah se uită la mine fără să clipească. Avea ceva din cumplita singurătate a lui Hristos, după Sfânta Liturghie, când oamenii pleacă acasă la treburile lor și el rămâne singur, într-o tăcere plină de răbdări infinite.

În privirea lui ridicată de neștiute suferințe, timpul parcă se topise.

- „Atunci când nu au mai fost în același Duh!", îmi răspunse el și bezna mea sufletească fu străfulgerată de o neașteptată lumină. Apoi, închizând ochii, parcă vrând să se scufunde din nou în adâncurile tainicelor lui pătimiri, murmură ca pentru sine: „Pe urmă a venit șarpele!"

În mânăstire se-nseră de-a binelea. Greierii începuseră să-și îngâne în acordurile lor fine prima briză a nopții. Încet, ca o umbră delicată ce se desprinse din liniștea înserării, maica îmi așeză pe masă o ceașcă de ceai din plantele culese de ea.

- „Să aveți o noapte bună! Dumnezeu să vă ocrotească și-n vise!", îmi șopti ea, retrăgându-se la fel de firesc precum venise, ca și cum n-ar fi vrut să stânjenească cu nimic tăcerea însfințită ce se așeza treptat, mânată de la spate doar de muzica fină a greierilor, ce părea a fi ca niște picături de liniște care cădeau ritmat și gingaș pe imensul timpan al nopții.

Rămăsesem singur, lăsându-mă învăluit de o neașteptată pace sufletească; deodată, ca un târziu ecou, mi-au revenit în minte cuvintele bătrânului monah.

- „Atunci când nu au mai fost în același Duh!....", ca o piatră aruncată-n apa limpede și liniștită a unui lac au căzut vorbele, făcând dureroase unde concentrice ce plecau din inima mea și se zdrobeau de malurile sufletului meu risipit în lume.

- „Atunci au căzut!", mi-am repetat în minte și aburul trist al propriei mele vieți mă-nvălui neiertător. Senina pace se retrăsese brusc din fața neașteptate-i învolburări.

- „Când se despart doi oameni care s-au iubit?... Când?... Când nu mai sunt în același duh!", îmi răspunse o voce ce răsărise neașteptat din sufletu-mi copleșit de o surdă durere. Ca un amurg de viață, un soi de lumină-ntristată îmi lămurea, pâlpâind ca o lumânare ce dădea să se stingă, propriile-mi frângeri sufletești. Clipe scurte ale unor dureri nestinse reveneau din acele-mi adâncuri tulburi, nelimpezite de timp.

- „Și atunci oare când se distruge singur un popor?!", m-a fulgerat din nou un gând-întrebare. Afară se întunecase bine. Greierii amuțiseră. Noaptea era deplină. Acea deplinătate ce te face liber, liber de lumea oarbă, agitată a zilei. Și atunci, paradoxal, la „lumina" nopții câteodată poți să-ți vezi mai bine viața.

- „Când nu mai e în același Duh, atunci cade un popor! Când nu mai e în același Duh, atunci singur se distruge!", îmi repetam, întristat fiind de crunta evidență a istoriei de azi, tragică constatare ce se rostogolise în propria-mi conștiință ca un fulger de zăpadă, ajunsă acum o teribilă avalanșă ce spulbera necruțător și ucigaș nu numai un biet fragil destin omenesc, ci viața tainică a unui întreg popor.

-„Pe urmă a venit șarpele!", mi-am amintit, tulburat, remarca bătrânului monah. „Vine adulmecând mirosul ispititor al mândriei."

Nemișcate de pe pereți, icoanele mă priveau prin ochii lor mari, limpezi, ce purtau în triste licăriri, parcă, eterna suferință a nevinovăției aruncată în lume.

În chilia în care stăteam era o lumină ciudată ca și când însăși noaptea se împărtășea din privirea sfinților, candele sfioase de neclintită credință. Din acel joc de umbre și lumini nepământești ce străbăteau tainic întunericul nopții, se auzi o voce:

- „Mi-e sete!" Plecate spre eternitate de pe Golgota suferinței dumnezeiești, printre huiduielile și blestemele celor ce Îl batjocoreau, cuvintele arse de suferințele neînchipuit de crunte, murmurau acum ca și atunci de pe o simplă bucată de lemn pictată, această sublimă cerere-rugăminte: „Mi-e sete!"

Tăcute, pictate în murmur de rugăciune, icoanele cu ochii mari de o limpezire tristă în care parcă desăvârșirea alungată din lume s-a retras pentru o clipă ca să se odihnească, mi-au șoptit: „Nu de apă Îi era sete, ci ca să fim împreună!"

Ce vis ciudat!

Doamne ce vis ciudat am avut aseară! Se făcea că eram într-o piață publică, cu mulți oameni, în centrul unui oraș pe care nu-l cunoșteam și că se însera pe nesimțite în plină zi. Parcă în jurul meu, aerul striga a spaimă. Un necunoscut invizibil, dar tulburător în același timp, mă înconjura din toate părțile. Din cerul brusc devenit cenușiu, ploua peste tot cu picături de noapte, peste restul de lumină rece al unui soare intrat în agonie. Ceva îmi spunea că ceasul universului o luase invers, spre un înspăimântător necunoscut. Vedeam peste capetele mulțimii cenușii și agitate din jurul meu, cum acolo în centrul pieței, ardea mocnit un rug uriaș, din care se ridicau spre cerul de plumb, rotocoale de fum înecăcios, dar prin care răzbătea până la mine un cumplit și sfâșietor vaier de suferință.

- Ce faceți? Ce se întâmplă acolo? M-am auzit strigând.

O teamă difuză știu că pusese stăpânire pe mine. Alergam dezordonat în toate părțile, măturând cu ochii dilatați de cumplite prevestiri, pe care speriat le adulmecam în aer. Îmi auzeam propria respirație și mai ales bătăile inimii! Da, bătăile inimii, pe care le simțeam atât de puternice, gata parcă să-mi sfărâme întreaga ființă. Picăturile acelea de noapte nefirească, în plină zi, aduseseră cu ele în piața acelui oraș frica.

- Memoria țării!, am auzit o voce străbătută de o sfâșietoare durere în spatele meu.

- Memoria ţării?, am repetat eu, întrebând automat şi total surprins de ce auzisem.

- Ce este cu ea?... Ce s-a întâmplat?, m-am auzit întrebând, marcat de cumplita neliniște ce plutea în aer şi încercând, în acelaşi timp, cu disperare, să-mi reperez interlocutorul invizibil.

Apoi, ştiu că am văzut cum, din depărtare, veneau şiruri întregi de oameni, într-o ordine aproape ritualică, cu câte un vreasc de lemn uscat în mână, pe care, rând pe rând, îl aşezau la baza rugului aprins, ca să se-nteţească focul.

- Sunt INTELECTUALII cetăţii!... am auzit cum îmi şopteşte, cu voce stinsă de durere, martorul necunoscut.

M-am oprit, brusc, din alergare şi ştiu că-mi auzeam sunetul neliniştit şi puternic al propriei respiraţii.

- Ei, ... ei au trădat primii!..., a continuat să mă avertizeze tainica voce, pe care o simţeam că mă-nsoţeşte la fiecare pas.

- Care intelectuali?... Ce au trădat?, ştiu că am întrebat şi că-n acelaşi timp o durere cumplită îmi traversa sufletul.

Dar de data aceasta, n-am mai primit niciun raspuns. Mă uitam în jurul meu, din ce în ce mai nelămurit şi mai suprins de tot ceea ce mi se întâmpla. Pe lângă mine treceau acum oameni grăbiţi. Da, grăbiţi şi parcă toţi priveau încruntaţi în pământ. Fiecare ducea cu sine câte ceva luat din propria-i casă, pentru a-l arunca în focul acela de la rug, ca totul, pesemne, să se termine cât mai repede. Îi vedeam cum cărau mobilier vechi, uşi de dulap, mese de lemn desfăcute, picioare de scaune, saltele.

- Sunt mulțimile!..., îmi șopti, de data aceasta vocea și un fior de cumplită teamă îmi pătrunse-n tot trupul.

Simțeam cum inima vrea să-mi iasă din piept și să alerge singură acolo, la rugul acela, care ardea cu flăcări din ce în ce mai mari, încercând, astfel, să sfârșească mai repede agonia condamnatului.

Oamenii se-ndemnau unii pe alții și se ..... fiecare-n grabă cu ce aduseseră de acasă pentru întețirea focului.

- Este rândul lor acum!... Sunt înnebunite că, pentru o clipă, au luat puterea! Ferește-te, au sentimentul că sunt liberi și, de aceea, sunt în stare de orice!...

Îmi spuse din nou tainica voce, ce mă-nsoțea. Apoi, după o scurtă pauză, ce mi se păru o veșnicie, adăugă:

- Ferește-te, sunt resentimentari!... Nu trebuie să te simtă că nu ești de partea lor!... De partea lor!... De partea lor!...

- Am auzit cum se stinge într-un ecou sfâșietor, de sfârșit de lume, vocea. Din nou singur rămânând printre oamenii aceia, am simțit cum inima mea bătea mai puternic decât toată acea gălăgie din piață.

- Cum să mă feresc?!... Știu că am strigat cu disperare, din răsputeri.

- Cum să mă feresc?!... Am repetat

- Cum să stau deoparte când acolo, de pe rugul acela cumplit, de aude plânsul zguduitor, vaierul de durere al unui OM?!...

- Nu!... Nu-i niciun OM acolo!

Mi-a răspuns de data aceasta vocea misterioasă, cu o tărie dureroasă, ce m-a trezit, pentru o clipă, din neliniștea zguduitoare ce mă cuprinsese.

- Acolo-i Memoria țării care arde!... A fost condamnată!... A fost condamnată!

Auzeam, iarăși, cum vocea tainică se topea într-un lung și sfâșietor ecou de tristețe.

- A fost condamnată!... A fost condamnată!

M-am surprins cum, fără să vreau, îmi repetam în gând teribila sentință. Apoi, știu că mă vedeam din nou alergând în toate părțile și-odată cu mine, la același pas, DEZNĂDEJDEA! Eram împresurat, înconjurat din toate părțile de vacarmul surd, dar ucigaș, al unei teribile agonii. Un grup de oameni au apărut brusc atunci în fața mea. Aceștia erau îmbrăcați foarte elegant, protocolar și purtau fiecare în mâinile cu mănuși albe, ca să nu se zgârie sau murdărească, câte un vreasc de lemn verde! Da, îmi aduc aminte că detaliul acesta mi-a atras cel mai mult atenția la ei. Vreascul de lemn, pe care ei îl aduceau în piața publică, ca să-l așeze liniștiți, unul după altul, la baza acelui foc, ce-nvăluise din toate părțile, era verde! În aerul cenușiu, apăsător, ce mă-nconjura, știu că m-au surprins zâmbetele lor nefirești! Un fel de surâs continuu, ce parcă umilea totul în jur, spulberând ÎNCREDEREA în infinite suspiciuni.

- Sunt reprezentanții corpului diplomatic!...

Mi-a șoptit, brusc, aceeași voce venită de nicăieri.

- Ei știu că lemnul verde prelungește agonia!...

Apoi, după o scurtă tăcere, ce-mi ghilotină, parcă, respirația, continuă:

- Da, ei știu că lemnul verde prelungește agonia!... Au experiență!... Cumplită experiență!

Am auzit, apoi, un oftat din adâncul sufletului, după care, vocea continuă.

- Și acum mai au ceva, ce n-au avut niciodată!... Au aliați!... Au aliați!... Aliați din propria noastră cetate!

Simțeam cum, de peste tot, respirația greoaie a acelei mulțimi de culoarea cenușii începuse să se amestece cu fumul înecăcios de la rug.

- De ce credeți că trebuie arsă pe rug Memoria țării?!

Am auzit deodată, lângă mine, o voce optimistă, ce contrasta flagrant cu atmosfera de teroare din jur. Era un tânăr reporter, care lua interviu unui elev sau student, poate, din acea mulțime. Cel întrebat știu că nu a stat mult pe gânduri și a răspuns prompt. În glasul lui se simțea o deznădăjduitoare certitudine.

- Memoria țării trebuie arsă!..., începuse el răspunsul, repetând cuvintele reporterului. Dacă vrem să mai schimbăm ceva cu adevărat, aici la noi!

Pe moment, parcă nu atât răspunsul lui m-a surprins, cât acea neclintită siguranță, pe care el o considera ca libertate.

- Și de ce să ardem, public, pe rug Memoria țării și nu altceva?, îl provocă reporterul mimând curiozitatea.

- Pentru că ne-a ținut pe loc!... Ne-a tras mereu în jos!

Apoi, l-am văzut cum, liniștit, dar parcă și cu o vădită mândrie afișată discret public, a așezat, fără să clipească, vreascul lui de lemn verde la baza rugului, unde ardea focul mistuitor. Da, îmi aduc aminte că și el, acel tânăr, venise în mână cu un vreasc de lemn tot verde. Un domn elegant, cu mănuși albe, din corpul diplomatic, se desprinse ușor de grupul lui și, cu un gest elegant, îi întinse mâna ca să-l felicite. Sute de blițuri au luminat, pentru o clipă, noaptea aceea nefirească ce ne-nconjura.

- Prin oameni ca tine, țara asta va merge mai departe înainte, va avea într-adevăr un viitor!

Îi traduse translatorul ce-i spusese diplomatul străin într-o limbă necunoscută. În clipa aceea știu că am simțit să alerg spre rug, strecurându-mă cum puteam prin mulțime.

- Nu ucideți Memoria țării!, am strigat cu disperare. N-o ucideți, că pe voi și pe cei ce vă vor urma, ucideți!...

Dar nimeni nu mă asculta, mergeau preocupați mai departe în treaba lor, de parcă nici nu m-ar fi auzit!

- Trebuie să-nvățăm să fim ALȚII!, se auzi dintr-o dată o voce puternică, în difuzoarele imense instalate-n piață.... Să fim ALȚII!... ALȚII!

Scanda furtunos mulțimea. Undeva cocoțat pe o tribună ridicată-n grabă-n centrul pieței, lângă rugul ce ardea, de data asta mocnit, pesemne că vreascurile de lemn verde își făcuseră efectul, stătea un om cam rotofei, în costum și cu eșarfă la gât. Nu știu de ce atunci mi-a atras atenția acea eșarfă. Nu-i stătea bine! Parcă omul acela, în sinea lui, voia să imite pe cineva, dar eșarfa nu se lipea de gulerul lui, nerecunoscându-și, parcă, stăpânul și având în ea tragica nostalgie a fostului proprietar.

- Este filosoful cetății!, am auzit dintr-o dată cămi șoptește din nou, parcă și mai trist, tainica voce. Abia acum sunteți cu adevărat liberi!, continuă filosoful cetății. Acum, în clipa asta, când ați terminat cu trecutul! V-am privit și v-am admirat cum ați adus de acasă tot ceați avut, ca să puneți, într-un suflet, repet într-un suflet, în focul acesta benefic, mistuitor, ceea ce ne-a împiedicat să intrăm într-o lume nouă, modernă, care, iată, și-a

deschis porțile către noi și ne-așteaptă cu atâta generozitate. Îmi doresc, visez, bunii mei prieteni și mai ales dragi tineri adunați aici și dornici de înnoire, să faceți la fel, așa cum ați făcut fiecare cu ce-ați avut acasă: un picior de scaun, un rest de masă de lemn, o canapea veche, pe care le-ați aruncat în foc, îmi doresc să faceți la fel cu toate vechiturile, adunate-n timp în debaraua culturală a acestei țări. Aruncați în foc, cu curaj, tot ce vă poate opri elanul legitim de acum, vechiturile ce v-au înăbușit speranța, moliile ce au mâncat visul de progres, cadavrele ce-și cereau dreptul la viață, așa-zisele modele intangibile din cultură, stupidele legende adormitoare, miturile confuze, adunate ca niște aluviuni în memoria colectivă a acestui neam, drogurile creației acestea parcă veșnic populare, ce nicicând n-ar vrea să intre-n rândul lumii!... Ieșiți din anestezia asta generală, la care v-a supus o credință, pe care ați moștenit-o fără să vă-ntrebe nimeni dacă doriți s-o duceți mai departe! Fiți liberi, nu mai LEGENDARIZAȚI, trăiți acum, aici! Viața este ceea ce vi se întâmplă acum și aici! Luptați pentru libertatea voastră de acum!, încheie filosoful cetății apoteotic, cu eșarfa parcă furată de la un proprietar legitim, ce se zbătea agitată și tristă în vânt, în amintirea acestuia.

- Libertate!... Libertate!..., scanda mulțimea.

De lângă mine se auzi vorba murmurată, dar plină de nădejde, a unui tânăr:

- Am impresia că abia acum, pentru prima oară, ne civilizăm și noi!

Piața fremăta de entuziasm și-atunci filosoful cetății continuă!

- Fără frontiere!... Fără frontiere!... Pășiți cu încredere peste orice graniță ce v-a-nlănțuit până acum, de credință, de cultură, de tradiție, de familie!... Nu sunt

decât niște gropi, niște șanțuri, niște tranșee săpate împotriva spiritului liber!... Umpleți-le cu UITARE, ca să puteți păși încrezători peste ele, spre o lume mai bună, care, iată, vă așteaptă!

Am văzut, apoi, cum de lângă tribuna respectivă, din direcția rugului, se ridică o ultimă vâlvătaie de foc, apoi un fum negru înecăcios înghiți totul, dar nu și strigătul cumplit, sfâșietor, ce despică cumplita noapte a acelei zile.

Lângă mine, pe întuneric, am văzut ecranul unui telefon mobil, pe care un tânăr scrisese cu mâna tremurândă de emoție un mesaj:

- „Suntem liberi... Gata cu Memoria asta stupidă!"... Apoi o ideogramă cu niște palme care aplaudau și finalul: „Este scrum!" Și din nou o ideogramă cu o față care râde cu toată gura.

Undeva, retrași de mulțimea muribundă, în colțul pieței, am zărit, într-un târziu, o doamnă-n vârstă, care-și ținea de mână, cu vădită spaimă, nepoțelul.

Cum oare în vis poți să auzi de la distanță sau, poate, vântul disperării ce se pornise brusc în piață, îmi aduse cuvintele lor la mine.

- Bunico, de ce este întuneric în plină zi?, întrebă copilașul. Apoi cu o nedumerire, în care se scălda, deja, teama, continuă: Eu n-am văzut niciodată așa ceva! Parcă un zmeu a mâncat ziua!

Dar mulțimea din piață nu observase ce simțise, cu cutremurare, copilul. Electrizați de cuvintele filosofului cetății și, mai ales, excitați de agonia acelei ființe pe care o detestau și-o condamnaseră la moarte publică pe rug, își ridicaseră toți mâinile-n sus, în care țineau mobilele cu ecranele aprinse, de păreau în plină

noapte, o pădure învadată de licurici, dar și vreascurile, ce încă mai ardeau ca niște torțe și, mișcându-se dintr-o parte în alta, îți dădeau sentimentul, de la distanță, că sunt niște valuri imense, aducătoare de neliniște.

Doamna-n vârstă se uita-n zare, peste mulțimea aceea furibundă, înfierbântată, cu o nemărginită tristețe. Știa că nu putea să-i spună nepoțelului că toți acei oameni adunați acolo își uciseseră trecutul, istoria, amintirile, crezând că libertatea înseamnă uitare și că totul crește din prezent.

- Nu-i niciun zmeu, dragul meu!..., îi spuse ea, într-un târziu. Este doar bezna lumii, care cade năprasnic și neiertător peste lumina zilei, atunci când oamenii își uită trecutul!...

Apoi, luându-i, cu un gest tremurat, mânuța-i în palma ei caldă, din care izvora o nesfârșită dragoste, îi spuse:

- Hai, dragul bunicii acasă!... A-nceput lungul marș al omenirii, pe-ntuneric!

V.

Libertatea mărturisirii

Libertatea mărturisirii

George Grigoriu: Maestre, colindul prin excelenţă înseamnă o trimitere la cunoaşterea trecutului. Înseamnă o invitaţie de a ne bucura, dar şi de a ne cunoaşte, de a ne proiecta viitorul. Este adevărat?

Dan Puric: Aşspune că mai mult decât a ne cunoaşte, este o invitaţie de a ne RECUNOAŞTE, ca să-l citäm pe Socrate! Nu ştiu de ce îmi vine în minte acum o imagine grăitoare în acest sens, care ar conţine în ea substanţa vie pe care o necesită răspunsul la întrebarea pusă. Acum câţiva ani, o echipă a televiziunii transmitea în direct de la Aeroportul Otopeni, imagini întregi cu românii întorşi în ţară cu ocazia Sărbătorilor de iarnă. Era filmată, din diferite unghiuri, aglomeraţia, agitaţia, nervozitatea acelor oameni ce soseau, parcă pentru o clipă, să-şi mai respire ţara, ca apoi să se-ntoarcă fiecare în capătul de lume în care s-au dus să muncească. Reţin comentariul ironic al reporterului care transmitea de la faţa locului. Cum sună cuvântul ăsta cu care ne-am obişnuit atâta: „faţa locului?" Ei bine, „faţa" nu arăta prea bine, căci era „faţa" unui biet popor întors cu disperare dintr-un cumplit exod, în care a fost alungat fără scrupule. O să-mi spuneţi ce legătură are asta cu întrebarea pusă de dumneavoastră despre colind? Iar eu am să vă răspund că tot ce se-ntâmpla acolo, în îmbulzeala aceea disperată, umilitoare, ce te ducea cu gândul, vrând, nevrând, la tragicele deportări, conţinea

chemarea surdă și dureroasă a acestui popor către propriile rădăcini, printre care la loc de cinste se află și colindul.

- „De ce v-ați întors?" A-ntrebat reporterul cu o curiozitate demnă de un jurnalist BBC, aterizat într-un trib. Brusc, au apărut pe ecran, dintr-o dată, doi ochi triști, ai unei femei aflate la mijlocul vieții, îmbrobodită cu un batic modest și care, parcă, dintr-o dată, au invadat ecranul, cu un fel de amar sufletesc, decantat în tăcere de generații-ntregi.

- „M-am întors de Crăciun, acasă!" Începu biata femeie să spună cu un soi de timiditate a omului obișnuit cu suferința continuă. „M-am întors!", repetă ea... „M-am întors acasă aici la noi, pentru că ei nu au tradiții!"

Și, nu știu de ce, am simțit în clipa aceea că în acest răspuns prompt și dureros, pentru o clipă a fulgerat la suprafață, dăinuirea noastră ca neam.

În dezorganizarea aceea haotică, în dramatica îmbrânceală de la aeroport, stătea strivit între sutele de inimi, dorul de acasă! Dar lucrul acesta domnul reporter nu-l putea filma, pentru că pur și simplu nu-l vedea. El provenea din „romînia" de acum, iar ceilalți, bieții de ei, înghesuiții istoriei, veneau din veșnicia tristă a acestui neam. La prăpastia acestei sinistre incompatibilități se-nalță ca o coloană în plin deșert destinul tragic dar nobil al acestui popor.

- „M-am întors acasă aici la noi, pentru că ei nu au tradiții!"

Ce sete tulburătoare de a-și recupera, măcar pentru o clipă, izvoarele sufletești, de a se REÎNRĂDĂCINA, așa cum a spus o altă sfântă cruce a exilului, poetul Horia Stamatu. Să ne reînrădăcinăm în ogor, în cultură și

mai ales în Cer, fără de care primele două devin inutile, ne-a atras atenția aceasta profundă conștiință românească. Ei bine, colindul, ca să mă-ntorc la-ntrebare, face parte din CERUL sufletesc al românului!

Pentru acest CER sufletesc se-ntorceau bieții de ei, în dezordinea aia tragică, umilitoare, din care reporterul acela n-a văzut decât „aglomerația necivilizată".

Se-ntorceau să-și refacă legătura sfântă cu pământul de care fuseseră despărțiți... „Barbarii, neamurile războinice nu au avut parte, pare-se, de țărani, ei disprețuiau legătura cu pământul. Această legătură sfântă au vrut s-o rupă, să rupă, de fapt, sufletul țăranului român!" Așa spunea Liviu Rebreanu în discursul lui de recepție la Academia Română din 1940. Dar de atunci, Doamne, de câte ori nu a fost smuls bietul țăran român de pământul lui? Și când nu a mai avut pământ, s-a legat de rădăcinile invizibile din aer, ale credinței sale și acolo, printre altele, se află și puritatea intangibilă a colindului. Un soi de „constantă a sufletului românesc" pe care, ascultând-o, te „restaurezi", îți revii, te reîntorci la MATCĂ și astfel recapeți fiorul puterii personale, cu care poți să birui lumea! Căci ce este, în fond ,colindul, dacă nu mărturisirea unei esențe sufletești, marcată de la un cap la altul de lumina și puritatea unei sfinte INOCENȚE, ce a traversat nestânjenită, în mod miraculos, timpul nefast și „teroarea istoriei", dând la iveală, mereu neîntinată, nota dominantă a sufletului românesc: creștinismul!

Iar el, țăranul român, al cărui suflet eu l-am regăsit peste tot în lumea de azi în care cu cinism a fost risipit, știe cu nu știu al câtelea simț, că tocmai această sinceritate a credinței, această sfântă și impenetrabilă INOCENȚĂ, sunt ANTIDOTUL nepereche cu care se poate

apăra în fața lumii devastatoare de azi, care-l înconjoară, lovindu-l și rănindu-l fără de milă din toate părțile!

Pesemne că și în clipele acelea dureroase din aeroport, pe care domnul reporter, exponent al „romîniei" reeducate, nu le vedea, acest popor prigonit fără de pauză, se-ntorcea să mai asculte „încă o dată" această sfântă, inocentă colindă înainte de perpetua și tragica lor întoarcere într-o lume ce nu le aparține și-n care ei se simt venetici. Nu știu de ce, acest tragic „încă o dată" al poporului român îmi dă sentimentul că răzbate veacurile, ca o permanentă crucificare, parcă necesară lui, ca să mai învieze „încă o dată" și „încă o dată" din nenumăratele morți, la care, fără de milă, l-a condamnat periodic istoria!

Îmi aduc aminte despre o relatare, din cel de al II-lea Război Mondial, care povestea gestul atât de impresionant, sensibil și parcă profund românesc, pe care l-a făcut un țăran român din Bărăgan, care tocmai fusese încorporat și suit în tren cu destinația spre prima linie a frontului, care atunci era în Basarabia! Bietul de el, a-ntârziat o zi și pentru lucrul acesta, cei de la comandamentul respectiv, fiind în plin război, au considerat a fi o dezertare și, prin urmare, trebuiau să-l execute, ca pe un trădător. Numai că la întrebarea pusă de completul de judecată: „De ce ai întârziat soldat, de ce n-ai venit la timp, așa cum ți s-a ordonat?"... El a dat un răspuns uluitor, atât pentru ordinea militară, cât și pentru ordinea banală a unei vieți ce-și uită esența, ce i-a determinat, în final, să-l ierte de o cruntă și nedreaptă condamnare.

- „Trenul a trecut prin dreptul satului meu și-atunci, am sărit din el, din mers, ca să mă duc acasă!", a spus țăranul „dezertor".

- „De ce ai făcut asta?", au întrebat surprinși cei ce-l judecau.

- „Am vrut"..., spuse el cu emoție în glas, precum biata femeie din aeroport intervievată de reporterul acela stupid, „am vrut să-mi mai horesc încă o dată iubita, că atunci era zi de horă în sat! S-o mai horesc o dată!", spuse țăranul cu lacrimi în ochi. „S-o mai horesc o dată înainte de a muri!"

Ce popor sublim este poporul român! Ce strigăt cutremurător de dragoste care pulverizează neantul și umilește moartea! Puteți găsi în recenta carte apărută, intitulată „Poveștile minunate ale României Mari", scrisă de doamna profesor Gabriela Novăcescu și de domnul profesor Ion Novăcescu, o carte de maximă importanță pentru identificarea admirabilului și intraductibilului suflu românesc, ce a răzbătut impecabil, surprinzător și paradoxal tragedia Primului Război Mondial, puteți găsi, repet, pe lângă o serie de documente și relatări extrem de prețioase pentru noi, ca popor și fibră sufletească, o unică fotografie în istoria războiului, ca un epicentru al dăinuirii românești ieșit la suprafață din adâncurile acestui neam în plină istorie, ca și cum ar fi vrut să ne aducă aminte cine suntem.

O fotografie făcută de un membru al delegației franceze, venită să ne ajute în acele momente de suprem risc și sacrificiu pentru țară, care a surprins gestul uluitor și paradoxal al soldaților români, imediat după încheierea victorioasă a asaltului de la Mărășești. Acolo, printre gropile săpate de obuze, printre stâlpii căzuți la pământ, cu sârmă ghimpată, printre resturile de tranșee, soldații români și-au lăsat toți armele jos și s-au prins unii pe alții într-o cutremurătoare horă. Jucau bieții de ei, nu victoria,

ci Învierea, cu moartea pre moarte călcând. Acolo, în fotografia aceea, puteți regăsi neștirbită atitudinea Nemuritoare a poporului român în fața morții!

Nu știu de ce, dar am sentimentul că, pornind de la acea poveste cu țăranul român care în drumul lui pe front a sărit din tren, ca să mai horească „încă o dată", acest popor român, de-a lungul istoriei lui nefericite, a sărit mereu cu disperare când prindea ocazia, din trenul morții pe care destinul neiertător i-l pusese la dispoziție, ca să mai horească „încă o dată" acest tragic și obsesiv „încă o dată", în matca lui sufletească, condiția de a fi român! Uluitoare și intraductibilă dimensiune! Pesemne că și de aceea, în fața acestei tainice evidențe, marele profesor hispanist Montero Diaz a exclamat: „Nu-i nici un mister originea poporului român, ea se știe, minunea este că el există!"

Dar să ne-ntoarcem la imaginea de la aeroport, dramatică, tristă, nedreaptă, ascunzând paradoxal în ea setea acestui neam de acea imponderabilă, pe care n-o putem atinge cu mâinile, dar care-ți zguduie sufletul plecat în depărtări și care se numește: „ACASĂ!" Acolo erau două Românii. România din străfunduri, cea a fenomenului carstic, care, pentru o clipă, își căuta cu frenezie matca pierdută în lumea în care fusese aruncată fără de milă și cu dispreț, de cei ce au condus cinic și iresponsabil destinele țării din ultimii zeci de ani, și „romînia" stupidă, infatuată, suficientă sieși, cea răsărită peste noapte, fără memorie, anafectivă și degenerată, „romînia" progresului cu orice preț, a cărui exponent era reporterul acela „formatat" la școli străine de jurnalism, să facă din bătăile de inimă ale unui neam disperat și aproape muribund, știri! Cât mai multe știri! Pentru cei

de azi, cei mulți și numeroși, a căror viață nu mai poate să-și recunoască marile evenimente, fiind saturată de stupide și letale informații și aflați într-un jogging continuu al progresului cu orice preț și fără de niciun sens! În răspăr cu această mulțime degenerată de contemporaneitatea amnezică, se deplasează tacit, dureros, dar neîntrerupt, sufletul necorupt al neamului, cel încă doritor de colind, știind că acesta din urmă trezește și pune la treabă ETERNITATEA, iar eternitatea nu progresează, ea DESĂVÂRȘEȘTE! O minte mai analitică, învățată doar cu evidențele rațiunii, ar putea tresări și să conteste. „Cum să desăvârșească eternitatea?" Ea este eternitate și atât, acolo totul se topește fără de urmă-n ea. Și totuși, în spațiul credinței orice gravitație a logicii dispare!

Sfinții Părinți consideră Veșnicia, și aici mă refer în mod special la Sfântul Dionisie Areopagitul, nu ceva static, sau un cimitir al Universului, un „perpetuum imobile", acea autoritate autarhică, sieși suficientă, ci un tainic de negrăit „perpetuum mobile", ce cheamă mereu la DESĂVÂRȘIRE! O tensiune neștiută, dar iubitoare, ce lucrează aici și acum, din lumea de dincolo. Ca orice alt creștin, poporul român știe, apropo de ce am afirmat citând Sfinții Părinți, că această Desăvârșire S-a întrupat sau, ca să-l citățm pe Sfântul Grigorie Palama, S-a înomenit! S-a înomenit nu ca să fie ca noi, să se întovărășească cu noi, ci ca să ne-nalțe, redându-ne gustul pierdut al desăvârșirii! Să ne recăpătăm verticala pierdută și privirea spre Cer! Să ne „restaureze", așa cum tulburător inspirat afirma părintele Stăniloae.

Colindul este unul din ecourile veșnice ale acestui sublim act. Și tocmai de aceea, în zgomotul infernal al

lumii contemporane ce-nconjoară fără de milă, din toatele părțile, colindul este acea intangibilă, repet, constantă românească, pe care ascultând-o, te „restaurezi", îți revii, întorcându-te la MATCĂ! Și atâta timp cât mai putem vibra sufletește, ascultând un colind, avem toate șansele recăpătării IMUNITĂȚII noastre creștine, într-o lume ca a noastră de azi, infestată la fiecare pas de incurabili viruși sufletești! Nu reamintirea unei lumi apuse îți dă această forță, ci pomenirea viului nestins din ea, care-ți străbate ființa în fracțiuni de secundă, făcându-te parcă să pregusti aici și acum fiorul VEȘNICIEI!

Ce bucurie pe mine să descopăr, prin zgura lumii ce ne-nconjoară agresiv și fără scrupule, crâmpeie de admirabilă inteligență neafectată de duhul înecăcios și toxic dimprejur, cuantificate în strălucitoare replici, venite parcă dintr-un străfund de libertate interioară ce n-a cunoscut nicicând nevoia de a plăti tribut unei lumi a cărei natură este exacerbarea nenaturalului până la patologic! Și totul unde? Nu la un așa zis intelectual de marcă al zilelor noastre, ci la un simplu șofer de taxi care, conducându-mă spre casă prin traficul asfixiant al orașului, cu o agilitate de invidiat, mi-a pus o întrebare care pe moment m-a surprins la fel de mult ca și curba pe care o luase în același timp, cu mișcări absolut imprevizibile:

- „Domnu' Dănuț, îmi puteți spune mie care este acum viteza cea mai mare din lume?"

Pe moment, trebuie să recunosc, am rămas total nedumerit. Nu mă așteptam la o astfel de-ntrebare, în mijlocul traficului sufocant și din partea unui om, care, de regulă, este marcat ori de dominanta circulației imposibile de la noi, ori în aceeași măsură, de inerția

profesiei lui. Dar după câteva clipe, revenindu-mi, i-am răspuns:

- „Cred că cea mai mare viteză acum este cea a progresului tehnologic!"

L-am văzut în oglinda retrovizoare pe tovarășul meu de dialog improvizat și imprevizibil, cum zâmbește ușor, având în ochi acea lucire care prevestea o victorie din partea lui, ușoară și fulgerătoare.

- „Nu, domnu' Dănuț! Vă-nșelați amarnic!" Mi-a răspuns el cu un glas în care parcă zăcea o sfântă lămurire. „Cea mai mare viteză, azi, este cea a DEGRADĂRII UMANE!"

Pe moment, trebuie să recunosc, am rămas din nou blocat, dar de data aceasta altfel. Simțeam că fusesem învins, dar de ceva nobil, superior și poate de aceea sufletu-mi se bucura. Parcă cineva îmi făcuse un cadou minunat, spărgându-mi stupidele inerții de gândire. I-am zâmbit și l-am bătut prietenește pe umăr. Mașina se descurca mai departe prin trafic ca un peștișor agitat într-o apă tulbure. Timpul trecea în viteză și eu mă gândeam la cât adevăr se afla în acea remarcă: „Cea mai mare viteză azi este cea a DEGRADĂRII UMANE!" Și nu știu de ce, atunci mi-a revenit în minte, ca un fulger, cumplita afirmație făcută de unul dintre cei mai mari martiri ai perioadei comuniste, profesorul Alexandru Codin Mironescu: „Este atât de greu să fii om, că până și Dumnezeu s-a făcut om O SINGURĂ DATĂ"... Ei bine, ca să vă răspund în final la întrebare, acesta-i pentru mine colindul, AMINTIREA OMENIEI din NOI, cea pe care Ne-a dăruit-o Cel Ce S-a făcut pentru noi o SINGURĂ DATĂ OM! Este MEMORIA neafectată a acestui neam, care ne cheamă să ne desăvârșim întru Cel care a fost DESĂVÂRȘIT.

George Grigoriu: Revoluția am început-o cu „Tatăl nostru!". Așa s-a început.

Dan Puric: Care Revoluție?

George Grigoriu: Din 1989.

Dan Puric: Acolo n-a fost Revoluție, ci o lovitură de stat dată din exterior, cu un generos ajutor autohton, mă refer la cei implicați direct, care urmăreau din umbră, nu demolarea comunismului, ci preluarea puterii pentru interesele lor personale și nicidecum pentru cele de țării! Iar acest lucru trebuia să fie camuflat pentru opinia publică, atât națională, cât și internațională și atunci a fost nevoie de această oribilă și curemurătoare cortină de sânge, care să fie trasă fără scrupule cu îngrozitor cinism și instinct criminal, peste această nouă tragedie românească. Iar distribuția piesei trebuia făcută, ca de obicei, din oameni nevinovați: în speță tineri, victimele de serviciu ale revoluțiilor gândite în altă parte și plasate la noi, cei veșnici naivi și încrezători într-o reală schimbare! Ce poate fi mai tragic decât să treci pe bulevardul Magheru, sau pe Calea Victoriei și dintr-o plăcuță de marmură înfiptă în zidul unui clădiri reci și indiferente, dintr-o fotografie să te privească doi ochi nevinovați, care au crezut în libertate?! Atașați la sentimentul acesta, în zilele de Sfântă Sărbătoare, în speță Crăciunul, câteva buchețele de flori și niște lumânări, pe care privindu-le, nu poți să nu fi zdrobit sufletește de durerea surdă a părinților, care știu că viața lor, fără de acei ochi curați și-ncrezători, ce-i privesc din eternitate, nu mai are niciun sens! Suflete nevinovate de tineri adolescenți, care au murit în zilele acelea cumplite strigând din răsputeri după Adevăr, ca țara aceasta, România, să fie în sfârșit liberă! Cei care i-au ucis, sau mai

bine spus, i-au lăsat să fie uciși, folosindu-i ca masă de manevră, sunt tot români, dar cu ereditatea schimbată, mutanții sufletești ai experimentului comunist, care a durat aproape 50 de ani și pentru care nimeni azi nu-și cere public iertare. Mai mult decât atât, aceștia din urmă și, evident, urmașii lor ideologici, la adăpostul ocrotitor al noii gândiri mondialiste, de zeci de ani fac tot efortul ca adevărul să nu iasă la suprafață. Bieții oameni îl știu, dar cu puține excepții, tac! Tac în masă, lăsându-se târâți în viață de noua ilegitimitate politică care a preluat puterea.

Frica!... Frica fizică din perioada comunistă, s-a convertit în zilele noastre, cele ale „dictaturii fără lacrimă", ca să-l citez pe Huxley, într-o frică difuză, devenită încet, încet, organică și, de aceea, aproape insesizabilă, atât de bine intrată în fiziologia noastră sufletească, încât ne-a devenit natură. Cu frica aceasta defilează astăzi poporul român în istorie, călcând în picioare, zi de zi, nevoia de adevăr! Cu frica aceasta legitimăm la putere, de 30 de ani, prin vot, tot ce este mai ilegitim pentru acest popor! Iar cum bine se știe, frica este mediul propice de difuzare al minciunii și, de aici, lipsa nevoii de demnitate, dispariția caracterelor, a principiilor de viață, a reperelor de valoare, care, în final, toate duc la prăbușirea axului moral al societății, iar acest dezastru anunță întotdeauna dispariția ființială a unui popor. Pe aceste ruine sufletești ale unui neam, în ceața neîncrederii totale în toate și în toți, își poate face apariția cu ușurință orice impostură cu rol „mesianic", care să ducă în eroare pentru generații întregi această biată condiție umană rămasă fără de Dumnezeu. Facem cumplita eroare să privim Golgota ca pe un fapt istoric al trecutului, neobservând că susținătorii lui Barabas, atât pe plan intern cât și extern, s-au înmulțit înfricoșător, fiind

din ce în ce mai vocali și mai agresivi! Ei, cei de atunci, care aruncau cu pietre și huleau, s-au înmulțit în salturi geometrice, confirmând cutremurătoarea profeție a lui Blaise Pascal, că „Hristos va rămâne în agonie până la sfârșitul lumii!" De ce oare? Pentru simplu motiv că a mărturisit Adevărul! Ceea ce în ordine creștină au făcut toți apostolii, „mucenicii creștini din vremea de început" și cei de-a lungul istoriei, terminând cu sfinții martiri ai temnițelor comuniste și acum, în proximitatea noastră, cu tinerii și bieții oameni asasinați în timpul „revoluției din 1989", iar lista celor care trebuie să fie încontinuu sacrificați iată că a rămas deschisă! Deschisă ca să obstrucționeze limpezirea firii omenești! „Nu-i altceva înțelepciunea lumii acesteia, decât o luptă titanică, care să-l depărteze pe om de Adevăr, să meargă după legile lumii acesteia!" Așa spun Sfinții Părinți. „Legile lumii acesteia!" Vă rog să rețineți! Sinistru Testament al unui permanent Caiafa, ce vrea ca omenirea aceasta să nu se desăvârșească întru Hristos, fiind gata să facă oricât de multe crucificări, numai ca lumea să bâjbâie în întuneric prin această „înțelepciune" a lumii de azi! Dar, pe de altă parte, putem observa că există, paradoxal, o frică mai mare, o spaimă ocultă, aproape patologică a „stăpânilor" acestui veac. De aici mișcările lor grăbite, nervoase, de a provoca un nou conflict global. Triste și cinice efemeride ce ne boicotează libertatea ființei creștine, știind acel lucru pe care n-au să-l poată distruge oricât de mult s-ar strădui și anume că Adevărul, precum spunea Sfântul Nectarie din Eghina: „îl familiarizează pe om cu Dumnezeu!".

De această sfântă familiaritate se tem ei, căci de acolo vine toată puterea! Dar ieșirea din frica noastră ce prăbușește lumea n-o faci de unul singur, autonom, nu! Căci mici și neputincioase în fața acestui iad sunt puterile

tale sufletești! Ci izbăvirea vine doar de sub aripa binecuvântată a Sfântului Duh, care-ți dă, așa cum spunea Sfântul Diadoh al Foticeii: „beția apostolică" a mărturisirii! Adică acea stare de sfidare naturală, pe care toți martirii creștini, au avut-o în fața terorii anticreștine exercitată de Imperiul Roman. Cât de departe și de neverosimil sună pentru omul obișnuit al zilelor noastre, și nu numai, expresia „beția apostolică" a mărturisirii, când el, omul, mai tot timpul prins în vârtejul istoriei, a luptat cu toată ființa pentru propriu-i interes personal și ca nu cumva cineva să-i perturbe „beția" profitului de moment! Și-atunci cum se explică faptul că poporul acesta a dat neașteptat de-a lungul istoriei sale, în mod firesc, repet în mod firesc, un număr cutremurător de martiri și mai ales de sfinți necunoscuți încă prin faptul că nu au fost canonizați, deși au existat, atunci când vremurile au cerut? Ce i-a determinat să-și părăsească condiția de simpli supraviețuitori ai istoriei și s-o înfrunte cu prețul vieții lor, pentru valori mai mari decât viața lor: credința și mai ales DRAGOSTEA de DUMNEZEU?

Dacă stăm să ne gândim numai la perioada imediat următoare Primului Război Mondial, când această țară respira, în sfârșit, în hotarele ei legitime, când încet, încet, se îngropau cu lacrimi stinse, cumplitele răni provocate de devastatoarea conflagrație, ce ne-a sfâșiat ființa națională până la punctul de a ieși definitiv din istorie, atunci când românii renășteau încet, încet, bucurându-se de izbânda astrală a istoriei lor, cine s-ar fi gândit că întreaga această țară, care a dat sute de mii de eroi pe câmpul de luptă, numai în douăzeci și ceva de ani,

va fi obligată, de crunta istorie resentimentară a imperiilor, să dea alte sute de mii de eroi și mai mult decât atât, în mod neprofețit de nimeni, să dea cel mai mare număr de martiri creștini din existența ei, cine?.... Nimeni!.... Și totuși lucrul acesta s-a întâmplat cu o lume care, până atunci, își contempla sfinții martiri prin biserici, ca pe ceva depărtat în timp, negândindu-se o clipă, ca și cei din zilele noastre, că-ntr-o zi, mulți dintre ei vor deveni mucenici! Cine credea că după calvarul ghetoului comunist vom intra cu toții într-un sinistru acvariu, al căror geamuri transparente ne mint mereu că suntem liberi?... Cine?.... Nimeni dintre noi nu ne-nchipuiam că agonia acestui popor va continua în forme „civilizate" sub perdeaua de fum a democrației și a drepturilor omului, sub care acest popor a cunoscut cel mai mare exod din istoria lui!

De data aceasta, versatilitatea cumplită a virusului ideologic, pe care toți, în naivitatea lor, îl credeau defunct, a scos la iveală cea mai cumplită confuzie, CHIPUL BLÂND, filantropic, al ispitei, sub care se ascunde cel mai cumplit cinism, „vocația" cea mai criminală, de care dă dovadă omul căzut, pornind furibund împotriva omului, fratele lui, ce încă mai îndrăznește să creadă-n Dumnezeu. Acel sinistru *captatio benevolentiae*, preludiul înaintea morții, ce-ngână pervers sunetele victimei spre a-i distruge orice precauție, orice instinct de apărare.

Diavolul întotdeauna joacă pervers prin a dubla, tripla până la a încolona la infinit opera lui Dumnezeu, ca acesta din urmă să nu mai aibă definiție. Fură din garderoba sfinților tot ce ar putea atrage mulțimea rătăcită în sensul de a fi urmat el, ca un izbăvitor. Așa s-a născut într-o lume a contradicțiilor, a nedreptăților, o

grijă imprevizibilă de justiție morală: „politica corectă". Ce grijă spontană față de om, ce protezare a milei creștine, ce perfidă imitare și dublare a ei cu scopul de a atrage spre sine victima lui sigură, omul fără de Dumnezeu! Cu o intuiție genială, surprinde această viclenie a speciei răpitoare René de Chateaubriand, în lucrarea sa „Geniul creștinismului".

„Toate animalele carnivore scot sunete speciale care se aseamănă cu al victimelor lor. Uliul chelălăie ca un iepure sau miaună ca un pisoi; pisica are un murmur care se confundă cu al micilor păsări din grădină, lupul zbiară, mugește sau latră, vulpea gâgâie sau țipă; tigrul are mugetul ca de taur, ursul de mare - un horcăit ca de recif bătut de valurile unde-și caută prada. Uimitoare și teribilă lege! MONȘTRII UMANI adoptă legea fiarelor carnivore. Destui tirani au avut urme de sensibilitate în privire sau în voce, adoptând la vedere limbajul nefericiților pe care, în forul lor interior, se pregătesc să-i ZDROBEASCĂ!"

Acesta este și cântecul de sirenă al lumii noi, ce vine atât de „binevoitor" peste noi. Sinistră și ucigașă ispită ce ne-a ademenit în speță tineretul țării, pornindu-l vehement împotriva tradiției acestei țări, a bisericii, a culturii și nu în ultimă instanță a părinților lor. Și-atunci, nouă, celor rămași pe metereze, ce ne rămâne de făcut, dacă nu reflexul legitim de a ne apăra ultima baricadă care ne-a dăruit forța să dăinuim peste veacuri, CREDINȚA în Dumnezeu! Căci de la ea pleacă paradoxala libertate a poporului român, într-o istorie a țării care numai liberă n-a fost. Libertatea lui cea „măruntă", cea de aproape, cum magistral a surprins-o profesorul Nicolae Iorga, cea a țăranului moșnean român cu care a traversat toate iobăgiile lumii în care i s-a dat să trăiască. Nu

libertatea constituțională care, vorba profesorului, nu-i decât o doică care te-adoarme, ci cea hristică, care este singurul pașaport întru devenirea și desăvârșirea noastră și pe care țăranul român, dintr-un formidabil instinct, nu l-a schimbat pe nicio ideologie a lumii. Este singurul loc în care el s-a simțit, se simte și se va simți liber. Dar astăzi, execuția publică a condiției românești de a fi a indus frica, iar aceasta, la rândul ei, îi face pe mulți români să lepede cămașa lui Hristos care i-a ocrotit de veacuri, ca să-mbrace, în schimb, cu mișcări nevrotice, dezlânate și înspăimântate, CĂMAȘA de FORTĂ a lumii contemporane! Sinistru balans nesimțit între frica indusă, anestezia conștiinței prin ispita confortului și letalul drog al reeducării!

De aici consecințele, nefasta inerție dusă uneori până la agresivă indolență, menită să apere noul statut de român care se uită cu indiferență până la bășcălie și uneori la blasfemie, cum pe taraba internaționalistă sunt puse la negoț credința, valorile incontestabile ale neamului, istoria lui, tradiția și, mai ales, rănile lui nevindecate ca, în locul rămas gol, să se arunce sămânța calomniilor căci, vorba lui Marshall McLuhan: „Cu cât Adevărul este mai mare, cu atât mai mare este CALOMNIA!" Și de aici sinistra execuție a tainei de a fi român! Pulverizarea ei în infinite păreri individuale mânate odios de vântul epocii degenerate pe care o trăim. TEROAREA punctului de vedere! Ca expresie a libertății de exprimare și a democrației care, de fapt, nu-i decât fardul indecent al unei anarhii primitive și resentimentare.

Dragostea de țară nu este o părere și nici Credința în Dumnezeu o opinie! Ci ele sunt temeiurile dăinuirii noastre ca neam. Și de aceea, nu le putem dezbate

în „piața" vulgară a lumii noastre de astăzi, ci ele se afirmă prin toată ființa noastră, ca popor!

Îmi aduc aminte o remarcă strălucită, făcută de o sensibilă și sclipitoare inteligență a exilului românesc din Italia, dr. Emil Rațiu, care, într-un articol de referință, arată cauzele prăbușirii Atenei antice. Reproduc din memorie. Știți cum a căzut Atena? Atena antică a sec. V î.Hr.? Spune undeva Aristofan că vinovații principali ai prăbușirii acelei minunate civilizații au fost sofiștii! Acei filosofi sofiști care au apărut ca ciupercile după ploaie, având în ele substanța otrăvirii adevărului. Perfect adevărat, iar eu vin și adaug. Tot astfel cum avem și noi astăzi o așa autointitulată „elită" de filosofi și intelectuali. Oare ce au făcut acei oameni atunci de au reușit să prăbușească o unică civilizație ca aceea pe care o reprezenta Atena antică a acelor timpuri? Exact ce fac și aceștia ai „noștri" de treizeci de ani încoace.

Apoi domnul dr. Emil Rațiu subliniază esența acestei tragedii. „Au desprins prin discursul lor public poporul de tradiție și de religie și au relativizat valorile consacrate. Astfel, au atrofiat temeiurile propriilor lor civilizații. Și, relativizându-se valoarea și idealul au ajuns o opinie.". Vin din nou și adaug în continuarea strălucitei idei că VALOAREA NU ESTE O OPINIE! Ca urmare, putem afirma cu tot sufletul că dragostea de țară nu este o „părere" ci, așa cum sublinia marele istoric A. D. Xenopol, „Patriotismul – rădăcina lui stă în instinctul speciei. Pentru a ajunge la acest scop, natura își jertfește celălalt puternic instinct, instinct al păstrării individului.", spunem noi astăzi, instinctul de conservare! Credința în Dumnezeu nu este o „opinie", ci o intraductibilă și infinită legătură a omului cu ceea ce îl înalță și cere veșnic să se

desăvârșească, și anume Transcendența. Aceste adevăruri fundamentale nu se pot lăsa în seama dezbaterilor publice, ci se afirmă prin totul existenței unui popor.

O domnișoară de la televiziune mă întreba despre oportunitatea învățământului ortodox în școli. Iar eu i-am răspuns că la noi neamul, credința și limba sunt concrescute și așa ceva nu se discută. Credința creștin-ortodoxă a acestui neam este ca limba română: nu este nici facultativă, nici obligatorie. Ea ESTE!

Nanismul intelectual și sufletesc devine stupidă și agresivă instanță pentru destinul unui neam. Și aici m-aș referi în mod concret la acest An Centenar care tocmai a trecut și-n care s-a văzut sinistru spectacol dat de termitele intelectuale de tot felul, care s-au năpustit la ordin ca să defăimeze Icoana Sfântă a Marii Uniri, fărâmițând-o în păreri ce-și găseau „legalitatea"și „imunitatea" sub protecția noii Inchiziții a punctului de vedere! Așa se explică de ce în Anul Centenar nimeni nu a fost capabil să mai vibreze în fața imperativului divin al întregirii acestui neam, a înaltului etos moral ce ne-a coagulat ființa rătăcită în istorie acum o sută de ani.

Și toate astea cu un singur scop! Ca poporul acesta să-și iasă din MATCĂ, să nu mai fie el însuși. Fragila lui matcă pe care și-a redobândit-o cu inimaginabile jertfe după veacuri de atroce nedreptăți și suferințe îndurate. MATCA! Ce lucru sfânt!

Spinoza spunea undeva că „libertatea este necesitate cu rost!" Iar rostul este sensul unei făptuiri nu oarecare, ci una legitimată de timp, experiență și, mai ales, de comunitatea care se recunoaște fundamental în ea, ca în ceva organic. Și astfel, ființa unui neam își cristalizează în secole un rost care devine, în timp, matca

lui sufletească. Lovind în ea, loveşti automat în libertatea acelui neam! De aici putem vedea cum în plină zi şi zilnic, acest popor român este lovit în rostul lui, în matca lui sufletească spre a fi deposedat definitiv, după atâtea încercări eşuate, de libertatea lui!

Aşa se explică neînchipuita ură, aparent spontană şi pentru prima oară cu caracter autohton, împotriva Bisericii, indiferenţa până la batjocură faţă de memoria martirilor noştri sacrificaţi în temniţele comuniste, lejeritatea, iresponsabilitatea şi, de ce nu, oportunismul degradant cu care s-a acceptat reîncriminarea lor în mod legal, cultivarea băşcăliei şi a atmosferei de derizoriu, faţă de momentele sacre ale istoriei acestui neam şi, nu în ultimul rând, angajarea sinistră a unei părţi din populaţia acestui neam, făcută în numele „libertăţii" de a-şi distruge celula de bază a propriului popor: FAMILIA!

Astăzi nu mai este un mediu propice să crezi în Dumnezeu, în propria-ţi condiţie de român, în propriile valori, modele, tradiţii şi-n tot ceea ce-ţi putea configura sănătatea poporului tău.

Ca şi cum printr-un tunel al timpului ne întoarcem în vremea lui Maiakovski, care, bietul de el, afirma cu mintea contaminată total de ideologia bolşevică, că este o ruşine să te consideri: rus, ucrainean, român sau turkmen şi că, în acelaşi timp, este reacţionar să te consideri creştin, în schimb, este total progresist, reţineţi termenul, vă rog, „progresist", care a revenit atât de violent din nou, astăzi, pe buzele tinerilor „revoluţionari" ce ne înconjoară, repet, este total „progresist", afirma Maiakovski, să te consideri cetăţean al URSS şi mai ales este o mândrie să ai o conştiinţă proletară. Ai sentimentul halucinant că totul se repetă întocmai. Doar

termenii s-au schimbat. Este uluitor cum aceeași tulpină virală s-a reactivat în timp, plecată din același laborator care a produs ideologia comunistă. Căci și astăzi este o rușine să te consideri român. Este retrograd să te consideri creștin, este progresist să te simți cetățean UE și este o mândrie să ai o „conștiință europeană". Afirma undeva marele disident rus, Vladimir Bukovski, că această Uniune Europeană nu este decât o nouă URSS ambalată în poleiala „democrației" și a drepturilor omului. Nu mai e nicidecum la modă să ai o conștiință românească, care, în mod firesc și demn, te-ar așeza în concertul european al celorlalte conștiințe naționale. În fond, asistăm la o cumplită operație cu caracter criminal, amputatoriu, de Redefinire a identității, de estompare a diferențelor care ne caracterizau și ne dădeau substanța naturală a coexistenței. În mod normal mă definesc față de un altul atât prin ceea ce sunt, cât mai ales prin ceea ce nu sunt. Și aici, în fond, este cheia comuniunii umane, căci diferența nu este „iadul" (celălalt), așa cum afirma Jean Paul Sartre, ci ea, diferența, creează dialogul sufletesc, cultural, nevoia de celălalt, nevoia organică de a te îmbogăți prin acel altceva.

Ce tragedie pentru bietul popor francez să ai pe de-o parte, o sinistră grefă comunistă (Jean Paul Sartre) și, pe de altă parte, un miracol creștin, o părticică de țesut sănătos într-un corp social cancerizat, un om ca Olivier Clement, care mărturisea undeva că: „Dragostea este un dar de la Dumnezeu, anume darul de a-nțelege că CELĂLALT există!". Celălalt! Cât de important este celălalt care, lăsat în voia lumii de azi, este străinul (infernul), dar lăsat în voia Lui Dumnezeu, devine APROAPELE! Ce ne propune această așa-zisă lume nouă, „emancipată", dacă nu încă o sinitră nepotrivire, un

tragic dezacord între factorul ereditar al unui popor și factorul instituțional impus din afară, oare pentru a câta oară, pentru acest neam așezat ca un corp străin în sufletul lui și pe care se zbate să-l respingă din toți porii prin restul de imunitate pe care o mai are. Suntem împinși pe toboganul unei patologice maimuțăreli, penibile imitații, ca să devenim și noi co-creatorii unui „gregarism" european. Și-aici mi-aduc aminte o excelentă idee a profesorului Constantin Rădulescu-Motru: „o societate cu suflet gregar nu opune imitației nici un obstacol, membrii ei având suflete puțin diferențiate... pe când sufletele diferențiate opun imitației rezistență!" Adevărata conștiință europeană se va face cu națiuni diferențiate, dar cu un ideal comun. Se va resimți după diseminarea asta malignă în neantul globalizării, se va resimți în mod acut, repet, nevoia stringentă de apartenență! Va fi strigătul dureros, dar legitim, al instinctului etnic, atacat de un corp străin! Va fi o replică zguduitoare la nivel global, ale cărei unde seismice se fac resimțite de pe acum.

„Săgeata inversă a biologiei!", spunea cu un rafinat spirit de observație marele eseist mexican Octavio Paz. Și anume, dacă la nivel macrocosmic lumea tinde spre entropie, la nivel submicroscopic ea își face uluitorul drum spre diversitate. Instinctul etnic își va striga la fiecare popor în parte, paradoxal, în plină eră a nivelării globalizante, „aria" diferenței specifice și, mai mult decât atât, nevoia de a-și afirma și trăi identitatea. Fenomen observat, de altfel, încă din 1996, de Samuel Huntington în cartea sa „Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale", definit atunci ca puternicul proces de reindigenizare. Nu-i deloc de lepădat profunda

observație că popoarele asiatice s-au modernizat, au preluat din dimensiuni înalte ale noii civilizații din Occident, prin tineretul trimis la studii acolo, dar care odată întorși acasă, nicidecum nu s-au occidentalizat, ci au așezat acele achiziții pe fundamentele perene ale culturii lor autohtone. Ceea ce va fi uimitor în timp, neașteptat, este că viitorul acestei omeniri, deja marcate de explozia incontrolabilă a dezvoltării tehnologice, va fi în mod paradoxal dominată, nu de neantul virtual pus la dispoziție de așa zisa eră digitală, ci de nevoia întoarcerii la credința în Dumnezeu. Obosit, la capăt de drum, omul de azi, care este deja cel de mâine, în lipsa oricărei perspective spirituale, va înceta să se mai tot tragă singur de propria-i chică în sus și-atunci, în mod firesc, va articula din nou „TRANSCENDERE!". Vor lăsa puțin propria lor rațiune „atotsatisfăcătoare și atotbiruitoare" să se mai odihnească și atunci vor observa „cum Dumnezeu strigă din lucruri"! Așa cum admirabil sesiza Sfântul Simeon Noul Teolog. Și pesemne că atunci și poporul român va avea un cuvânt de spus! Întorcându-se spre Dumnezeu, lumea se va întoarce spre adevăr și, de aici, spre propria ei libertate. Va ieși din iadul libertinajului contemporan prin recâștigarea simțului adevărului. Marele pedagog și filosof german, Friederich Wilhelm Forster, afirma că dacă accepți să se știrbească ceva din demnitatea unei persoane sau unui popor, vei produce boli epidemice ale simțului adevărului. Vă rog să rețineți: SIMȚUL ADEVĂRULUI, acesta a fost distrus timp de ani de zile și mai ales în ultimul timp în acest popor. Călcându-i-se în mod programat demnitatea în picioare, el merge mai departe într-un lung și deplorabil drum al minciunii față de sine! Preludiul cumplit al iminentei lui dispariții din istorie!

Și ca să ne întoarcem la jalnica realitate de azi pe care o trăim, putem constata cu ochiul liber că la temperatura acestui nou mediu impropriu substanței sufletești a condiției românești de a fi, se-nmulțește rapid virusul ideologic autohton, menit să compromită, nu numai existența acestui popor de acum, ci întreaga lui ereditate. Ca și cum un ADN străin s-a instalat în cromozomul sufletesc al românului, comandând de la acest nivel submicroscopic, toate gesturile sinucigașe la care asistăm azi! Nu numai un prezent se ruinează sub privirile noastre impasibile, ci un întreg trecut. Și care este acel trecut în care noi ne recunoaștem, cum arată el?

Ștefan Luchian, această floare rară a picturi românești, mărturisea undeva: „Nicolae Grigorescu știe ce face! Într-o zi am vrut și eu să pictez un cioban și nu mi-a reușit. După nenumărate încercări, în final am reușit, dar, uitându-mă mai bine la ciobanul meu pictat, mi-am dat seama că el semăna perfect cu cel al lui Grigorescu!" Tot așa și noi, oricât ne-am zbate să ne conturăm condiția de a fi român într-un chip nou, tot la acea matcă a conștiinței noastre înalte de a fi în lume ajungem!... La Mihai Eminescu! Imitându-l, ne înălțăm pe noi, observând cu toată ființa că o jertfă supremă nu poate sta la cheremul desfrâului istoriei!

Undeva, Nicolae Iorga afirma că Marea Unire s-a făcut atât de neașteptat, de fulgerător, deoarece fiecare român avea în inimă Icoana Daciei-Romane. Icoana, nu imaginea! Și o aveau în inimă! Așa ceva nu se poate șterge de nicio vicisitudine sau „teroare" a istoriei! Astăzi noi nu mai avem Icoana țării, ci imaginea României în lume! Ceea ce este primul simptom degenerativ. Raportul cu icoana este tainic și unic! Tu o privești cu o

infinită nădejde, știind că ea te privește cu o infinită milă. Te simți privit și asta te face responsabil. Cineva spunea că apuseanul când, intră într-o catedrală, exclamă: „Uite un Rafael!", pe când țăranul român, când intră în bisericuța lui, zice: „Uite-o pe Maica Domnului!" Zugravul de subțire, iconarul, care i-a dat viață s-a retras în taina anonimatului. Așa cum sutele de mii de țărani români care au pictat cu sângele lor Icoana României Mari s-au retras tăcuți, ca apa de ploaie sorbită de pământ, în taina gliei lor strămoșești, umplându-o cu cruci fără de nume, lumânări stinse și însingurate pe pieptul rece, liniștit pământului cimitirelor soldatului necunoscut.

Un popor nu este mare atât prin oamenii de seamă pe care îi dă, cât prin felul în care poporul respectiv, din care s-au născut, îi onorează și îi prețuiește, spunea undeva Nietzsche. Și-atunci, pornind de la această remarcă atât de profundă și adevărată, ce popor mai este astăzi poporul român pus în fața trecutului său și nefiind capabil să privească în față înălțimea demnității și a jertfei lui de odinioară? Un biet neam dus în stare de decădere morală cu o clasă politică infirmă care din cutremurătorul imperativ „Pe aici nu se trece!" au făcut ridicolul, deprimantul și tragicul laxativ contemporan: „Pe aici trece oricine!"

O demitizare făcută în timp cu pași mici, perverși, o operație mini-invazivă făcută pe cordul acestei nații a dus la o cumplită pareză a iubirii propriei demnități și asta nu în dimensiune narcisistă, ci acea iubire de sine, care descoperea în ea Chipul lui Dumnezeu. Cutremurătoare neputință! De fapt, într-un fel, un bun prieten de-al meu, fără să vrea, m-a lămurit într-o bună zi cum de s-a ajuns aici. M-am întâlnit cu el în aeroport și, din

vorbă-n vorbă, mi-a spus că el, lucrând în silvicultură, este foarte abătut.

- „De ce?", l-am întrebat eu.

- „Fiindcă fazanii de ultimă generație nu se mai ridică de la sol!"

- „Cum așa?", am întrebat total nelămurit și surprins, în același timp, de supărarea nebănuită a prietenului meu.

-„Nu mai au reflexul de a zbura! Nu mai vor să zboare! Nu mai simt nevoia!", m-a lămurit el cu amărăciune în glas.

- „Din ce cauză?", am întrebat eu total uluit.

- „Le-am pus voleurile jos!"

- „Care voleuri?"

- „Plasele acelea care îi împiedicau să fugă, le-am pus mai jos și, în clipa aceea, nimeni n-a mai simțit nevoia să zboare!"

Și atunci, fulgerător prin minte, gândul că la fel, tinerei generații de azi i s-au pus voleurile jos, ca să nu mai simtă Cerul. Cei de acum 100 de ani au avut, însă, tăria să taie toate voleurile puse de istorie asupra neamului și să privească-n sus. Ei au avut această tărie, să privească Cerul patriei și, pentru asta, Cerul patriei i-a răsplătit.

„Care Unire, domnule?", se-ntreabă bacteria-românească care nu numai că are ereditatea schimbată, dar vrea să ne-o schimbe și pe a noastră. „Unirea a fost făcută doar de un grup de intelectuali!... Și evident că a fost numai calculul Marilor Puteri!"

Vedeți cum se pun voleurile jos, ca tânăra generație să nu mai poată zbura!

-„La noi a fost norocul, hazardul Istoriei!" Adică, în arabă, al-hazar înseamnă să joci la zaruri. Și este „bine" ca-n conștiința tinerilor să știe că ăsta este destinul

nostru permanent, să fim jucați la zaruri! Este atât de important cum îți privești țara! Prin ce ochi! Acest An Centenar a fost lipsit total de privirea sufletească pe care o merită din plin! Și aici am să-ți dau un exemplu, o tandră analogie cu un simplu fapt de viață.

Undeva, pe un vârf de munte, avea o casă țărănească făcută de mâna ei și a moșului, o băbuță. Întâmplător, au poposit acolo o echipă de cercetători în etnografie și folclor și, fiind impresionați de locuință, au cerut permisiunea să intre. O dată pătrunși în interior, au rămas surprinși de acel timp istoric, rămas pe loc și care, se odihnea firesc pe lavița din micuța cameră, pe măsuța de lemn, pe scăunașele cu trei picioare, pe carpetele țărănești, dar, cel mai mult, în lumina care se strecura prin ferestruica împărțită-n cruce de o simplă ramă de lemn și îmbrățișată, de o parte și alta, de o perdeluță de pânză curată, albă, lucrată de mână.

- „Mamaie!...", spuse unul dintre cercetători, entuziasmați, „am dori să-ți cumpărăm fereastra!"

Pe moment bătrânica a rămas cumplit de surprinsă, dar apoi, revenindu-și, a-ntrebat cu legitimă mirare:

- „Cum s-o dau, maică?"

-„Uite așa bine!", i-a explicat cercetătorul. „Îți dăm cât vrei pe ea și chiar mai mult și îți punem în loc una nouă, de termopan. O fereastră mai mare și modernă!"

- „N-o dau, maică!", spuse băbuța direct, fără nicio pauză de cugetare.

- „De ce, mamaie!", au întrebat în cor, surprinși, cercetătorii.

- „Păi cum s-o dau, maică?", replică brusc bătrânica cu legitimă mirare. „Dacă v-o dau, eu prin ce mai

privesc lumea?" Aici se află, în acest formidabil răspuns, atitudinea de dăinuire a unui neam întreg în fața istoriei: „Eu prin ce mai privesc lumea?" Ea voia s-o privească prin gemuțul ăla al ei, prin smerita ei ferestruică și nu printr-un geam nou, modern, cu termopan. Și apropo de termopan, îmi vine în minte o întâmplare care încă o dată mai mult m-a lămurit că înțelepciunea umblă unde vrea ea și nu neapărat în universități și academii.

Acum câțiva ani vine la mine o bătrânică îmbrobodită ce se sprijinea cu greu într-un baston de lemn și-mi spune: „Domnu' Dănuț, dumneavoastră, care vă întâlniți cu preoții mai des, spuneți-le să nu mai pună termopane la biserică!"

- „De ce, maică!", am întrebat eu total surprins.

- „Pentru că se sufocă sfinții, puiule!"

Privirea prin fereastra aceea smerită a casei bătrânești de la țară, din vârf de munte, care nu voia să se schimbe-n ruptul capului o dată cu lumea, semăna cu expresia părintelui Iustin Pârvu, când a spus despre icoane că sunt niște ochi prin care noi privim lumea. Țăranul român, cel de acum o sută de ani, când s-a dus la luptă, el își privea țara prin icoană, pentru că știa că și icoana îl privește pe el. Adică purta în raniță lui de soldat, nu bastonul de mareșal promis de Napoleon, ci raportul lui cu Absolutul, dăruit de Dumnezeu. Privirea imperial creștină care se uită la istorie prin ochii veșniciei. În rapoartele de front ale armatei germane, după Bătălia de la Oituz făcută corp la corp, stă scris așa: „Românii au luptat cu disperare până la ultimul soldat, dând dovadă de energie și de o cutremurătoare sfidare a morții!"

Pesemne că-n felul acesta se adevărește ceea ce Sfântul Nectarie din Eghina afirma undeva, și anume

faptul că popoarele care au intuiția nemuririi, au atitudini nemuritoare în istorie.

Poate aici se și află cheia dăinuirii paradoxale a acestui neam, născut și așezat în „calea răutăților". Căci dacă pământul acesta a fost cucerit și-nrobit din când în când, niciodată, în schimb, n-a fost cucerit Cerul Nemuririi pe care strămoșii noștri l-au privit, parcă, mereu cu spatele la istorie și cu nobilă indiferență la propriul lor destin pământesc!

Funia asta împletită din lipsa fricii în fața morții și credința în viața de apoi, din nemurirea dacică și veșnicia creștină n-a cunoscut până acum sabia care s-o taie! Ea ne-a ridicat și ne înalță deasupra lumii, ne-a înălțat în mod miraculos ființa prin istorie, umilind-o pe acesta din urmă acolo unde se aștepta ea mai puțin, în stupidul ei orgoliu!

Olivier Clément, minunatul teolog ortodox francez, care în lumea aceea secularizată chiar că era o minune, afirma undeva că: „Istoria care nu se hrănește din veșnicie, riscă să ajungă zoologie!" Și atunci, nu trebuie să fim profund datori soldatului țăran român de acum o sută de ani, care datorită credinței lui, datorită tocmai acelei priviri prin icoană a lumii, prin care el se hrănea din veșnicie în fiecare zi a vieții lui pe acest pământ, ne-a scăpat în mod atât de înălțător de zoologia istorie?! Din jocul de barbut al marilor Puteri? Din calvarul infernal al luptei omului rămas în specie și mai prejos de ea, în păcatul lăcomiei, al posesiei cu orice preț?

Să coborâm puțin în tranșeul de luptă al soldatului român din Primul Război Mondial și vom vedea cum, în găurile subpământene ale iadului coborât în

lume, își lua cu sine, pe lângă arma de luptă și cele câteva merinde necesare supraviețuirii, lumina eliberatoare în fața morții, credința! Pe lângă muniția de luptă, exista și muniție duhovnicească, o bibliotecă de tranșeu.

Haideți să vedem ce conținea ea? Ce cărți citea soldatul român înaintea morții? Ce cărți citea acela care nu vroia victorii imperiale, nu vroia să cucerească altă teritorii , ci doar să-și recâștige bunul lui legitim, sfânt și istoric, pentru care se jertfiseră în infinite suferințe și dureri strămoșii lui? „Calindarul sătesc", adică sfinții din fiecare zi. Căci pe atunci ziua nu vagabonda fără voie, ca acum, ci purta cu sine binecuvântarea unui nemuritor creștin. Adică țăranul își lega zilnic efemeritatea existenței de veșnicie. Nu era singur în lume, ci cu sfântul deasupra lui. Apoi „Patimile Mântuitorului", adică suferințele Celui Ce L-a înviat pe el la viața cea adevărată! Ce îngenunchere neașteptată în fața Marelui Pătimitor Nevinovat al lumii?! Când? Nu în momente de liniște, ci înaintea morții lui, el citea despre cumplitele suferințe ale Celui Ce Le-a îndurat, ca, în final, să moară pentru el și pentru iertarea păcatelor lui. Și pesemne că-n fața chinurilor și morții Fiului lui Dumnezeu, iminenta lui moarte care-i aștepta pieptul sau fruntea în câmpul deschis ca să-i așeze o floare de sânge, i se părea o eliberare. „Despre Cuza-Vodă", cel care a-ncununat prima lipire de pământ și de suflete românești din humusul însămânțat cu atâtea suferințe ale acestui neam. Și ce mai citea? Iaca, surprinzător, citea „colinde". Ce paradox în fața cumplitei neliniști a morții?! Poate își îngâna astfel, din nou, eternitatea, în rugăciuni cântate. Apoi, în acele tranșee, șanțuri de viață speriată, săpate febril pe obrazul liniștit și rece al morții, cobora preotul.

Și preotul ce-i învăța? Să ucidă sub oblăduirea crucii? Să nu-l cruțe pe dușman în numele creștinismului, așa cum pesemne în tranșele inamice se obișnuia să se facă? Nimic din toate acestea! „Dacă inamicul tău a căzut și-l vezi rănit, comportă-te cu el ca cu un frate! Pansează-l, îngrijește-l, hrănește-l cu ce ai, nu ține seama de lege." Fiți atent ce sfat, care îmblânzește fiara din om: „nu ține seama de lege! Nu ține seama de neamul diferit din care face parte! Comportă-te cu el ca cu un frate!" Ce poate să fie mai cutremurător decât faptul că-n plin iad al istoriei, preotul le vorbea de cine este aproapele, de pilda blândului Samarinean.

Așa-i învăța privirea prin icoană, să oblojească viața creștină, căzută-n păcatul fratricidului. Căci înainte de luptă, toți soldații din tranșeele, atât românești, cât și cei din armata inamică poate murmurau în fulgerătoare scânteieri de suflet speriat „Tatăl nostru!". Nimeni nu spusese în taina inimii sale înfricoșate „Tatăl meu!", ci toți, în negrăit ison, „Tatăl Nostru!". Iar el, țăranul român știa asta. Există scene de tragedie antică când un ofițer român, după luptă, ținea în brațe înlănțuit de disperare trupul neînsuflețit al unui ofițer din armata austro-ungară, descoperind că și acela era tot român. Frate contra frate! Există scene cutremurătoare pe frontul din Galiția, unde pe câmpul de luptă, prin iureșul nimicitor al obuzelor și șuieratul ucigător al cartușelor, bieții basarabeni-români, înrolați în armata țaristă, își strigau frații români înrolați în armata austro-ungară. Se chemau tragic, ca la o ultimă îmbrățișare înaintea morții! Crima și stupiditatea războiului! Frate contra frate! Dar fratricidul „s-a înălțat" dincolo de dimensiunea neamului, ducându-se la

omul creştin contra celui creştin. Aici, pentru păcatul ăsta, se ruga-n tranşee preotul român!

Un ofiţer german a plâns deasupra trupului unui ofiţer român ucis în luptă, după ce şi-a dat seama că era un fost coleg de şcoală (Gleen E. Torrey - „România în primul război mondial"). La Mărăşeşti, când trupele germane au înaintat, au trecut plângând şi salutând milităreşte peste trupurile fără de viaţă ale soldaţilor români.

În clipa în care un copil de astăzi se-ntâlneşte cu acest adevăr, el nu capătă o informaţie, ci un imens capital de putere sufletească ce-l izbăveşte de minciuna vieţii contemporane. Nichifor Crainic descrie în cartea sa de memorii „Zile albe, zile negre", că atunci când era copil, a avut parte de un învăţător excelent care le preda geografia ţării printr-o metodă cu totul şi cu totul originală. Şi anume, îi punea să facă din lut, pe o placă întinsă de lemn, munţii ţării şi să modeleze apoi cu mâinile albiile principalelor râuri, rugându-i ca pe urmă să toarne apa pe spaţiile respective. Şi astfel copiii puteau să-şi pipăie ţara cu degetele, văzând-o respirând în mâinile lor.

Aşa ar fi trebuit învăţată istoria, pipăită cu sufletul şi descoperită cu bucuria acestui miracol. Nu ca astăzi, înghesuită la ordin în coşul de gunoi al informaţiilor false, calomnioase şi-n final ucigătoare de-ncredere în propriul neam.

George Grigoriu: În ciuda discursului aparent pesimist, care, de fapt, este o radiografie realistă a României de astăzi şi de până astăzi, de aici, totuşi, transpare speranţa şi cred că, de fapt, ăsta este mesajul, pentru că Naşterea Domnului, în definitiv şi la urma urmelor, nu a-nsemnat decât eliberarea omului din păcat şi din întuneric.

Dan Puric: Am în mână o carte excepțională, care a apărut acum două sute de ani, a lui René de Chateaubriand, „Geniul creștinismului" și care se bucură astăzi de traducerea de excepție a doamnei Paula Romanescu. De ce am adus vorba de ea în discuția noastră? Pentru că acolo, în acea carte, autorul face o observație tulburătoare pe care, eu unul, nu o sesizasem în nici o altă scriere. Și anume, faptul că atunci când Dumnezeu l-a creat pe om, în mod cu totul și cu totul neașteptat nu l-a numit om, ci Adam, care în ebraică înseamnă țărână sau lut roșu. Om a fost numită făptura născută din Adam și Eva, ENOȘI care derivă din ANASH - a fi grav bolnav. Urmașii lui Adam, spune René de Chateaubriand, au fost numiți enoshi (oameni), „ceea ce corespondea perfect cu noua lor condiție care amintea și de păcat și de pedeapsă. Poate că, văzând chinurile nevestei sale la nașterea primului lor copil - Cain, Adam își va fi ridicat ochii spre cer strigând: ENOSH! O, ce durere! Tristă exclamație prin care avea să se definească rasa umană!" Așa explică autorul francez apariția celei mai tainice creaturi de pe pământ: omul. ENOSH! ENOSH! Suferință, câtă suferință, câtă durere! Și-acum să vedem ceva, ce ne zguduie din temelii logica noastră omenească. În peșteră Mântuitorul s-a născut fără suferință! Ce tulburătoare, ce zguduitoare și de neînțeles taină?! S-a născut fără suferință Cel care avea să pătimească cel mai mult! Ce paradox cutremurător este creștinismul! „Fecioară care naște! Dumnezeu răstignit! Infinit care se smerește!". Nu am spus-o eu, ci profesorul Alexandru Mironescu, martir român, membru al „Rugului Aprins", el a spus-o. Eu vin doar și adaug: Iisus, Mântuitorul nostru se naște fără suferință, fără durere, ca apoi să pătimească pentru noi toți! Și toate acestea fără a avea niciun păcat. Să sufere

atroce, inimaginabil, ca să ne șteargă nouă păcatele, să ni le ierte cu acea MILĂ neomenească și neașteptată pentru biata noastră făptură umană, care până la El, n-a cunoscut nici înțelegerea și nici mângâierea! Când, oare, omenirea de azi va mai cunoaște acest privilegiu?

René de Chateaubriand! Geniul creștinismului! Iată ce remarcă zguduitoare: „Până la Iisus, numai zeii au avut taină, omul nu!" Și, oare, care sunt zeii de azi care vor să fure, să anuleze și-n final, să blasfemieze taina acestui biet popor român? Către ce Olimp stupid și sălbatic, și-n general, taina omului, o închinăm astăzi, înrobindu-ne devastator într-o vasalitate fără precedent? Care-i tronul și Împărăția pământească către care alergăm amnezici și rătăciți, vrând să-i dăm libertatea suferinței noastre pentru iadul confortului de-o clipă? Din nou la granița acestei țări, mormântului ființei noastre, se ridică cetăți a căror semeție conține de pe acum ruina zilei de mâine. Căci oare câte imperii nu s-au prăbușit fără să poată atinge, nici măcar pentru o clipă, potirul cu sângele nevinovat al creștinismului? Și noi îngenunchem, rând pe rând, ca spicele de grâu prinse de furtună din nou în fața celor care ne-au umilit, întorcând spatele Celui Ce Ne-a mântuit!

Înaintașii noștri pe câmpul Libertății în 1848 au hotărât așa: „Națiunea depune Jurământul de credință către Împărat, către patrie și către națiunea română. Împăratul ne-a înșelat, patria ne-a ferecat și ne-am trezit că numai credința în noi înșine, în neamul românesc ne poate mântui. Să jurăm credință de aici înainte numai națiunii române, dar tot atunci să jurăm credință și civilizației umane! Câtă vreme vom păstra acestei credinți, neamul nostru va trăi, se va întări și fericiți vor fi urmașii noștri până la sfârșitul veacurilor." Acestea au

fost cuvintele rostite de Vasile Goldiș în cadrul Adunării Naționale de la Alba-Iulia, din 1 Decembrie 1918!

Și-atunci, astăzi, ce diabolic de rafinată „emancipare" ne-a întors de la drumul acesta, trasat cu atâta curaj, demnitate și adevăr? Aruncată într-un devastator dezastru axiologic, politic, economic, ființial, România de azi vâslește haotic, lipsită de punctele cardinale ale dăinuirii sale. Alergând entuziaști către viitorul virtual pus la dispoziție, intrând fascinați în iluzia noii ordini mondiale, ne aruncăm iresponsabili ființa în neantul sclaviei „civilizate" ce ne așteaptă, surâzând cinic de pe piramida-momeală de „drepturi umane" pe care cu sfidătoare impostură și necinste sufletească s-a cocoțat. Există ceva nou în această înrobire, un fel de rânjet batjocoritor al stăpânului care știe că are totul în mână și că nimeni și nimic nu-l poate afecta. El este patronul marilor instituții internaționale care, cu răbdare, în timp, au lucrat meticulos la degenerarea Adevărului. Și, de aici, mizerabilizarea vieții sufletești înainte de toate! Căci așa cum există, din nefericire, o mizerie în lipsă de igienă care „pregătește" ocult terenul imunitar al omului pentru ceea ce se numește, în termeni medicali, receptivitate morbidă, tot așa poate infecta încet, încet, sufletul omului, croindu-i în timp nefaste predispoziții care, astăzi, sunt etichetate în mod pervers ca fiind legitime libertăți. După inflația aceasta de „drepturi" în omul contemporan, se va dilua orice urmă de responsabilitate, ducând, în final, la paralizia completă a procesului de conștiință. Deconectat de la Absolut, nemaiprimind aerul oxigenat al Adevărului, ci ținut în perfuzii ideologice, omul acesta „liber" devine, în timp, pacientul muribund sufletește al noilor stăpânitori. Robul ideal pe noile plantații de bumbac, unde câinii de pază nu mai sunt

necesari, deoarece sclavul este mulțumit cu sine însuși. Poporul român de astăzi se-mbolnăvește rapid sub ochii noștri. Nu-i de ajuns că virusul autohton cu ereditate comunistă a pus garoul, strângându-l la maxim pe tot ceea ce-nseamnă proces de reînsănătoșire sufletească, morală, socială, politică, juridică, economică, ci după această criminală stază, am intrat în altă etapă, am fost conectați pe deasupra la un intens și agresiv sistem de transfuzare cu un alt sânge, al cărui compoziție nu mai trebuie să aibă nimic creștin și românesc!

Căci, în fond, ce ni se propune în mod subliminal? Să ne lepădăm de drumul Crucii acestui popor pe Golgota mântuiri lui, unde toate chinurile și suferințele s-au topit în acea adâncă și de nestrămutat iubire de Dumnezeu și să ne-nhămăm pe drumul istovitor a lui Sisif, ce-și cară bolovanul într-o veșnică sclavie, în iadul acela în care chinul și durerea nu cunosc mângâiere, căci nu au niciun sens izbăvitor, atroce torturi ce te fac să-ți blestemi în fiecare secundă condiția de a fi și neputința de a privi cerul! Iar lucrul acesta astăzi se face încet, neobservabil, prin adormirea sufletului și anestezia confortului de o clipă. Și primii abonați, din nefericire, sunt tinerii de azi în marea lor majoritate!

George Grigoriu: Maestre, pentru că ați vorbit de tineri, aceștia au nevoie de repere. Nu este vina lor pentru faptul că nu au la ce să se raporteze. Vinovați sunt cei care au lucrat la programă sau nu au lucrat!

Dan Puric: Aș vrea să aduc o obiecție aici! Spuneți că nu sunt vinovați! Dar eu vin și spun nu! Sunt și ei vinovați! Își au și ei partea lor de vină și încă una mare, pentru că, vorba lui Petre Țuțea: „Excepționalitatea nu stă în profesor ci în elev!" Dacă stau să mă gândesc, de când am pășit în adolescență, simțeam că, paralel, viața

mea păşea într-o mare minciună. Era sistemul în care, spre nefericirea mea, mă născusem şi care făcea toate eforturile ca să pară legitim şi organic. Nimeni, de frică, atunci nu-mi spunea nimic. Şi totuşi ce m-a făcut să intuiesc că adevărul fusese alungat din cetate? Ce? Sau mai bine cine? Libertatea înnăscută este o imponderabilă care-şi cere, pe faţă sau în mod subversiv când este cazul, drepturile! Toate drepturile! Libertatea nu se câştigă! Libertatea se apără! Libertatea o ai sau nu o ai! Şi de aceea, ea doar se afirmă şi-n caz de primejdie, se apără! Iar eu începusem pe cont propriu să fac şi una şi alta! În cazarma comunistă, numai copacii, iarba şi păsările cerului îşi trăiau libertatea, dar ea era apărată acerb în sufletele oamenilor din puşcării, în sufletele oamenilor care mergeau trişti pe stradă, murmurând-o în gând ca pe o rugăciune. Nu toţi! Ci cei care se născuseră liberi! Restul, ca şi acum, îşi purtau cătuşele la picioare, confundându-le cu pantofi şi fiind speriaţi dacă-ntr-o zi n-ar mai fi auzit zgomotul lanţului cu care se obişnuiseră şi pe care-l considerau cordonul lor ombilical cu „lumea nouă"!

Există astăzi, pentru că trebuie să fugim de pericolul generalizării, un tineret excepţional, dar într-un procent teribil de mic. Pesemne că ei vor fi elita de mâine care, privind în continuare ţara asta prin icoană, o să-i desluşească înţelesurile tainice pe care, cu tărie, le vor afirma întru dăinuirea ei. În rest, masa informă a celorlalţi o să se uite nu numai la ţară, ci şi la ei înşişi mai departe, prin ecranul smartphonului şi al tabletei, fugind apocaliptic după joburi şi nesimţind o clipă nevoia de a-şi găsi sensul condiţiei de român şi creştin.

Lăsând la o parte carnea de tun a noii ordini mondiale, tragicele, dar şi derizoriile destine digitale,

existențe efemere de Facebook și, întorcându-ne la acel procent de tineri excepționali, putem spune că numai credința puternică în Dumnezeu îi va scăpa, acea Pronie Divină care nu rămâne fără răspuns la apelul celor care cred cu adevărat, pentru că altfel, în mod obiectiv, ei, acești tineri minunați, sunt deja condamnați să moară încet și sigur în cușca socială pusă la dispoziție de noul experiment ideologic. M-aș gândi aici să identific acel „Principiu al selecției inverse" pe care l-a invocat cu genialitate Mihai Eminescu, atunci când sesiza că la popoare ocupate sau corupte, cum este și cazul nostru astăzi, se creează un mediu social, toxic, de inhibare a valorilor reale și, în mod contrar, de încurajare și de proliferare a tot ce este de proastă calitate în acel popor: lichelele, oportuniștii, trădătorii, ignoranții, care devin peste noapte borne sociale, instanțe morale și culturale, din ce în ce mai vocale în impostura și ilegitimitatea lor, dar care asigură, în același timp, infernalul zgomot de fond la umbra căruia se poate lucra în liniște de către inginerii „sociali", nu numai la destabilizarea politică a țării ci, mai cumplit, la instabilitatea ei sufletească, distrugându-i axul credinței, reperele morale, în fond tot acel cadru axiologic care-i asigura dăinuirea, producând astfel catastrofice alunecări de teren în destinul ei.

Suntem ceea ce privim! În cartea „Fiore de virtu" (Floarea darurilor), publicată în 1491, la Florența și care a ajuns și pe acest pământ românesc datorită Sfântului Antim Ivireanu pe la 1700, se spune că există o pasăre, pe nume Calandrino, care are harul să privească omul bolnav și să poată ghici dacă el moare sau se-nsănătoșește. Dacă simte că cel pe care-l privește trebuie să moară, își întoarce capul, iar dacă simte că trebuie să trăiască, nu-și dezlipește privirea de la el până când acela

nu se ridică din patul de suferință și se vindecă. Călugărul Tommaso Gozzadini, autorul cărții, spune că această pasăre, Calandrino, ar fi simbolul iubirii care-și întoarce astfel fața de la viciu și privește numai către virtute. Așa și noi, astăzi, ar trebui să privim la ceea ce ne poate însănătoșii și nu la ceea ce ne poate ucide! Ne ucide autoderiziunea, luarea condiției românești în bășcălie! Ne ucide!

Viața redusă la un acvariu virtual își cere, la rându-i, ferocele impozit manifestat prin ștergerea moștenirii organice și-nlocuirea ei printr-o ereditate electronică. De aici iremediabile infirmități contemporane, lipsa nevoii de memorie logodită sinistru cu incapacitatea de a visa, inerția sordidă în prezentul continuu plin de aluviunile deșeurilor contemporane, rodul inflației de actualități ce duc toate, în final, iată, la evidenta paralizie a conștiinței umane de astăzi. Lipsa de sinapsă, nu atât cu realitatea imediată ci cu Adevărul Absolut, este cutremurătorul handicap al lumii de azi. Părăsind tot și toate pentru o virtuală lume mai bună, bietul om de astăzi, și-n speță tineretul, fuge încotro vede cu ochii, lăsând în spate o inimaginabilă moștenire care i-ar fi dat forța, nu numai să răzbată, ci să și-nfrângă orice înfricoșare a lumii de azi. Ce paradox al creștinismului ne poate izbăvi și de data aceasta fără niciun temei logic în rațiunea de a fi în lumea de acum?! Căci iată, în fața avalanșei unei lumi contrafăcute de la un cap la altul, mărturisirea creștină se ridică, nu ca un panaceu, nu ca o rețetă, ci precum calea unică de izbăvire! În timp, când cei tineri de azi vor ajunge la capătul vârstei ce o să le ceară să privească, măcar pentru o clipă înapoi, obosiți de marșul lor nebunesc către neantul „civilizator", mărturisirile noastre de acum vor fi ramurile pe care se vor odihni

sufletele lor, păsări obosite ce nicicând nu vor ajunge altfel în ţările calde. Mai devreme sau mai târziu, vor fi realizând că absenţa lui Dumnezeu din sufletul lor îşi va cere jalnicul tribut! Prea înrobiţi timpului lor, după gratiile neiertătoare ale actualităţii de zi cu zi, vor simţi dorul libertăţii, şi-atunci se vor revolta, iar în clipa aceea, în sfârşit, vor face MAREA ALEGERE.

Ar fi văzut aceşti tineri, dacă ar fi avut curiozitatea să citească din numeroasele cărţi al memoriei mărturisitoare, ţâşnită din atrocele puşcării comuniste, că acolo, în iadul acela, acei, cei mai buni fii ai acestei „guri de rai", înconjuraţi de criminali, deţinuţi de drept comun şi, mai cumplit, de torţionari proveniţi din rândurile acestui popor, au aşteptat cu o teribilă credinţă şi nezdruncinată nădejde în Dumnezeu ca furia istoriei să treacă mai departe şi această ţară să dăinuie în continuare pe temeiurile ei străvechi. Au stat întocmai ca Drepţii pe care i-a găsit Iisus în iad, atunci când i-a sfărâmat porţile. Căci acolo, în abisul acela de groază, de permanentă tortură şi chin neomenesc, înconjuraţi din toate părţile de spasmele şi agoniile cutremurătoare ale celor din jur, ticăloşi, idolatri, criminali, păcătoşi de tot felul, Drepţii stăteau neclintiţi, împărtăşiţi de lumina acelei candele sfinte pe care Iadul, cu tot întunericul lui, n-a putut-o stinge sau compromite într-un fel şi cu sufletul plin de nădejdea şi credinţa că Fiul Omului nu i-a părăsit şi că-ntr-o zi va veni şi-i va mântui. Dacă tinerii de azi ar fi citit măcar câteva cărţi mărturisitoare de adevăr românesc, ar fi realizat că, nu numai în temniţele comuniste, ci în întunericul întregii istorii atroce care ne-a traversat fără scrupule fiinţa, sufletul acestui popor a stat în nădejde şi-n credinţă, văzând dincolo de cerul întunecat lumina care nu i-a părăsit niciodată!

Știți cu ce seamănă viața lumii de azi? Ce ciudat?! O să vi se pară o stranie analogie, dar pentru mine este o imagine clarificatoare. Când eram mic am fost dus la bâlci și, printre atâtea alte curiozități care pot stârni mirarea unui copil, a fost una care, deși aduna multă lume în jurul ei, pentru mine aducea un ocean de tristețe. Zidul morții! Acea încăpere circulară, adâncită în pământ și pe care spectatorii o vedeau de sus și-n care la un moment dat intra un om cu o puternică motocicletă care, accelerată la maximum, se urca, spre mirarea întregii audiențe, pe zidurile verticale ce păreau atât de inaccesibile. Se rotea obsedant în cerc și cu cât accelera mai mult cu atât urca mai sus, dar fără să iasă din lumea aceea închisă niciodată. Viteza învinsese gravitația! Dar cu ce preț? Cu prețul unei lumi alienante în care omul repeta cumplit de însingurat același traseu. Așa văd eu condiția umană de azi. Un diabolic tur în buclă, ce-ți dă iluzia înălțimii, dar care nu duce nicăieri! O viață trăită-n cerc, la mare viteză, ce-i dă clipei adrenalina fericirii de moment, dar care, în timp, duce la năruirea ființei interioare! Motociclistul acela era omul fără de Dumnezeu de azi care se-nvârte nebunește în jurul condiției lui, trăindu-și accelerat vidul de existență. Fiecare cu motocicleta lui, în camere separate de ziduri ale morții, bine izolate de pereți între ele, în Turnul Babel al incredibilului și stupidului orgoliu denceput de mileniu, ce n-a-nvățat nimic de la istorie fără de Dumnezeu! Miliarde de suflete centrifugate și pregătite să fie spulberate în neant! Nimic! Dar absolut nimic nu-i oprește să repete greșelile fatale ale despărțirii de credință. Maica Alexandra, fosta principesă Ileana, spunea că Sodoma și Gomora doar au pedepsit, dar nu au mântuit pe nimeni. O omenire amnezică ce se poartă ca și cum Iisus n-ar fi fost printre noi. Civilizație sinistră,

făcută-n salturi, din barbarie în barbarie, în care iubirea dintre oameni a fost pusă definitiv în paranteze. Cât de actual a rămas sfatul Sfântului Apostol, care spunea să nu ne potrivim Chipului acestui veac?

Dar iată că omului eminamente marcat de „acumul" istoriei i se opune ființa liturgică, iar, la noi, țăranul român conținea în întregime această nouă substanță imbatabilă. A rămâne veșnic în cercul închis al unei analize strict politice și istorice și aici mă refer și la ploaia de perspective minore, infirmizante, simplificatoare până la falsificare, care s-au abătut asupra evenimentului Marii Uniri și a nu vedea că în esență, așa prăpădit cum era neamul ăsta, și-a pus în joc până la jertfa de sine în fața Mecanismului implacabil al Marilor Puteri, acea cutremurătoare imponderabilă, necuantificabilă și de necuprins în jocul de zaruri al istoriei și anume, veșnicia de a fi. În fond, în fața omului istoric, al cuceritorului, lacomul de putere, pământul ăsta românesc i-a opus, până la sacrificiu de sine, viața omului liturgic! În zguduitoarea și tragica diferență de forțe militare din cumplita confruntare armată a Primului Război Mondial a ieșit ca o troiță singuratică, în plin Bărăgan, verticalitatea credinței acestui biet popor urgisit de istorie, dar neuitat de Dumnezeu.

VI.

Câteva eseuri despre „libertatea“ noastră de azi

Libertatea de a te putea întoarce la tine însuți

Îngerul păzitor

Un popor „reeducat" să nu-și mai recunoască virtuțile, calitățile și-n ultimă instanță, darurile cu care l-a hărăzit Dumnezeu, este „pregătit" ușor, ușor, să iasă, fără efort, din propriu-i destin și, prin aceasta, să-și piardă iremediabil propria-i menire, ca, astfel, să cadă în golul istoric ce i s-a pregătit.

Și totuși, în ciuda acestor eforturi incomensurabile ce s-au făcut în ultimele trei sferturi de secol ca acest popor să-și părăsească matca și să-și renege ceea ce are mai sfânt, adică credința, vin din adâncurile lui un fel de așezări sufletești indestructibile, contraforți de nebiruit, ce țin Biserica neamului în plină furtună a lumii, mereu cu fața spre Dumnezeu, ca și cum cerul de deasupra-i ar fi veșnic senin!

„Îngerul Păzitor!" Inocentă poveste și cumplit de anacronică pentru lumea de azi, redusă sinistru la stricte, și-n același timp, haotice cauzalități ce au transformat până la desfigurare, încet și sigur, marile și tainicele evenimente ale lumii, în simple, comune și meschine fenomene istorice, sociale, economice sau biologice!

În „piața" rătăcirii noastre de azi, care mai este urechea care să se aplece la așa ceva?

Și totuși, aceea care va îndrăzni s-o facă, îi va aduce omului fiorul și lumina unei limpezi libertăți,

țâșnită dintr-un cutremurător adânc de curățenie sufletească.

În gândul neîntinat al acestui popor românesc, rămas ca un diamant în pulberea istoriei, se spune că „Îngerul Păzitor" îl însoțește pe om, de la naștere până la sfârșitul vieții, stându-i mereu pe umărul drept. Ce precizare mustind de vibrante și tulburătoare semnificații! Mereu pe umărul drept! Și că el, „Îngerul Păzitor" merge cu biata ființă trecătoare, care este omul, peste tot! Peste tot, dar... niciodată în crâșmă! Acolo, în locul acela al pierderii de sine, el, „Îngerul Păzitor" nu intră, ci îl așteaptă pe cel căzut în „ispită" să iasă afară, să-i ridice sufletul împleticit de iluzia fericirii pământești, să-l curețe, să-l aline, să-l dojenească poate, dar nicicând să-l părăsească, dându-l uitării, ci din contră, prin necondiționată și nețărmurită fidelitate, să-i insufle nădejdea ridicării din păcat!

Există în această grijă părintească a „Îngerului Păzitor" față de bietul om, ce calcă vremelnic pe pământ, tăria esenței credinței creștine: forța ridicării din propriul păcat. L-ar fi putut opri să intre în cârciumă, dar nu o face, ca să nu-i distrugă libertatea de a alege și-atunci îl așteaptă! Îl așteaptă mereu, ca pe un veșnic fiu risipitor a cărui ființă are nevoie să fie iertată.

Sau ar fi putut să intre cu el, în acel loc de pierzanie lumească, dar n-o face. Oare de ce?... Și aici răspunsul țăranului român, acel sfânt suflet anonim ce-a plăsmuit povestea, vine ca un diamant ce taie geamul vieții așezat între noi și Creator, ca prin locul rămas gol să se reverse asupra noastră, lumina LUI.

-„Ca să nu se IUDEASCĂ!" De asta nu intră bietul „Înger Păzitor" în crâșma cea ispititoare. Niciun popor de

pe suprafața acestui pământ n-a transformat cu atâta forță numele celui ce L-a trădat, în propria lui faptă abominabilă, ca și cum ar fi vrut să eternizeze gestul cumplit, și-n același timp, să-l elibereze pe cel care a făcut-o, punându-i în față răului propria oglindă. A IUDI este mai puternic decât „bietul" IUDA, căci păcatul, și nu pe păcătos, osândește Biserica-n lume!

Și poate de aceea, în taina sufletului său, acest popor poartă cu sine o inalterabilă curățenie. Frica „Îngerului Păzitor": „SĂ NU SE IUDEASCĂ!"

Acumiştii

Într-un fel de lăcomie, ce-şi doreşte să fie cât mai multe boabe de grâu la spic, încovoindu-i astfel fiinţa spre pământ, rupându-i semeaţa verticalitate înnăscută în aşteptarea grăbită a rodului nefiresc, hipertrofiat, s-a turnat pe pământul românesc, nu ploaia libertăţii, pe care sufletul acestui neam însetat de moarte a aşteptat-o cu sfânta legitimitate, ci ploaia toxică, acidă a libertinajului. De-atunci grâul n-a mai fost grâu, ci un mutant feroce ce l-a înlocuit, mimându-i menirea, înmulţindu-se înspăimântător, ca şi cum poporul ăsta român a fost dublat, triplat peste noapte cu o populaţie străină de el.

Aşa cred că s-au născut spontan „Acumiştii!". Oamenii lui acum! Cei fără trecut şi viitor, care tropăie în clipa prezentă, cu sentimentul unei asigurate şi arogante nemuriri. Victimele de serviciu ale noului abator ideologic al istoriei. Entuziasmaţi la maximum, doar că sunt noi, „acumiştii", au ceva din bucuria celulelor cancerigene, marcate de mândria cinică că sunt altele şi că nu recunosc memoria ţesutului sănătos. Vesele că nu trebuie să plătească niciun tribut celor „vechi" care, prin moartea lor de fiecare zi, ne răscumpără viaţa noastră de zi cu zi, atât cât e! Voioşi, ţanţoşi, siguri pe sine, dornici să nu înveţe nimic şi să uite fulgerător tot ce i-ar putea împiedica să-şi devoreze, în tihnă, viaţa atomizată în clipe de neant, „acumiştii" nu vor solidariza nicicând în jurul

unui ideal, al unei stări de spirit înălțătoare, dezinteresate, la temperatura morală a unei idei aparte, în schimb, vor aglutina chimic, cu o viteză uluitoare, în jurul unui interes meschin, de moment, individual sau comun, cristalizând egotic într-un bolovan de nesimțire, gata oricând, însă, să se prăvălească peste cel ce ar atenta să-i miște din vidul lor sufletesc.

Să nu le ceri nicicând „acumiștilor" să se revolte împotriva celor care pătează istoria și demnitatea martirică a acestui neam! Nu o vor face din simplu fapt că nu o cunosc și mai mult decât atâta, nu vor s-o știe, de frică că greutatea memoriei, substanța suferinței conținute în ea, să nu le micșoreze cumva viteza acțiunii de atac, acum și aici, în perspectiva sinistrului profit de o clipă! Populație de acvariu, ce fuge de la geam la primul bobârnac dat de stăpân și care nu cunoaște nostalgia mării. De aici prăpastia, hăul sufletesc apărut în sânul acestui popor. Cumplita tragedie a omului liber de azi, obligat să trăiască printre semenii lui, „acumiști!" De la contactul zilnic, dureros, cu această generație spontană vine deznădejdea, descumpănirea profundă, nespusul lui amar sufletesc, al acestui „rest" de popor român, ce încă se încăpățânează cu sfântă inerție să mai existe!

Și totuși, sunt convins până la absoluta credință, că viața asta centrifugală, ce-și zdrobește ființa în fiecare zi de marginile reci și indiferente ale neantului, va îngenunchea, într-o zi, în fața acestui „rest" de neam românesc, ce gravitează milenar doar în jurul credinței lui!

Distrugerea libertății

Un proces lent și tragic de apostazie fără precedent în istoria noastră, făcut benevol din condiția de român și, mai ales, din aceea de creștin, se desfășoară astăzi cu noi și ceea ce este cu mult mai cumplit și neîntâmplat în orizontul nostru sufletesc, chiar prin noi înșine. Ca apa unui râu curat de munte, ce se poluează pe nesimțite de agenți chimici nedetectabili la vedere, apa rămânând la suprafață „curată", dar în timp fără de nici un pește.

La sunetul ispititor al sirenelor, noilor „paradigme" sociale, politice economice, camuflate pervers, oare pentru a câta oară, sub masca altruismului, a generozității, ce-nlănțuie pe nesimțite ființa omului, dându-i paradoxal, ca pe o anestezie, sentimentul iluzoriu al unei mari libertăți, chiar a uneia fără precedent în istoria umanității, prin inflația deșănțată de drepturi ale omului, ce au, în fond, ca scop tocmai contrariul: transformarea lui într-un simplu atom social, direcționat juridic la comandă în toate direcțiile ce-i pot strivi natura firească, a răspuns o nouă „omenire", tranchilizată de noile droguri ideologice, cu gesturi sinucigașe, menite să distrugă ceea ce a ținut și echilibrat întotdeauna o societate umană și anume, edificiul ei moral, rod al conștiinței omului în drumul său neobosit spre dezrobitoarea transcendență!

Și, odată cu această nouă „omenire", și-a dat acordul, cu sinucigaș entuziasm, o amorfă mulțime

„romînească" predispusă oricând, în numele așa-zisului progres ce ispitește cu iluzorii și efemere emancipări economice și sociale, să-și crucifice public normalitatea, rostul firii cristalizat în milenii de echilibru sufletesc.

Aclamând inconștient, sedus, eradicarea principiilor morale de viață, a idealurilor, a tradițiilor proprii pe care, de la an la an, le lasă să fie infestate de stranii și patologice influențe de afară, a istoriei care i-a păzit cu inimaginabile jertfe, identitatea, și, mai presus de toate, a credinței ce i-a dăruit uluitoarea, incredibila și tainica dăinuire în veacuri de atroce bestialitate, totul de dragul „noii libertăți", masa amorfă a acelei mulțimi „romînești" a căzut suicidar în capcana neantului spre care a fost atrasă prin atâtea ispite și momeli iscusite.

Ce timpuri mutilante trăim?.... Văzând grefa asta plantată forțat în inima acestui popor creștin, ce timp de secole și-a-ncredințat destinul credinței lui creștine, cum își arogă virtuți exponențiale, aplaudând public VICIUL, ca libertate de a fi!

Să stai apatic, anesteziat, când MATCA ta ființială de mii de ani este pusă la zid, când memoria neamului tău este condamnată la uitare, când modelele tale culturale sunt terfelite, când trecutul tău istoric este interogat ca fiind suspect și relativ, de tot felul de instanțe străine, imorale și ilegitime, când martirii creștini ai temnițelor comuniste sunt reîncriminați, este ca și cum ai sta cu spatele la execuția publică a celor care, prin jertfa lor, ți-au asigurat libertatea și demnitatea de a fi român și creștin în lume. A fi nepăsător până la nesimțire, a fi apatic până la cruda și patologică indiferență față de CORUPEREA publică a felului nostru de a fi, față de distrugerea în mod public a FIBREI românești, înseamnă, în

fond, o coparticipare tacită, un umăr pus din interior la desființarea duhului creștin românesc, un cumplit și inimaginabil păcat al acestei mulțimi „romînești" de azi, care, în lipsa unei căințe și a unei dumnezeiești revolte, ne va stigmatiza pe veci ființa, condamnând-o la ireversibilă cădere și uitare.

Căci prin darul divin al încreștinării, omul trebuie să fie PAZNICUL ființei lui! A părăsi acest sfânt privilegiu înseamnă a-L părăsi pe Cel care ți L-a dat prin propria și cutremurătoare Lui Jertfă! Înseamnă să-ți trădezi Infinitul din tine! Iar vremurile căzute de azi ne arată c-am devenit meschinii paznici de o clipă a strictului interes individual, dar nimeni nu-și mai apără ființa sufletească și, mai presus de toate, nimeni nu mai apără FIINȚA NEAMULUI ROMÂNESC!

Această entitate pe care n-o poți cuprinde fizic, n-o poți atinge material, dar care te trăiește și te strigă astăzi prin toți porii! Mulțimi de oameni ies în stradă și se revoltă împotriva corupției politice, economice, financiare. Legitimă atitudine! Dar nimeni nu a ieșit în stradă împotriva corupției sufletești! Cutremurătoare CĂDERE!

„Dezrobiți" de memorie, de propriile valori sufletești, „descătușați" de puterea tainică a eroilor și martirilor noștri și, mai presus de toate, de credința noastră, ne vom târî ca popor pe orizontala pustiului sufletesc ce ni s-a pus la dispoziție, trăgând după noi la groapa comună a „noii" omeniri, tot ce putea regenera acest neam în fața procesului mistuitor la care a fost supus!

O tiranie a prezentului unei democrații a patologicului, ce-și cere dreptul ilegitim la „sănătate!" Iar în fața ei, niciun baraj moral! O dezertare în masă ce duce deja la o uluitoare involuție sufletească a omului! O

anulare a Absolutului din planul Adevărului prin excluderea Revelației!

Distrugerea sentimentului comun religios ce ne rupea de gravitația speciei, dându-ne perspectiva Salvării și înălțării condiției noastre, distrugere ce a dus la „privatizarea" agresivă a Unicului sens ce ne unea și pulverizarea lui în haotice sensuri individuale, ce se confruntă atroce pentru o efemeră întâietate. Și astfel se vrea o lume care să trăiască permanent în sens giratoriu la nivel de turmă, stupidă și epuizantă buclă Sisifică, iar la nivel individual, fiecare cu sensul lui, tiranizat de prezent și umbrit de Dumnezeu!

Un neant organizat, atât prin forța centripetă a gloatei fără de credință, atrasă atavic de gravitația infernală a interesului strict individual, existențe ecranate, prăbușite în virtual, atomi sociali aflați în veșnică concurență în fuga lor spre un centru inexistent, omul orbit, cârtița-socială, cât și... prin forța centrifugală ce-l risipește-n lume, zdrobindu-i, în final, ființa într-un delir al infernalei singurătăți!

Te uiți cu uimire, dar și cu o cutremurătoare durere în suflet, cum această mulțime amorfă de români au dezertat public, fulgerător, din propria lor natură, pentru a nu pierde nimic din jocul sinistru de artificii ambalat în vaste și nenumărate oportunități de parvenire personală, luând în spate, fără niciun scrupul, valuta forte a unui neam întreg. Lăsând în spate tot ce le-a conferit forța dăinuirii miraculoase în fața tăvălugului istoriei, înălțimea demnității de a fi român și anume „puterea personală". Acest dor sublim al creștinismului, ce așează în fața lumii persoana, făcută după Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu, trebuia pus pe taraba meschină a noului

internaționalism, vândut pe nimic și schimbat cu chipul și asemănarea cetățeanului nou, omul de nicăieri, acel micro-organism social unicelular, capabil să migreze în toate direcțiile, fără ca el însuși să fie în niciuna. Stupid și mutilat produs mutand al laboratoarelor de inginerie socială, specializate în a concepe și desena noi comportamente umane, benzi animate ce vor înlocui destinele umane!

Cetățeni spontani, rod al istoriilor și identităților „alternative", viitori indivizi „amfibii", predestinați să facă o veșnică navetă, agitați brownian fără de pauză, între neantul vieții personale și lumea halucinogenă a unui alienant și perpetuu spațiu virtual!

Un teribil val de amnezii obligatorii, ocultări premeditate ale adevărului despre noi înșine, iată câteva elemente ale spațiului reeducării contemporane la care este supus cu cinică consecvență acest biet popor român, ca să se racordeze docil la hiatusul sfâșietor ce marchează memoria creștină a Europei de azi!

Ne-am „domesticit" într-atât sfântul temei arhaic ce arunca firesc, cu de la sine putere, orice pervertire ce se-ncerca aspra ființei noastre, încât singuri am început să ne stigmatizăm orice simțământ al iubirii de țară și, mai presus de orice, al iubirii de Dumnezeu, contaminați fiind de subtila otravă ce ne-a intrat în sânge și care ne face să ne detestăm condiția, considerând acești sfinți piloni ce ne-au ținut nevătămată esența firii românești în istorie, ca pe un reflex de iobăgie sufletească înrobită unor himere.

Traduceți toate astea în spectrul social, dar și sufletesc, al acestei nații și veți fi marcați de neașteptate „solidarități" alienante are românilor alternativi, con-

științele amfibii revoltate împotriva propriilor valori milenare, crescuți din manualele de istorie alternative ce le-au relativizat istoria și ființa.

Inexistența astăzi a unor paznici ai ființei naționale, acei atât de necesari grăniceri morali, așezați la frontiera invizibilă a sufletului românesc a dus la invazia, fără precedent în celula românească, a același ADN străin de ereditatea noastră și care se va arăta devastator în timp pentru acest popor. Lipit din naștere de Absolut, acest popor a plătit cu prețul jertfei supreme, cele mai cumplite tributuri istoriei, făcând moneda de schimb propria-i viață, dar nicicând propria-i credință!

O lume românească contemporană, parcă excedată congenital de măreția ontologică a propriului trecut, incapabilă să moștenească tezaurul tăcut și dureros al jertfei de sine, avortează lent și public, copilul Sfânt al propriei dăinuiri: credința!

În fond, nemaifiind racordat la aceasta din urma și, apoi, nici măcar la încrederea în ceva, se desparte lent de duhul neamului său, lăsându-se îngrijit „ideologic", cu tragică cecitate, ca apoi singur să-și semneze, ca pe o „izbăvire", cea mai cruntă condamnare: despărțirea de sine!

Din zilnicele noastre iresponsabilități, din condamnabila noastră nepăsare, din lașitățile cristalizate-n timp ca mod de viață, din reflexele minime centrate numai pe supraviețuire sau, din contră, din goana haotică după confortul unei vieți mereu amânate, din adaptabilitatea, fără jenă, oricând și oricum, fără nici cea mai mică reacție critică, la marele exod făcut zilnic din condiția de român și creștin, se toarce somnul letal de azi al conștiinței românești. Nu mai este o ÎNFRÂNGERE, ci o cumplită DESCOMPUNERE, o fatală și ireversibilă cădere

din istorie și, mai ales, din propria ființă, pentru care numai noi, prin trădările noastre zilnice, ne facem vinovați în fața Bunului Dumnezeu!

Iar crima aceasta este dublă! Căci nu ne-ngropăm numai propria existență de azi, în cimitirul comun pus la dispoziție cu atâta zel și entuziasm „umanist", dar tragem după noi, cu cinică și de neiertat iresponsabilitate, întreaga FIINȚĂ nevinovată a acestui neam românesc!

Căci, dacă a crucifica un om nevinovat este o cumplită și tragică nedreptate, strigătoare la cer, a-ți crucifica Ființa neamului tău va cere necruțătorul răspuns dat de CER celor ce se vor face vinovați! Dar dincolo de fatumul acesta, ce poate ne va mistui necruțător, trebuie știut că va fi și o sfântă CERNERE. Căci dacă primul face parte din destin, cea de-a doua „cernere" este copila Proniei Cerești ce poate ridica oricând omul și neamul din imuabila și tragica-i soartă. Și astfel, să nădăjduim, căci așa cum VEȘNICIA n-a rămas indiferentă față de crucificarea lui Iisus, în același fel nu va fi indiferentă cu FIINȚA cea adevărată a neamului românesc care L-a iubit!

Libertatea de a nu te speria de „zgomotul" lumii!

De când până când, o epocă stupidă, degenerată moral și sufletește, ca cea pe care o îndurăm astăzi, ce tractează după ea, parcă, generații pe măsură, apatice, indiferente, amnezice sau dimpotrivă ignorant agresive, devine capăt de linie a ființei unui neam? Devine peste noapte instanța supremă de condamnare fără drept de a fi a tainei unui popor și acela veșnic martirizat? Ce putere are lumea asta schiloadă de azi, să confișteze pecetea veșniciei, lăsată de Bunul Dumnezeu, acestui neam? Căci acelui seism al eternității, ce S-a-trupat în clipa istoriei, ca să ne-nalțe din mlaștina păcatului, nu-i poate sta nimeni și nimic în cale!

Numai întorcând spatele acestei unice Eternități ce ne-a plâns de milă, cădem în spaima zilei de azi.

Pierzându-ne respirația aceasta înaltă, cocoșați de „vremuri" mutilate și mutilante, intrăm cu toții în marele cor al infirmilor sufletești ai acestei lumi!

Ne speriem de tot și de toate! Ne speriem cum pe acest pământ sfânt a putut să crească „recolta" asta hidoasă de agonii morale! Ne-nspăimântăm de toate formele acestea de sinistră malignitate sufletească, ce-au început, galopant, să ne distrugă ființa slăbită din lipsa credinței, credință ce ne-a asigurat cu de la sine putere tulburătoarea, tainica și uimitoarea dăinuire peste veacuri. Ne speriem de toate acestea, pentru că ne închinăm

lor! Divinizăm stupidul eşecurilor noastre sufleteşti năucitore, strigătoare până la cer, uitând că progresul haotic, sălbatic şi, parcă, premeditat necontrolat, al acestei „civilizaţii" oricât de fascinant ar fi, lipsit de credinţa-n Dumnezeu, poate să devină cea mai cruntă, rafinată şi perversă paralizie a desăvârşirii noastre ca fiinţe umane! Pentru prima oară în istorie, ne apărăm cu strâşnicie penibila „emancipare", ce este în stare să calce-n picioare orice identitate de a fi: biologică, etnică, morală, istorică, naţională, religioasă a acestui popor, orice temeinică valoare culturală şi istorică a lui, ca să schimbăm în regim de „urgenţă" Chipul lui Dumnezeu din noi, cu caricatura agitată, vibrând nevrotic, cu majore simptome patologice a lumii căzute şi bolnave de azi!

Ne apărăm frenetic efemerele şi promiţătoarele proprietăţii lumeşti, uitând că suntem simpli chiriaşi pe acest pământ. Ne apărăm cu agresivitate şi inimaginabilă intoleranţă toate „şansele" de a evada, ocult sau pe faţă, din condiţia de român şi creştin, pentru o altă stare mai „civilizată", uitând că neamul ăsta şi-a păzit etern în istorie, nu vremelnicia, ci paradoxala lui veşnicie, CRUCEA răstignirii sale, CREDINŢA!

Căci tot ce ne-nspăimântă pe noi astăzi, pentru acest popor, nu au fost decât sperietori înfipte în lanul de grâu al fiinţei lui. Iar din acest grâu curat al credinţei lui de nezdruncinat s-a dospit pâinea noastră întru fiinţă!

„Libertatea" de a trăda!

Nu hoardele „civilizației barbare", venite din afară, ne sufocă acum, ci cei dinlăuntru! „Cumpărații!" care, oare pentru câte pungi de argint ne-au vândut țara și acum vor să ne vândă ceea ce niciodată acest neam nu și-a pus pe taraba lumii, SUFLETUL?! Acești „cumpărați" care au pus pe taraba internațională, nu numai resursele naturale ale țării ci, în mod criminal și neîntâlnit până acum în spațiul românesc, inestimabilele lui bogății sufletești.

Invadați suntem de acei ai „noștri", modificații, căzuții pentru totdeauna! Acei „alții" din sânul nostru! Purtătorii letali ai mesajului cromozomului de uitare a tot ce este creștin și românesc! Tumori „civilizate", îmbălsămate în infinite drepturi ale omului, atacă pe față sau tacit, ca-ntr-o fază terminală, trupul agonic al acestui sfânt pământ românesc! Oameni-idei-noi, care nu ar muri nicicând pentru ideile lor, dar ar fi în stare să trimită la moarte pentru ele milioane de oameni fără să clipească! Și peste toate, s-a creat, încet și cu efect letal „jungla" civilizată a sinistrului individualism-sălbatec, ce pulverizează cu de la sine putere, orice acoperiș ridicat din nevoia și sfânta vocație a lumii de a fi dimpreună! Dictatura asta blândă, cu zâmbetul pervers al „democrației" pe față, își denunță de pe acum, fără să vrea, rânjetul batjocoritor al morții ce-i stă în spate, așteptând

momentul prielnic să dea lovitura finală unui suflet omenesc aflat de pe acum într-o cumplită agonie!

Arătarea asta profund „neromânească" apărută violent, spontan, pe pământul ăsta martirizat, sinistră, ciudată, alienată și alienantă, omul „progresului" cu orice preț, al zilelor noastre!

Uitați-vă cum trece pe sufletul rănit al acestei țări românești de azi, trufaș, având în minte o menajerie de „cunoștințe", care mai de care mai superficiale și agresive, care se mușcă-ntr-ele, pentru întâietate, fără de nicun scrupul, creând astfel, paradoxal, sălbăticia noii „civilizații"!

Ființă amfibie, cu un picior în lumea virtuală și cu celălalt în restul de viață mutilat, care i-a mai rămas! Atent numai la stimulii electrici ai perpetuei informații, cortex redus la reflexe digitale și la propriul interes de-o clipă, total insensibil la hăul de tragedie umană, ce se cască-n spatele marșului lui „triumfal" în lume!

Acest al „nostru", desensibilizat metodic, ajuns frigid sufletește, suflă arogant zilnic în flacăra creației divine, ce-l irită că se-ncăpățânează să existe, își face un crunt ideal din stupida-i anafectivitate, congelându-și ființa în sloganuri străine de neam și de țară, importate de aiurea, dar autometabolizate din vocație profund parazitară, agonice abstracțiuni ce nu au nicio rezonanță cu sufletul nostru românesc, vrând, în fond, ca orice mutand ideologic, de-acum și din totdeauna, să-l expropieze Creatorului tainele, dar chinuit în ascunsul micului său suflet, că nicicând nu se va putea împroprietării cu ele!

Libertatea de a-ți păsa de suferința propriului popor!

Trăim vremuri apocaliptice!... Da!.. Dar nu-mi aduc aminte ca venirea lui Iisus pe această lume să se fii făcut în vreo vreme de relativ „confort" istoric!.. Ci într-o baie de sânge!.. Cutremurător infanticid!... Ordonat de cel ce se temea atunci, ca și cei de acum, ca Adevărul să se nască! Sângele micilor inocenți, purpură tragică la venirea marelui Nevinovat! Ce început cumplit al noii lumi!... Cutremurare fără precedent!... Și-apoi abominabilul sfârșit!... Undeva, pe un deal prăpădit, la o margine de imperiu, crucificat printre tâlharii și criminalii lumii, stătea spânzurat pe cruce Cel ce purta pe frunte coroana de spini a Infinitului însingurat și lovit de lume. Stătea crucificată Tristețea Universului în fața speciei umane dezlănțuite, pe care El o privise cu tăcerea milostivă a neomeneștii lui blândeți! Sordidei gelozii a robilor lumii în fața Omului Liber, sinistrei uri a infirmității umane, cătușelor dezlănțuite împotriva DEZROBITORULUI, El le-a răspuns prin cutremurătoarea lui Milă! El primul și singurul Dumnezeu Care a plâns pentru noi!

Cui îi păsa, atunci ca și acuma, de toate astea? Lumii de atunci, ca și cea de azi, acea lume ce-și trăia viața, ca și acum, hrănindu-se cu nefastele și platele „certitudini" ale zilei, pe care o asezona, din când în când, ca să-și trezească ființa adormită, cu abominabile atrocități?... Cui îi păsa?.. Imperiului? Împăratului?...

Nimănui din toți aceștia !... Doar trei femei cu sufletele răvășite de durere, la picioarele Lui!

Cele trei Marii, printre care Sfânta Lui Mamă, ce avea să cunoască cea mai mare și devastatoare sfâșiere a inimii! Doar i se permisese să asiste, fără să poată face nimic, la înspăimântătoarea agonie a Fiului ei! A Celui Nevinovat întru nimica!... A Celui Ce adusese iubire pe pământ!... Și tot acolo, la picioarele Marelui Răstignit, un Apostol! Singurul dintre ei, care în acele vremuri tulburi, nu se speriase de lume! Singurul dintre ei, a cărui nemărginită iubire n-a putut fi îngenunchiată de spaima istoriei... Lor, numai lor, le păsa în clipa aceea de El! Înconjurați de un ocean de ură și de nerecunoștință, ei erau singurii recunoscători, singurii ce-L iubeau, apărându-L de hula lumii cu zidul lacrimilor lor. Și datorită lor, iubirii lor de nezdruncinat în mijlocul mulțimilor furibunde și însetate de răzbunare împotriva Celui Ce Le făcuse numai bine, împotriva Celui Ce Le redase taina de a fi, istoria a trebuit să se întoarcă spre sine, numărându-și biata viață lumească, înainte și după cumplita Răstignire a Lui, a Marelui Nevinovat! Atunci, o infinită curățenie sufletească a despicat istoria întunecată a acestei omeniri în două! Și-atunci, de ce să ne fie frică nouă astăzi?

Căci tot așa s-a întâmplat și cu acest biet popor român, rămas crucificat la margine de imperii și de cinice istorii. Cui, oare, i-a păsat și-i pasă și astăzi de el?... Celor ce l-au răstignit?... Imperiilor? Împăraților lumii? Tuturor celor care, rând pe rând, l-au suit pe interminabila Golgotă, țintuindu-l într-o eternă și atroce crucificare? Cui?

De n-ar fi stat în indiferența lumii, în fața cinismului atroce al istoriei, rând pe rând, în fața CRUCII Lui,

în genunchi, câte un țăran român cu viața făcută candelă de credință, sau câte o sfântă mamă, ca să-l pomenească și să-l plângă, cu ființa făcută toată murmur de rugăciune către Dumnezeu, neamul ăsta ar fi pierit de mult! Și dacă veșnicul lor suspin nu a putut fi acoperit de nisipul mișcător al lumii, a fost că lor le-a păsat din toată ființa lor smerită, de soarta acestui popor. Și-atâta timp cât nouă, celor de azi, la rândul nostru, o să ne pese de suferința acestui neam în care ne-am născut, el va-nvia fulgerător, după cumplita Răstignire la care a fost condamnat de lumea bolnavă și rătăcită a timpului de azi!

Fii liber!

Niciodată n-am fost mai „liberi" ca acum să asistăm pasivi, în mod „civilizat", la propria noastră degradare! Să-ndurăm, cu ființa parcă anesteziată, toate nedreptățile, umilințele și câte și mai câte alte lovituri sufletești, date cu față „umană", cu rigoarea și cu cinismul unui program bine stabilit!

Niciodată n-am fost mai „liberi" ca acum să suferim în tăcere valul de vulgaritate, de promiscuitate, de agresivitate, în numele noii „libertăți" ce stă ca o coroană furată din ere păgâne, sălbatec pe fruntea „lumii noi" ce se revarsă asupra noastră!

Ruină a libertății adevărate, rănită, sângerândă, căzută și mai ales decăzută din brațele adevărului, risipită în mici fărâme bolnave de libertinaj, care mai de care mai sordide, mai patologice, ce asaltează zilnic, din toate părțile: normalitatea, bunul-simț, și-n ultimă instanță, credința acestui popor. Aceasta este fața adevărată a „libertății" de azi! Niciodată noi, ca neam, n-am avut privilegiul acestei cumplite „libertăți"!

„Libertatea" de a ne sinucide în mod public, în numele noii libertăți! „Libertatea" de a asasina ca-ntr-o oribilă și crudă vânătoare ce-și așteaptă trofeele însângerate, rând pe rând, toate valorile sufletești ale dăinuirii noastre, ce au ținut vie, în veacuri, ființa neamului.

Când, oare, în istoria noastră am avut noi, ca popor, din proprie convingere, „libertatea" de-a ne sfida

credința, de-a ne-njosi Biserica, de-a ne reincrimina martirii, de-a ne marginaliza până la uitare eroii, de-a ne ridiculiza până la blasfemie geniile și marile valori naționale? Când?...

Și, oare, când a mai avut poporul ăsta român sinistra „libertate" de a-și crește copiii în devastatoare și cumplite confuzii, menite să facă din ei veșnici rătăcitori în abisul unei noi lumi bolnave? Când?...

Ni s-a dat încet și sigur „libertatea" de a tăcea în fața minciunii și de a coabita cu ea, logodind-o firesc, pe nesimțite, cu normalul, ca nimic să nu mai aibă claritate și să trăim în cumplitul aer al indeciziilor noastre de fiecare zi!

Și oare, când în timpul istoric al acestui neam veșnic suferind, „gânditorii" noștri, „filosofii" noștri, „intelectualii" noștri au mai avut sublima „libertate" să pună pe cântarul necinstit al dilemelor de tot felul, micul nostru mănunchi de certitudiniromânești, **și acelea sângerând**e? Blamând, astfel, la adăpostul perversei umbrele democratice și civilizate, „sângerândele" noastre valori care, așa cum au putut, au ținut în viață biata ființă a acestui popor!

Când oare, artiștii noștri, scriitori, cineaști, oameni de teatru au mai avut această neînchipuită „libertate" să scoată la suprafață, cu cinică febrilitate, sordidul, pestilențialul, grotescul, tot ce este urât și tot ce ar mai putea urâți coloana infinită a suferinței românești, în numele libertății de creație? Când?...

Naufragiați din vocație, ce țin în brațe bucata de lemn frântă de izbitura stâncii, crezând că este corabie! Înotătorii disperați ai lumii de azi, către nicăieri!

Și totuși, oare când am mai avut noi, ca neam, „libertatea" de a așeza în numele diversității, pe locuri

egale cu valoarea, prostia, abjecția, calomnia, perversitatea, minciuna, punând, în același timp, parcă dintr-o sinistră vocație, frână Adevărului care-ntotdeauna ne-a făcut cu adevărat liberi?... Când?... Poate am fost siliți de nefasta ideologie trecută, ce ne-a cangrenat fără scrupule ființa, dar nicicând n-am fost liberi s-o facem, ca astăzi, din proprie inițiativă, bucuroși că vedem distruse ultimele metereze morale ale acestui popor, sub privirea mută și indiferentă a celor mulți. Lipsa de replică, asentimentul tacit al nostru, al tuturor celor care mai simțim românește și-avem credința-n Dumnezeu este, de fapt, lovitura de moarte pe care-o primește acest neam!

Oribilă și devastatoare „libertate", de a vinde pe taraba lumii orice frumusețe și bogăție a acestui pământ și de a arunca, prin mișcări agitate, în tomberonul pieței desfrânate de azi orice inefabilă și tandră sensibilitate românească, orice calitate tainică și zguduitoare de a fi român!

Suntem liberi să parvenim economic individual, cu orice preț, în dauna țării, a semenului nostru, numai să ieșim odată și odată din suferința mizeriei materiale ce ne-a marcat de-a lungul timpului, ca să intrăm în lunga și nemărginită mizerie sufletească ce ne așteaptă cu brațele deschise, machiată violent în culorile bunăstării destrăbălate de azi!

Suntem liberi, în numele zeului diversității, să ne zdrobim sfânta și crucificata identitate de asfaltul inert a unor stupide și criminale ideologii, deghizate dibaci și pervers în infinite și mutilante „drepturi" umane! Pășim cu greu în tenebroasa junglă legislativă a noului ghetou „civilizat", fără de speranță, căci tot ce tăiem cu maceta bunului-simț, crește în urma noastră, rapid și violent,

astupând orice urmă de cărare ce ne-ar putea întoarce spre rădăcinile izbăvitoare!

Suntem liberi să vedem cum ni se topește istoria sub ochii noștri, devenind o simplă geografie locuită de cetățeni anonimi. Nicicând nu am avut această „libertate" să ne umbrim noi înșine, cu nori de gând sufletesc, Steaua Polară ce ne-a ghidat de mii de ani, prin bezna și furtunile istoriei, busola tainică a acestui neam, credința creștină! Să ucidem public, să lapidăm în piața degradării și degenerării noastre, simțirea tainică a Lui Dumnezeu în lume, ca prin asta, să ne ucidem propria cunoaștere de sine și să hrănim ferocea iresponsabilitate ce ne-nconjoară din toate părțile.

Suntem liberi ca nicicând să ieșim din minunata stare de enigmă și miracol a acestui neprețuit neam și să ne cipăm benevol istoria, tradiția, identitatea și, mai ales, conștiințele, ca să alergăm furibund, să îngroșăm rândurile celor mulți, care se înghesuie în drumul lor, ce-i poartă spre marele neant. Suntem liberi să nu mai fim copiii Lui Dumnezeu și ai părinților nostri, ci odraslele mutilate ale vremurilor noastre. Ne dezdumnezeim, refuzându-ne condiția nobilă și, în același timp, ne dezumanizăm.

Suntem liberi să fim mereu alții, dar niciodată noi înșine!

Dar când, oare, vom fi liberi, să fim mai atenți la sensibilitățile noastre ca popor, ceva mai mult decât la ale altora? Și oare când vom fi liberi să ne rostim firea românească și creștină până la capăt și să-ncetăm să fim codoșii conjuncturii istorice, meschini profitori ai clipei, ce se hrănesc din resturile capitalului cumplitului haos atât de bine premeditat de creatorii de confuzii ce au distrus lumea?

Să fim liberi să privim cerul acestui pământ românesc însfințit de prea multa-i suferință și nu jalnice efemeride libertine ce divinizează lampa de neon a „noii lumi"!

Să fim liberi cu fața spre Dumnezeul Care ne-a dăruit LIBERTATEA și nu cu fața spre cei care L-au crucificat! Liberi cu fața spre Cel Ce S-a răstignit pentru libertatea noastră și nu spre cei ce L-au răstignit, întru înrobirea noastră! Și-atunci, vom simți aerul curat și sfânt al adevăratei libertăți! Atunci vom simți lumina minunii de a fi om! Atunci și cuvântul român se va odihni în sfârșit în inimile noastre!

Prețul libertății

Mai bine scrum, decât pulbere!
Jack London

Și dacă fibra sufletească a unui om sensibil, născut cu setea de adevăr, nu se poate acorda la sunetul sinistru al acestui veac diform, ce va face?... Nimic mai mult, decât ceea ce au făcut și alte ființe marcate de noblețe sufletească și aflate în răspărul lumii, lume ce-și reclama tot timpul, în mod infernal, nevoia sălbatică de a fi, sfidând atavic nevoia de desăvârșire a omului de calitate... Ce poate să facă? Nimic decât să-și ridice ochii către cerul libertății lui înnăscute!...

Cineva, cândva, chiar în zgomotul și agitația permanentă a istoriei, îi va vedea privirea și o va duce mai departe pe cont propriu, ca, la rândul lui, s-o dăruiască unui alt demn urmaș. Această călătorie, invizibilă-n timp, a vibrației sufletului liber, este poteca de lumină a desăvârșirii umane, în drumul ei spre Adevăr! De la respirația unei libertăți la altă respirație a ei, prin negura istoriei, ca și cum o specie superioară își caută aerul necesar, nu numai ca să supraviețuiască, ci ca să se desăvârșească! În tot acest timp, „confrații" lui, obișnuiți cu mediul, „adaptații" de serviciu, cei născuți cu nostalgia cătușelor, se vor grăbi să pedepsească această privire către cer a semenului lor. Gelozia celor mulți, a sclavilor de bună voie! Și-atunci cel care a-ndrăznit să-și respire

libertatea înnăscută, părăsind astfel aerul înecăcios al turmei în drumul ei spre nicăieri, va ști că prețul acestui gest, al acelei salvatoare priviri spre zarea propriei desăvârșiri, va fi chiar existența lui! Nu există pentru cei născuți astfel cale alternativă! Nu există alt drum! Nu există cale înapoi, decât cu prețul sinuciderii! Tulburătoare și inexplicabilă taină! Omul născut liber își acceptă cruntul destin la care îl supun cei mulți, răstignirea. Căci dorul de cer se anunță a fi mai puternic decât viața. De aici, de la această sublimă înălțime umană, veghează netulburată de contingent desăvârșirea noastră. Din lumina acestei jertfe se vor lumina mulți alții care, la rândul lor, se vor lăsa mistuiți de setea descătușării întru înălțarea bietei noastre condiții umane.

Și, de aceea, nu există decât o singură cale!... Să arzi!... Să arzi până la capăt în lumina libertății tale!

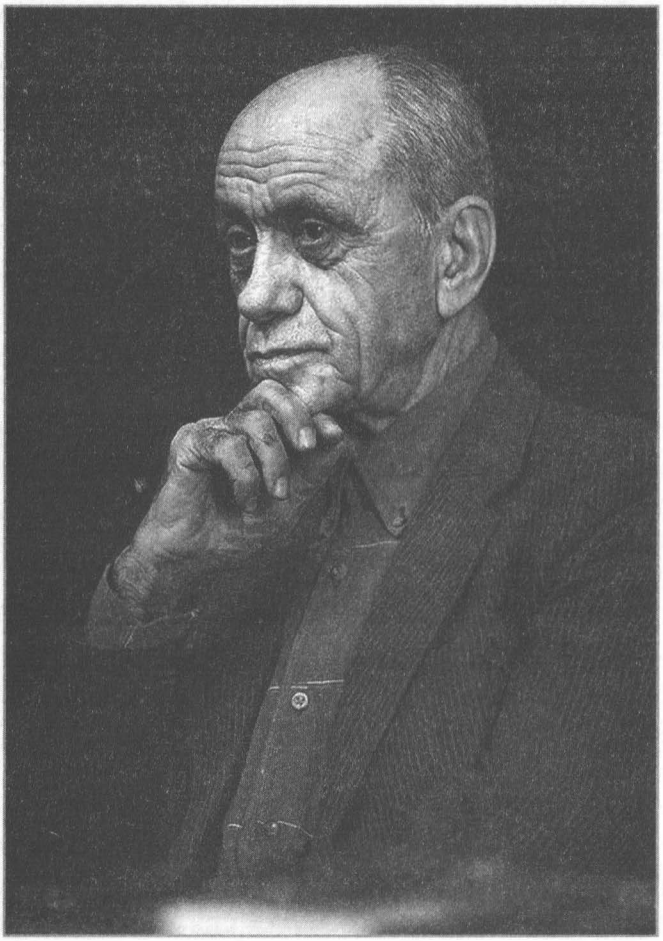

Gheorghe CEAUȘU

Prof. univ. dr. Gheorghe Ceaușu a fost Doctor Honoris Causa al Universității Nationale de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale", personalitate marcantă a culturii românești.

S-a născut în anul 1931, în satul Smei din orasul Costesti, fiind înmormântat în același sat în anul 2017, luna aprilie. Vasta sa activitate didactică de șase decenii (1957- 2017) și numărul impresionant de cursurii predate în cadrul UNATC, au făcut să-și pună amprenta asupra marilor nume ale scenei românesti.

Filosof si teoretician al culturii, și-a dedicat întreaga viață artelor spectacolului, fiind autor a numeroase volume printe care: „Lumea ca spectacol și spectacolul ca lume", „Fenomenologia aroganței", „9 discipline si 3 domenii", „Pe drumul gândirii axiologice", „Estetica operei de artă".

Membru în AICT – Asociația Internațională a Criticilor de Teatru. Fiu al Argeșului și Muscelului in anul 2011; Cetățean de Onoare al Argeșului și Muscelului în anul 2012.

Pe lângă UNATC, a predat și în alte importante instituții de învățământ superior, printre care amintim:

- Conservatorul de muzică Ciprian Porumbescu, în prezent Universitatea Națională de Muzică din București;

- Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu", în prezent Universitatea Națională de Arte București;

- Institutul de Arhitectură ,,Ion Mincu", în prezent Universitatea de Arhitectura și Urbanism Ion Mincu.

Cursuri predate: Istoria Filosofiei; Estetica generală; Estetica filmului (studii doctorale); Receptare culturală (studii doctorale); Interferențe ale formelor culturii si ale artelor (studii doctorale); Filosofia culturii; Axiologie generală; Valorile estetice si ale esteticii; Antropologie culturală și teatrală (master); Artele spectacolului; Etica; Sociologia teatrului; Arta și civilizația contemporană.

Omul liber
(O ultimă scrisoare)

Ce zi cu soare și azi, care nu anunța nimic trist!... Zmei!... Comuna în care te-ai născut te primea, în sfârșit, să te-ntorci acasă. Ce nume cu rezonanță de basm!... Și apoi, curtea aceea a casei tale de la țară, plină de verdele crud al primăverii ce striga din răsputeri a viață renăscută! Câțiva pomi fructiferi înfloriți și casa-ți simplă, țărănească, te priveau cu surdă durere, neînțelegând ce s-a întâmplat. Un fel de infinită uimire în fața tragicei evidențe pe care n-o puteau recunoaște. Noi, câțiva oameni risipiți prin curte, veniți de la oraș, ne amestecam cu cei din sat, în jurul tău, înlănțuiți cu toții în aceeași tăcută suferință. La capătul sicriului de lemn, cu mâinile încleștate de el, ca și cum nu voia să-i dea voie să-i răpească ce are mai drag, era o femeie în vârstă, o bătrânică îmbrăcată în negru, cu sufletul înfășurat într-o mută și zguduitoare durere... sora ta! Între noi, ceilalți, veniți de peste tot, și ea era o distanță pe care n-o putea trece nimeni, un fel de lacrimă mare nevăzută, dragă Ghiță, de parcă în trupușorul ei firav s-ar fi adunat un neam întreg, venit ca să te plângă, o lacrimă imensă ce-o purta tăcut în spatele-i îmbătrânit și suferind de neștiute dureri. În mâinile acelea slabe, osoase, țărănești, obosite de atâtea munci, încleștate disperat ca niște rădăcini de bucata de lemn ce-o despărțea de tine, stătea nezdruncinată toată dragostea ei pentru tine!...

Cu capul îmbrobodit în basmaua neagră, cu fruntea plecată către mâinile tale încrucișate pe piept, deasupra cărora răsărea o iconiță cu Maica Domnului, așezată acolo ca să mai aline durerea despărțirii, ea-și murmura, cu sufletu-i tremurând, ca pe o tainică rugăciune, copilăria petrecută dimpreună, tinerețea voastră și, poate, întreaga ei viață numai de ea știută.

Stătea nedezlipită de tine, fratele ei, domnul profesor de la București, mândria, ajutorul și nădejdea ei dintotdeauna. Se simțea atât de dureros că lupta cu toată ființa ei, tremurândă de durere, ca să stai lângă ea, ignorând, în același timp, moartea cu o sfântă tărie țărănească. Nu putea să se despartă de tine, spicul acela de grâu, crescut dintre ei toți, cei din sat, mai înalt, mai în văzul lumii și, de aceea, condamnat să fie mereu suferind.

Stăteam lângă ea, lângă trupul acela firav dar pietrificat de durere care voia să se amestece cu țărâna care te cerea, și-mi părea că în jurul nostru timpul se eternizase și refuza să curgă. Durerea parcă se solidificase în aer. Apoi, ceva s-a mișcat insesizabil, ca și cum clipa ajunsă veșnică a trebuit să facă o reverență și să plece din nou cu timpul trecător ce ne chema. Micul convoi al durerii se porni la drum.

Ultimul drum, Ghiță!.... Ultimul tău drum era scurt, prăfuit! Un drum simplu de țară, presărat din când în când cu câte o floare, aruncată în fața tristului cortegiu de o mână nevăzută, ca și cum copilăria petrecută acolo își lua rămas bun de la tine. Le ocoleam cu toții într-un acord tăcut, sufletesc, simțind că din țărâna inertă a drumului ne privesc direct în ochi, înspăimântate și ele de efemeritatea vieții.

De-a dreapta și de-a stânga ultimului tău drum, smerită uliță de țară, se-ntindeau gardurile vechi, modeste, din lemn îmbătrânit de anotimpuri, ale gospodăriilor oamenilor din sat. Din ele, prin câte o deschizătură făcută ca o largă fereastră ce da spre lume, ne priveau, în tăcere, neașteptate cruci așezate în curțile oamenilor, cu fața spre uliță, ca și cum Veșnicia și-ar fi cerut dreptul să privească, din când în când, ca pe un simplu trecător, timpul ce ni s-a dat.

Biserica ce te aștepta era pe măsura sufletului tău. Smerită, senină, ca o casă făcută cu palmele din lutul acestui pământ românesc, care te-a dăruit și pe tine lumii, a unui Dumnezeu-țăran, venit să se odihnească puțin, de la munca câmpului său - Cerul!

Pentru ea, pentru mica biserică, tu erai bulgărele ei de pământ, fiul ce se risipise puțin în lume și care acum se-ntorcea acasă. Și ce sămânță bună încolțise din acest boț de lut, fără ca nimeni s-o vadă?! Dar oare câte spice de grâu înalt n-au căzut în țara asta fără să se facă pâine?... Atâtea jertfe neștiute ale neamului ăsta, Ghiță, neștiute de nimeni și tu, la rândul tău, între ele, parcă mai neștiut ca toți, ca și cum ai fi vrut să-ți culci tâmpla încărunțită, îmbătrânită de ani, lângă inima lui!

Primarul nu a venit! A spus că are treabă. Mai târziu l-am văzut cum a țâșnit cu Jeepul lui elegant de pe ulița modestă a satului ce, pentru o clipă, parcă s-a speriat de atâta lux și modernitate, ca apoi să respire adânc și să se liniștească. Se odihnea în propria-i țărână obișnuită cu tălpile tale goale de copil, Ghiță! Erai liber acolo, în mica biserică! Erai liber, în sfârșit, de lume și, mai ales, de atâtea lumi ce nu-ți dăduseră pace! Erai demn, Ghiță, ca un soldat ce-nfruntase moartea la Mărășești, sfidând-o cu o nemărginită seninătate su-

fletească! În tăcerea aceea sfântă, țărănească, ce prohodea neauzit în fața altarului, chipul tău începuse să semene cu o icoană ce se odihnea. O icoană obosită, bunul meu Ghiță, ca și întreaga ta viață, însingurată, cu o tristețe discretă pe față, ca un psalm murmurat în tăcere. O icoană obosită să privească lumea asta și să tot încerce s-o ajute în zadar!

Ce trist ai plecat, Ghiță!... Zdrobit, mâhnit sufletește!... Tu, care credeai în țara aceasta ca într-o Rugăciune! Ai părăsit-o cutremurat, văzând-o cum a ajuns în mâna celor de azi, o insultă!... O insultă la adresa lui Dumnezeu, Ghiță!

Rana asta sângerândă, mereu deschisă de necazul zilei, te vedeam cum o purtai demn, în sufletul tău tăcut, abătut, dar, parcă, și cu un fel de sfântă răbdare țărănească, învățată de veacuri să-și poarte trista povară de amar sufletesc! Gata! „S-a terminat!" Inima ta blândă, ce se strecura până mai deunăzi, cu o tristă și dureroasă sfială, printre ruinele fumegânde ale lumii de azi, nu va mai bate nicicând, ca să se lovească inutil și tragic de pereții indiferenți și reci ai țării de acum!

Mă lăsam picurat de viața noastră la lumina plăpândă a celor câteva lumânări din biserică și-ți vedeam aievea pașii calmi, de o noblețe țărănească; călcai alături de mine în lume, ca și cum dintr-un străfund nelămurit și sfânt al acestui neam, străbăteai clipa cu veșnicia ce ți s-a dat parcă să te-nsoțească, mereu în viață. Și de aceea, simțeam că moartea venise prea târziu ca să ne despartă. Invizibile aripi ne ridicau deasupra ei. Era puterea iubirii dintre noi, pe care n-o putuse încătușa. Eram liberi, Ghiță!...

Postfață

POSTFAȚĂ

Scrisoare către Libertate

Cine se mai întreabă astăzi ce ești tu, Libertate? Cine te mai trăiește cu adevărat? Mulți sunt cei care afirmă hotărât că „și-au câștigat libertatea", dar n-au bănuiala că nici măcar nu te-au atins și asta fiindcă tu nu poți fi câștigată, ci doar cunoscută de cei ce te au înăuntrul lor!

Tu, Libertate, ce spui de ziua de astăzi? Cum te simți într-o lume care te instrumentalizează și te folosește în cel mai josnic mod și nu-ți mai dă libertatea să fii tu? Ciudat lucru, nu?... Astăzi Libertatea nu mai are libertate! În rest, toată lumea are! Drepturi peste drepturi! Numai tu nu! *Dați-i Libertății libertatea* să fie liberă!!! Asta aș spune oricărui trecător pe care l-aș vedea în cale! Mai ales oricărui tânăr căci astăzi tocmai tinerii îi iau Libertății adevărata libertate! Nu să se lupte pentru tine le-aș spune, ci doar să te lase să existi, să te manifești așa cum doar tu știi să fii! Să se dea din calea ta! Și dacă unul singur va face asta și lângă el un altul și tot așa, pe toți ne vei salva!

Cum te simți tu, Libertate dragă, când din amărăciunea ta adâncă, uite, în cartea aceasta, un suflet sincer își amintește de vremea copilăriei? Acum, când copilăria e tot mai răpită de vulgaritate, precocitate, violență și drepturi nefirești, cineva îți amintește chiar ție de frumusețea inocenței, de dorul de-a învia fotografia demult îngălbenită și prăfuită a îmbrățișării mamei și-a primelor demnități pe care le-ai văzut în viață?

Cum te simți tu, Libertate, când, din crunta nedreptate a istoriei, un suflet de neînduplecat scoate la iveală, în cartea aceasta, ceea ce tu ai încercat dintotdeauna să aperi în toate războaiele, regimurile și în fața dorinței de putere și autoritate a orișicui, și-anume *fiorul unui neam*? Fiorul ce stă să piară al unui neam ce a uitat că-i neam și c-are un fior ascuns adânc în el?

Ce spui tu, Libertate, când din generații întregi de tineri care vin și vin pe lume, niciunii nu luptă să-ți dea jos lanțurile cu care te-au întemnițat cei ce fac propria lor istoriei, ci este unul singur, într-o carte, lăsat să fie singur că poate renunță la un moment dat, dar care luptă și rupe lanțuri după lanțuri, ori de câte ori ele la loc cresc și nu de-acum, ci de o viață întreagă!

Ce-ai să faci tu, Libertate, cu un singur om?... Și cu alții câțiva care cred și fac din umbră cor, dar nu-i aude nimeni? Ce-ai să faci peste ani, când nici memoria celor ce pentru tine luptă nu va rămâne-n liniște și pace?

Ce-ai să faci tu, Libertate, cu valul rece al ignoranței prezentului, al lipsei de valoare pe care tinerii o îmbrățișează cu orgoliu, invocându-și drepturi proaspăt inventate, pe care le slăvesc? Ai să aștepți o pală de vânt cald precum această carte, venită dintr-o vreme a melancoliei, a nostalgiei unei lumi sufletești care s-a stins, nu pentru că n-ar mai fi rezistat, ci fiindcă, biologic, piere fără a avea urmași pe măsură ta, Libertate! Nu e demn de tine ce se petrece în astă vreme, Libertate! Tu nu meriți lanțuri care să te-ntemnițeze și un viitor condamnat! Nu meriți nimic din ceea ce ți se întâmplă acum!

Eu cu tinerii am să vorbesc, Libertate dragă, ca ei să-ți vină-n apărare! Pe toți am să-i iau de-o parte și-am să le spun că deschizând această carte cu sufletul lor vor simți, dincolo de simpla înțelegere, ce-nseamnă oamenii care de bunăvoie renunță la *părinți*, pentru a deveni *orfani*! Oameni fără apărare și fără mângâiere, pe chipurile

cărora se citește că au făcut ceva îngrozitor: tocmai și-au alungat sau, mai cumplit, și-au omorât *părinții*! Iar acum aleargă bezmetici pe străzi, de colo, colo, grăbiți să-și motiveze fapta printr-o viață accelerată, ocupată cu lucruri de ei numite „importante"! Oameni ce singuri și-au stârpit amintirea copilăriei și-acum sunt fericiți cu toții într-o *țară de orfani*! *Țară de orfani!!!*

În ochi îi vor privi aceste pagini răscolite-n multă tristețe sufletească, strigându-le, când duios, când apăsat, ca un bun părinte, că oricât ar încerca să scape de trecut, cât timp există pe acest pământ chiar și așa *orfani*, să șteargă nu vor putea din ei înșiși ADN-ul cu care s-au născut! Din ei nu vor putea extirpa genele aduse-n timp de la strămoși, ca să pună în loc o altă identitate, „ultimul tip"! Alții nu vor putea deveni! Și asta fiindcă *nu există transplant de ceva impregnat în toată ființa!* Așa, proaspăt *orfani* și astfel - să știe - goi pe interior, ei sunt tot rezultatul creației binecuvântate a celor din care se trag! *Căci trecutul nu va putea nicicând să nu fi existat*!

Trecutul-părinte, cald și înțelegător, există și-și petrece vremea într-un colț de casă părintească, cosând un nasture rupt și așteptându-i... Pe toți îi așteaptă liniștit, fiindcă veșnicia e lungă! Iar când izbânzile sperate din acest act criminal al lor se vor fi terminat, vor realiza că nu „soarta" i-a lăsat *orfani*, ci ei, cu mâinile pătate de sângele strămoșilor lor, au făcut asta! Atunci, să știi că o nevoie absolută și covârșitoare va izbucni în acești *tineri*, nevoia oricărui orfan de-a-și căuta-n necunoscut, cu disperare și cu orice preț, propriile rădăcini! Este firesc! Nevoia de-a afla cine sunt, de unde vin și, peste toate, *nevoia de-o certitudine, de-a simți că aparțin de ceva*! *De-un neam!*

O carte pe care n-ai s-o poți citi fără ca sufletul să îți devină sincer, de vrei sau nu, căci din ea picură *lacrimi de milă*, pe care în vârful propriilor degete le vei simți atunci când vei întoarce pagină cu pagină! Ca mai apoi,

izbăvitoare să devină, când peste tine va veni forța umorului, care transformă tristețea-n înțelegere profundă și în puterea de-a-ndura! Și peste toate... ai să vezi cum vine-ncet *inocența* sufletului de copil... desculț printre rânduri și suspine... Ea care este singura condiție a omului de orice vârstă ce vrea *să fie liber*!

O carte adunată din frânturi și cioburi, acolo unde mai erau bucăți care să te respire pe tine, Libertate, bucăți care să plângă pentru tine și să te strige, doar, doar s-o auzi atât de tare, ca până și-n morminte să răsune! ... Și ele primele au răsunat și cu tot sufletul se-alătură în ea! Și de-asta n-are cum să n-o audă orice suflet ce-*a plecat în căutarea Adevărului*, mai ales în clipele de teamă, de zbucium sau poate deznădejde, când din ea va simți o forță ce îl va ridica! Și ridicându-l, va realiza ceva... de câtă vreme stă Dumnezeu cu mâna întinsă, să ne ajute *să fim liberi* și noi, de fiecare dată, alergăm după o *temniță* din ce în ce mai sigură și cruntă!

Aceasta este lumina *omului liber*, care nu se termină odată ce cartea s-a-ncheiat, ci rămâne mai departe în fiecare din cei care au fost atinși de ea! Ce bine și ce mult mă bucur, dragă Libertate, că pe toate astea cineva, de tine atât de îndrăgit, le-a adunat și le-a măcinat și peste ele a suflat dor și nostalgie...și iubire, de oameni iubire... și singură nu te-a lăsat! Dragă Libertate, pe lângă toate păsările cerului, pe lângă peștii care-noată împotriva râului și animalele, sălbatice și blânde deopotrivă, să știi că printre oameni, unul sigur îți va fi până la capăt prieten! Și prin prietenia lui, să știi că pe mulți spre tine îi va chema!

Cu toată nădejdea mea,

Alexandra Neacșu

Cuprins

I. Câteva libertăţi pe care le-am mai găsit 7
Libertatea tradiţiei 9
Libertatea credinţei 11
Libertatea justiţiei 14
O spovedanie cinstită
(Libertatea unei amintiri frumoase) 17
Aulin şi Midocalm (sau libertatea spiritului de
discernământ) 20
Tăticu. Libertatea de a nu fi ignorant 23
O altă eră sufletească. Libertatea bunului simţ 28
Cazinoul din Constanţa
(Libertatea nearestată a dragostei) 31
Numai să nu uit, maică! (Libertatea de a fi disperat) 34
Întrebarea istoriei şi răspunsul Bisericii
(Libertatea milei) 40
Libertatea gândirii libere 42
O mică excursie „Libertatea" de a-ţi uita trecutul 44
Or să se-ntoarcă (Libertatea nădejdii) 48
Libertatea de a te lăsa crucificat de istorie! 52

II. Libertatea mamei **55**
Libertatea îndrăgostirii. Invazia-n Cehoslovacia şi mama 57
Cornuleţul (Libertatea dăruită de mama) 60
Libertatea sufletului cinstit (Sfânta moştenire) 66

III. Libertatea de a privi Basarabia **73**
Neuitata Basarabie 75
Nu fi prost! (Libertatea de a nu vinde orice) 76

IV. Tăcute suferinţe ale omului liber **97**
Naşterea poetului 99
Ploaia 101

Zâmbetul trist al veşniciei 103
Neamul liber 105
Dacă aş fi: „ţara"! (Libertatea de a plânge) 107
Călătoria 109
„Treceţi batalioane române Carpaţii!" 111
De vorbă cu o altă Singurătate 113
Autobuzul 115
Culegătorul de perle (Libertatea de a muri pentru frumos) 120
Libertatea memoriei. Năşicu' 125
Joaca pe cer 130
Bătrânul şi câinele 132
„Totu-i numai interes!" (Libertatea dragostei necondiţionate) 135
Lumina unor gânduri (Sfânta sete) 140
Ce vis ciudat! 144

V. Libertatea mărturisirii 153
Libertatea mărturisirii 155

VI. Câteva eseuri despre „libertatea" noastră de azi 197
Libertatea de a te putea întoarce la tine însuţi. Îngerul păzitor 199
Acumiştii 202
Distrugerea libertăţii 204
Libertatea de a nu te speria de „zgomotul" lumii! 211
„Libertatea" de a trăda! 213
Libertatea de a-ţi păsa de suferinţa propriului popor! 215
Fii liber! 218
Preţul libertăţii 223
Omul liber (O ultimă scrisoare) 228

Postfaţă 233
Scrisoare către Libertate 235

Să fim liberi cu fața spre Dumnezeul care ne-a dăruit LIBERTATEA și nu cu fața spre cei care L-au crucificat!

Liberi, cu fața spre Cel ce S-a răstignit pentru libertatea noastră și nu spre cei ce L-au răstignit, întru înrobirea noastră! Și-atunci vom simți aerul curat și sfânt al adevăratei libertăți! Atunci vom simți lumina minunii de a fi om! Atunci și cuvântul ROMÂN se va odihni în sfârșit în inimile noastre.

Ion Ruiz